

- 9 Kitoe deui Dawood ngelehkeun Hadar-Eser, radja Soba, ka tébéh Hamat, eukeur di djalan, sédja ngadégkeun kawasana di tji Prat. 'Sarta balana aja noe dibeumangkeun koe Dawood, sareboe kareta, djeung toedjoch reboe toekang toempak koeda, sarta doewa laksana djalma badarat; ari sakabéh koeda kareta koe Dawood dibadjegan, ngan njesakeun baris saratoes kareta.
- 6 Tidinja datang oerang Sam ti Damsik, sédja ngabantoe ka Hadar-Eser, radja Soba teja; pek oerang Sam teh koe Dawood diélehkeun, doewa laksana doewa reboe djalma noe kasamboet. 'Toeloej Dawood neundeun patrol di Sam, nja eta di Damsik; djadi oerang Sam teh pada ngawoela ka Dawood, njanggakeun pangabakti. Sarta Dawood koe Pangeran disalamétkeun, ka mana bae angkatna. 'Djeung deui Dawood njandak kèpéng emas, oeroet abdi Hadar-Eser teja, ditjandakna ka Jérusalem. 'Sarta ti Tibhat djeung ti Koen, nagara Hadar-Eser, Dawood njandak tambaga loba katjida; nja eta noe koe Soeleman didamel " lalaoetan tambaga, djeung pilar noe doewa, sarta paparabotan tambaga teja. a 1 Radj. 7: 15, 20, 27.
- 9 Ari 'To-oe, radja Hamat, meunang be-dja jen sakabéh balad Hadar-Eser, radja Soba, koe Dawood geus diélehkeun, 'toeloej ngadjoeroengkeun Hadoram poetrana ka radja Dawood, sina naros ka andjeunna salamét hanteuna, djeung sina njanggakeun kawiloedjéngan ka andjeunna, koe doemeh andjeunna mērangkan ka Hadar-Eser sarta datang ka diélehkeun; karana Hadar-Eser teh sok mērangkan ka 'To-oe; sarta dibahanan saroeponing barang sipat emas, djeung sipat perak, sarta sipat tambaga. 'Eta oge koe radja Dawood toeloej disoetjikeun bade ka Pangeran, ditambahkeun kana emas-perak, beunang andjeunna njandak ti sakabéh bangsa teja, nja eta ti Edom, ti Moab, ti oerang Amon, ti oerang Pēlisti, sarta ti Amalek.
- 12 " Djeung deui Abisai poetra Séroēja teja ngelehkeun oerang Edom di lēbak Oejah; salaksa dalapan reboe noe kasamboet. 'Toeloej andjeunna di tanah Edom neundeun patrol; djadi sabangsa Edom teh pada ngawoela ka Dawood. Sarta

Dawood koe Pangeran disalamétkeun ka mana bae angkatna. a 2 Sam. 8: 13.

- 11 Djadi Dawood teh ngaradjaan ka sabangsa Israil, sarta ngalampahkeun kadilau djeung kabēnēran ka sakabéh rahajatna. 'Ari Joab poetra Séroēja teja njangking balad, sarta Josapat poetra Ahiloed djadi papatih. 'Ari Sadok poetra Ahitoeb, djeung Abimelek poetra Abjatar, noe djaradi panghoeloe, sarta Sawsa noe djadi mantri toelis. 'Djeung deui Bēnaja poetra Jojada njékél djoeroe kētok djeung djoeroe loempat; sarta poetra Dawood noe pamégēt pada djadi loeloegoe gedengeun radja.

PASAL 19.

Ari geus kitoe, " sanggeusna ti dinja toeloej Nabas, radja oerang Amon, maot, sarta poetrana noe uganti djadi radja. 'Ngalahir Dawood: Kami dek milampah kahemanan ka Hanoen poetra Nahas, sabab ramana bareto milampah kahemanan ka kami. Seug Dawood miwarangan djalma, kērsa ngadilipoer ka dinja tina katinggal koe ramana. Djol abdi Dawood teh daratang ka tanah oerang Amon, ka Hanoen, pikeun ngalilipoer ka dinja. 'Pok kapala-kapala oerang Amon aroendjoekan ka Hanoen: Naha pangraos andjeun eta Dawood, noe mawi ngoatoesan ka andjeun anoe baris ngalilipoer teh, dek ngahormat ka toewang rama? Lērēsna mah pangdaratang eta abdina ka andjeun, pambrihna ngadongdon, karēpna [nagara dek] dibalik. 'Estoe sédja lolongok tanah. 'Toeloej eta abdi Dawood koe Hanoen ditarangkép, pek ditjoekoeran, djeung papakeanana dikeureutan dina tēngahna, sērēk birit, bari seug dileupaskeun. 'Bral maroelang. Aja noe ngoeninga ka Dawood hal eta djalma; gantjang Dawood miwarangan anoe baris mapag ka darinja; karana eta djalma pada wirangeun katjida. Ari timbalan radja: Tjaritjing bae di Jériho, tēpi ka mandjangan deui godeg maraneh. 'Kakara maraneh moelang. 'Ana oerang Amon geus tarégēsēun, jen dirina datang ka dipikasēngit koe Dawood, seg Hanoen djeung oerang Amon ngirimkeun perak sareboe talenta, ngoelikeun ka kareta djeung ka toekang toempak koeda ti tanah Mesopotami, djeung ti

- 7 Sam-Maaka, sarta ti Soba. 'Anoe beunang ngoelikeun teh tiloe laksa doewa reboc karetu, sarta djeung radja Maaka kalawan rahajatna; gantjangna daratang, seg masanggrahan di hareupeun nagara Medeba; heug oerang Amon karoempoel, bidjil ti nagara-nagarana, toeloj daratang. ^aEdja perang. 'Mangsa Dawood geus ngadangoe warta, gantjang andjeunna miwarang Joab djeung sabalah kabeh, sakoer djalma prawira.
- 9 'Toeloj oerang Amon boedal, natakun baris di hareupeun lawang nagara; ari radja-radja noe daratang teja, misah njana di tegal. 'Barang katingali koe Joab, jen perang teh njanghareup ka andjeunna ti hareup sarta ti toekang, toeloj mendingan ti sakabeh djalma kapilih ti Israil, disanghareupkeun ka oerang Sam; 'ari sesa bala diserenkeun ka leungeun Abisai saderekna; seg eta pada tata, njanghareup ka oerang Amon.
- 12 'Sakoer Joab: Oepama oerang Sam bédas ti batan kakang, koedoe adi noeloeng ka kakang; sabalikna, oepama oerang Amon bédas ti batan adi, kakang meureun noeloeng ka adi. 'Sing tégér, sarta oerang sing galéde hate tina sabab bangsa oerang djeung tina sabab nagara-nagara Allah oerang; djeung Pangeran moegi ngadamél sakoemaha pihadéunana di pujoeneun andjeunna. 'Toeloj Joab djeung bala noe ngareudjeungan madjoe ka hareupeun oerang Sam, pek méranagan; boer eta teh kalaboer ti haren-peunana. 'Barang katendjo koe oerang Amon, jen oerang Sam teh kaboer, seg eta kitoe deui kalaboer ti hareupeun Abisai saderekna, boes arasoepek ka djéro nagara. Tidinja Joab dongkap deui ka Jérusalem. ^a 2 Sam. 10.
- 16 'Demi mangsa oerang Sam geus tarégseun, jen dirina kadeseh di hareupeun Israil, toeloj ngoetoesan djalma, ngaboedalkeun oerang Sam noe di peuntaseun bangawan; sarta Sopak, kapala balad Hadar-Eser, noe ti heulaeunana.
- 17 'Aja noe ngoeninga ka Dawood; seug Dawood ngoempoelkeun sabala Israil kabeh, bral meuntas tji Jordan, toeloj dongkap ka darinja, sarta ngadég baris adoe-hareupan. Ari Dawood geus natakun baris, disanghareupkeun ka oerang Sam teja, dér eta teh mérangan ka

- 18 andjeunna. 'Toeloj oerang Sam teh kaboer ti hareupeun Israil, sarta bala Sam teh loba noe koe Dawood dipaehahan, nja eta toedjoeh reboc karetu djeung opat laksa djalma badarat; samalah Sopak, kapala balad teja, dipaehahan. 'Barang sakoer noe ngawoela ka Hadar-Eser geus tarégseun, jen dirina kadeseh di hareupeun Israil, toeloj pada ngahadean ka Dawood, djeung ngawoela ka andjeunna. Sarta oerang Sam teu daekeun noeloeng deui ka oerang Amon.

PASAL 20.

- Demi * geus kitoe, mangsa ganti taoen, keur oesoem radja-radja boedal, toeloj Joab ngiringkeun wadya-balad, djeung ngaroeksakkeun tanah oerang Amon; tidinja dongkap, seug ngépoeng nagara Raba. Demi Dawood mah linggih di Jérusalem. Geus kitoe ^b Joab ngeleukeun Raba, sarta ditoempoerkeun. 'Ari makoeta radjana koe Dawood ditjandak tina sirahna, kapéndak beuratna satalenta émas, sarta ditaretés koe intén moelja; toeloj dianggo koe mastaka Dawood. Sarta andjeunna ngabidjilkeun djarahan ti nagara loba katjida. 'Ari djalma-djalma eusi nagara koe Dawood dika-loewarkeun, seug dipotong, njorang ragadji, djeung garoe beusi, sarta kampak. Kitoe bae lampah Dawood ka sakabeh nagara oerang Amon. Toeloj Dawood moelih ka Jérusalem, diiring koe sabala kabeh. ^a 2 Sam. 11: 1. ^b 2 Sam. 12: 26.
- 4 'Ari geus kitoe, * sanggeusna ti dinja ngadég deui perang djeung oerang Pélisti, di Geser. Harita Sibkai, oerang Hoesa, machan Sipai, kaasoep anak Rapa, sarta pada ditoendoekkeun. ^a 2 Sam. 21: 18.
- 5 Geus kitoe perang deui djeung oerang Pélisti. Pek Elhanan poetra Jair machan Lahmi, doeloer Goljat, oerang Gat, noe bahoe toembakna kawas pihanean.
- 6 Geus kitoe perang deui di Gat. Aja hidji djalma djangkoeng, sarta ramona gènép-gènép, opat likoer rejana; eta ge anak Rapa kenéh. 'Nja eta ngahinakeun ka Israil; pek dipaehan koe Jonatan poetra Sima, noe saderek Dawood teja. 'Eta teh pada anak Rapa, di Gat; sarta pada roeboeh koe panangan Dawood djeung koe leungeun abdi-abdina.

PASAL 21.

Tidinja "Setan indit, ngarah ka Israil;
 seug ngangsonan Dawoed milang Is-
 rail. "Toeloej Dawoed marentah ka Joab
 djeung ka para kapala bala: Maraneh
 geura laleumpang, koedoe milang Israil,
 ti sémét Berseba tépi ka Dan, sarta la-
 porkeun ka kami, sangkan kami njaho
 bilanganana. 'Ari picendjoek Joab: Moe-
 gi-moegi koe Pangeran saajana oemalna
 diwoewoehan saratoes patikélaneun; na-
 nging, goesti sang radja! eta sadajana
 lain abdi salira goesti? koe naon noe
 muwi goesti aja pamoendoet kitoe? koe
 naon bado djadi matak kalépatan Israil?
 'Demi pilahir radja njilépkeun ka Joab.
 'Toeloej Joab ka loewar, bral ngidéran
 sabangsa Israil; geus kitoe dongkap
 demi ka Jérusalem. "Tidinja Joab ka
 Dawoed njanggakeun bilangan lorisn
 djalma-djalma; ari sabangsa Israil aja
 sajoeta sakéti djalma noe njikép pé-
 dang, sarta oerang Joeda aja opat kéti
 toedjoech laksa djalma noe njikép pé-
 dang. 'Demi Lewi djeung Binyamin mah
 koe Joab teu diloris, teu tjampoer djeung
 eta; karana Joab giroekeun ka eta tim-
 balan radja.
 a 2 Sam. 21.
 7 Ari hal pérkara noe tadi goreng di
 pajoeuneun Pangeran; noe matak Pa-
 ngeran ngagéboeg ka Israil. 'Pok Da-
 woed oendjoekan ka Allah: Abdi teh
 langkoeng-langkoeng nja dosa, sarehna
 migawe pérkawis kitoe; nanging ajeuna
 moegi-moegi dileungitkeun eta kadora-
 kaän abdi gamparan; karantén abdi teh
 langkoeng-langkoeng nja teu poegoeh
 lampah. 'Ladjéng Pangeran ngandika
 ka Gad, djoeroe péléng Dawoed, kijeu
 pangandikana: 'Maneh geura leumpang,
 badekeun ka Dawoed, kijeu nja pok:
 Kijeu timbalan Pangeran: Maneh koe
 kami ditawaran tiloe pérkara; pilih koe
 maneh salah-sahidji, koe kami rek di-
 damél ka maneh. 'Bral Gad teh nga-
 deuheus ka Dawoed, sarta mihatoer ka
 andjeunna: Kijeu timbalan Pangeran:
 12 Maneh geura njokot mana karép: 'ha-
 jang tiloe faoen patjéklik, atawa kati-
 wasan tiloe boelan koe moesoeh ma-
 neh, tina kasoesoel koe pédang moe-
 soeh, atawa tiloe poé pédang Pangeran,
 nja eta pagéboeg dina satanah, sarta

malaikat Pangeran ngaroeksak-roeksak-
 keun di sawéwéngkérén Israil? Ari ajeu-
 na masing sae-sae, koemaha kaoela nja
 piugawangsoeleun ka noe miwarang ka-
 oela. 'Ari lahiran Dawoed ka Gad: Ka-
 oela teh soesah katjida; ménding kaoela
 laboch ka panangan Pangeran bae, ka-
 rana leuwih géde piwélasna; bajang
 oelah laboch ka leungeun manoesa.
 14 'Seug Pangeran ka Israil maparin pa-
 géboeg; ari ti oerang Israil teh toedjoech
 15 laksa djalma noe roeboeh. 'Geus kitoe
 Allah miwarang hidji malaikat ka Jérøe-
 saleh, sina ngaroeksak ka dinja; démi
 keur ngaroeksak teh ditingal koe Pa-
 ngeran, seug handjakaleun koe hal ka-
 tjilakaän teja, sarta Pangeran nimbalan
 ka malaikat noe ngaroeksak teh: Meu-
 djeuh; ajeuna tjitjingkeun leungeun
 maneh. Ari eta malaikat Pangeran keur
 ngadég di lébah pangirikan Ornan, oe-
 rang Jérøes. 'Ana Dawoed tjéngkat so-
 tjana, beh ningali eta malaikat Pange-
 ran, keur ngadég dina antara boemi
 djeung langit, sarta pananganana "njé-
 kél pédangna beunang maték, geus di-
 sodorkeun ka loehoereun Jérøesulem;
 broek Dawoed djeung para kokolot
 17 njaroeroeh, pada nganggo karoeng. 'Pok
 Dawoed oendjoekan ka Allah: Naha
 lain abdi noe marentah milang djalma-
 djalma teh? Estoe abdi teja noe gadoeh
 dosa, saréng noe milampah kaawonan
 teh; doepe eta mah, domba-domba teja,
 migawe naon? Noen Pangeran, Allah
 abdi! panangan andjeun moegi sina toe-
 mērap ka diri abdi bae saréng ka sae-
 usi-imah poen bapa; doepe oemat an-
 djeun mah moegi oelah keuna balahi.
 a 4 Moesa 22: 23.
 18 Tidinja malaikat Pangeran nimbalan
 ka Gad teja, koedoe mopojan ka Dawoed,
 jen Dawoed koedoe angkat, ngadégkeun
 hidji altar bade ka Pangeran dina pa-
 ngirikan Ornan, oerang Jérøes teja.
 19 'Bral Dawoed djéngkar, noemoetkeun
 lahiran Gad, anoe koe andjeunna dila-
 hirkeun mawa padjénéngan Pangeran
 20 teja. 'Ana malik Ornan teh, beh neudjo
 eta malaikat; seug opat anakna lalaki,
 noe reureudjeungan, njaroempoet; ka-
 bēnéran Ornan teh keur ngirik tarigoe.
 21 'Toeloej Dawoed soemping ka Ornan;
 ret Ornan ngalijeuk, sarta nendjo

Dawoed; djol Ornan teh bidjil ti pangirikan, brék soedjoed ka Dawoed, njoeoeh kana taneuh. 'Ngalahir Dawoed ka Ornan: Tjing, kami bere ijeu énggon pangirikan, keur pipérnaheun kami njijeu hidji altar pikeun ka Pangeran; bere teh ka kami sing sapangadjina, sangkan ijeu balahi moegi kandég ka djalma-djalma. 'Pioendjoek Ornan ka Dawoed: Mangga, goesti sang radja! tjandak bae saréng pidamél sakoemaha pisaeéunana koe pangraos andjeun; tah tingali, koering njangakeun ijeu sapi bade pikoerbaneun doeroekan, saréng ijeu seredan ngirik bade pisoloeheunana, kitoe deui ijeu tarigoe bade pikoerbaneun kadaharan; sadajana koe koering disanggakeun. 'Demi lahiran radja Dawoed ka Ornan teh: Ontong, saestoen koe kami dek dibeuli sing sapangadjina; karana kami teh moal njangakeun ka Pangeran anoe maneh, sarta moal pisan ngoerbankeun koerban doeroekan teu make dibajar. 'Seug Dawoed ka Ornan maparin sekel émas beurat génép ratoes, majar eta énggon. 'Prak Dawoed ngadamél hidji altar di dinja bade ka Pangeran, sarta ngoerbankeun koerban doeroekan djeung koerban panarima, bari sasambat ka Pangeran; ari koe Pangeran andjeunna diwalon a koe seu-neu ti langit dina altar koerban doeroekan. 'Toeloj Pangeran nimbalan ka eta malaikat; heug pédangna dipoelangkeun ka sarangkana. a 1 Radj. 18: 24.

25 Dina mangsa eta, sanggeus Dawoed waspaoseun jen dikaboel koe Pangeran dina pangirikan Ornan, oerang Jéboes teja, seug andjeunna ngoerban di dinja. 'Karana balandongan Pangeran, beunang ngadamél Moesa di tégal léga, sarta djeung altar koerban doeroekan teja, a mangsa eta ajana di énggon loehoer noe di Gibon. 'Tapi Dawoed teu jasueun angkat nejang eta, baris noenoeuen ka Allah; karana andjeunna kugeteun tina sabab pédang malai-kat Pangeran teja. a 16: 39.

PASAL 22.

Toeloj Dawoed nimbalan: a Ijeu teh pipérnaheun gedong Pangeran Allah, sarta uja ijeu pipérnaheun altar koerban doeroekan Israél.

a 2 Bab. 3. 1.

2 Geus kitoe Dawoed marentah a ngoem-poekeun djalma ngoembara, noe aja di tanah Israél; seug andjeunna ngadég-keun toekang batoe, baris njijeu batoe tatahan, pikeun ngadamél gedong Allah.

3 'Sarta Dawoed njawiskeun beusi loba katjida, baris pakoe keur panto lawang-lawang djeung baris pangantet; sarta tambaga loba katjida, taja timbangan; kitoe deui kai poetri, b taja itoe-nganana; wantoe-wantoe oerang Sidon djeung oerang Tiroes ngantourkeun kai poetri ka Dawoed loba katjida. 'Karana manah Dawoed: 'Soeleman, anak aing, boedak keueh, tatjan aja tanagana; demi eta gedong, anoe rek didjieu pikeun Pangeran teja, koedoe sing leuwih aheng, soepaja mashoeur ka sakabeh tanah, sarta soepaja matak bormat; mana kami dek njawiskeun pikeun Soeleman. Prak Dawoed njawiskeun loba katjida samemeh poepoes. a 2 Bab. 2: 17, 18. b 1 Radj. 10: 27. c p. 20: 1.

6 Tidinja Dawoed njaoer Soeleman poetrana, sarta dipiwarang ngadamél hidji gedong pikeun Pangeran, Allah Israél.

7 'Ari timbalan Dawoed ka Soeleman poetrana: a 'Tadina ama aja pasédjaan njijeu hidji gedong pikeun padjénengan Pangeran, Allah ama. 'Ari geus kitoe aja pangandika Pangeran ka ama, kijeu pangandikana: Maneh ngoetjoerkeun gétil loba nakér, sarta ngalampahkeun pérang galéde; maneh oelah waka nji-jeun gedong pikeun djénengan kami, b karana maneh loba pisan nja ngoetjoer-keun gétil di boemi di pajoeneun kami.

9 'Masing njaho, maneh mēngke meunang hidji anak lakaki; nja eta teh pidjadi-eun djalma reureuh, koe kami rek dipaparin reureuh ti sakabeh moesoeuna ti sakoeriling; karana pingaraneunana c Soeleman, sarta kami rek maparin kasalametan djeung kerta ka Israél dina djamana eta. 'Nja eta d noe bakal nji-jeun gedong pikeun djénengan kami; toer eta teh bakal poeta kami, sarta kami noe bakal piramaeunana; djeung korsi karadjaanana koe kami rek ditétépkeun, sina njangking Israél salalanggéngna. 'Ajeuna, énoeng! moegi-moegi Pangeran njaréngan ka maneh, djeung maneh moegi masing loeloes, sarta toeloes njijeu gedong Pangeran, Allah maneh, sakoemaha pangandikana hal

- 12 maneh teja. 'Ngan Pangeran ka maneh moegi-moegi maparin kapintèran djeung kabinangkitan, sarta dikérsakeun njangking Israil, djeung soepaja manehngestikeun toret Pangeran, Allah maneh.
- 13 'Didinja maneh tangtloe loeloes, 'oe pama ngestikeun ngalampahkeun pikoekeh djeung hockoem, anoe koc Pangeran ditimbalkeun ka Moesa teja, lampahkeun Israil. Sing tégér, djeung sing géde hate; poma oelah sijeun, sarta oelah gender. 'Djeung deui, masing njaho, ama teh di djéro kabalangsakan ama 'geus njawiskeun keur gédong Pangeran émas sakéti talenta djeung perak sajoeta talenta; ari moenggoeh tambaga djeung beusi mah taja timbanganana, estoe loba katjida; kitoe deui ama njawiskeun kai djeung batoe; sarta koc maneh koedoe
- 15 ditambahan deui. 'Djeung deui di maneh teh loba pisan anoe poerah digawe, toekang batoe djeung toekang kai, sarta sakoeur noe pintér dina saroeaning pagawean. 'Moenggoeh eta émas, djeung perak, djeung tambaga, sarta beusi teja, taja itoenganana. Geura dangdan, prak digawe, sarta moegi-moegi Pangeran
- 17 njaréngan ka maneh. 'Djeung Dawood marentah 'ka sakabeh kapala Israil, koedoe ngabantoe ka Soeleman poetrana, [lahirna]: 'Maraneh lain disaréngan koc Pangeran, Allah maraneh; sarta maraneh lain dipaparin reureuh ti sakoe-riling? saestoena priboemi ijeu tanah koc andjeunna geus diselehkeun ka leungeun kami; sarta tanah teh geus taloe di pajoeuneun Pangeran sarta di hareupeun oematna. 'Ajeuna hate maraneh djeung njawa maraneh péroekkeun ne-jangan Pangeran, Allah maraneh; sarta geura darangdan, prak njarijeun eta kasoe-tjian Pangeran Allah, sangkan péti péréjangdjian Pangeran, djeung paparobotan soetji kagoengan Allah, diasoe-keun ka eta gédong, noe didjijeun pikoeun padjénéngan Pangeran. a p. 17:1.

b p. 28:3. c 2 Sam. 12:24. d p. 18:12, 13.

e 1 Radj. 2:2, 3. f p. 29:2. g p. 28:1.

PASAL 23.

Ari Dawood 'a geus sépoeih sarta 'b geus Awarég nja oemoer; toeloeh Soeleman poetrana koc andjeunna didamél radja

2 njangking Israil. 'Sarta andjeunna

- ngoempoekeun sakabeh kapala Israil, kitoe deui para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi. 'Tidinja ahli Lewi teh dibalang, 'ti sémét oemoer tiloe poeloeh taoen ka loehoer; ari bilanganana, sa-oerang-saoerangna, sakoeur noe lalaki,
- 4 tiloe laksa dalapan reboe. 'Ari eta teh, noe doewa laksa opat reboe baris njabak gawe gédong Pangeran; noe génép reboe
- 5 djadi pangeroes djeung hakim; 'noe opat reboe djadi toenggoe lawang, sarta noe opat reboe deui djadi toekang moedji ka Pangeran, make tatabeuhan beunang kami njijeun baris moedji, [lahir Da-
- 6 wood]. 'Toeloeh koc Dawood 'a dibagi, bagianana nocroetkeun poetra Lewi, nja eta Gerson, Kahat djeung Mérari teja.
- 7 'Moenggoehing oerang Gerson teja 'Ladan djeung Simi. 'Poetra Ladan teja 'Jéhiel noe djadi loeloegoe; aja deui Se-
- 9 tam djeung Joél, tiloe. 'Poetra Simi teja Sélomit, Hasiél djeung Haran, tiloe. Eta teh pada djadi loeloegoe ahli ka-
- 10 roeloen bangsa Ladan. 'Ari poetra Simi teja Jahat, Sina, Jéhoes djeung Béria; nja eta teh poetra Simi, opat. 'Ari Jahat noe djadi loeloegoe, sarta Sina noe ka-
- 12 doewa; démi Jéhoes djeung Béria mah teu pati reja poetrana, noe matak eta diutoeng ahli karoeloen sahidi bae. 'Poe-
- 13 tra Kahat teja 'Amram, Jisbar, Hebron djeung Oesiél, opat. 'Poetra Amram teja Haroen djeung Moesa. 'Ari Haroen teja dipisahkeun, soepaja disoetjikeun, djadi soetji liwat leuwih, nja andjeunna djeung poetra-poetoena, salalanggéngna, sina ngoekoes di pajoeuneun Pangeran, sina ngabakti ka andjeunna, 'djeung sina ngabérkahan mawa padjénéngan an-
- 11 djeunna, salalanggéngna. 'Ari moenggoehing Moesa, piwarangan Allah teja, poetrana kaséboet kaom Lewi bae. 'Poetra
- 15 Moesa teja 'Gersom djeung Eliéser. 'Poetra Gersom teja Séboeél noe djadi lo-
- 17 loegoe. 'Ari poetra Eliéser teja Réhabja noe djadi loeloegoe. Ari Eliéser teja teu bogaeun deui poetra lalaki, tatapi ari poetra Réhabja mah moetoeh koc lola.
- 18 'Poetra Jisbar teja Sélomit noe djadi
- 19 loeloegoe. 'Poetra Hebron teja 'Jéria noe djadi loeloegoe, Amarja noe ka-
- 20 doewa, Jahasiél noe katiloe, djeung Jé-kamam noe kaopat. 'Poetra Oesiél teja Mika noe djadi loeloegoe, sarta Jisia

21 noe kadoewa. - 'Poetra Mērari teja' Mahli djeung Moesi. Poetra Mahli teja Elasar
 22 djeung Kis. 'Ari Elasar teja maot teu bogaun poetra lalaki, ngan poetra awe-we bae; toeloeh eta ditarikah koe poetra-
 23 poetra Kis, doeloer-misanna. 'Poetra Moesi teja ~ Mahli, Eder djeung Jēremot,
 24 tiloe. - 'Nja eta teja poetra Lewi, noeroetkeun ahli karoehoenna, nja eta loeloegoe ahli karoehoen, noeroetkeun lorisanana, dina bilangan ngaran saorangsaoerangna, sakoer noe milampah gawe ngabakti di gēdong Pangeran, ti sēmēt oemoer doewa poeloeh taen ka loehoer.
 25 'Karana timbalan Dawoed: Pangeran, Allah Israil, ~ geus maparin reureuh ka oematna, sarta andjeunna linggih di
 26 Jēroesalem salalanggēngna. 'Mana ahli Lewi teh geus teu koedoe-koedoe ngagotong eta balandongan djeung sakabeh
 27 parabotna paranti ngabakti teja. 'Karana tina lahiran Dawoed noe panganggēnsan eta ahli Lewi teh dibilang, ti sēmēt oemoer doewa poeloeh taen ka loehoer.
 28 'Karana ari tjtjabakanana toetoloeng ka poetra-poetoe Haroen, baris ngabakti di gēdong Pangeran; nja njangking boerocan-boeroean, djeung njangking pondok-pondok, sarta njangking hal ngabērsihan sakoer barang soetji, nja eta pagawean ngabakti di gēdong Allah;
 29 djeung ngoeroes roti tata-tata, djeung tipoenng lēmēs baris koerban kadaharan, boh opak teu ragian, boh gogorengan, atawa beubeuleuman, sarta njēkēl sa-
 30 koer takēran djeung oekoeran. 'Sarta koedoe nangtoeng tijap-tijap isoek, pikeun nganoehoenkeun djeung pikeun moedji ka Pangeran; sore pou kitoe
 31 kenel. 'Djeung baris ngoerbankeun ka Pangeran sakabeh koerban doeroekan, dina poē sabat, dina pananggalan, sarta dina pesta, rejana noeroetkeun sahoe-koem-hoeokoemna, teu pētōt-pētōt, ka
 32 pajoeneun Pangeran. 'Toer koedoe ngadja kana djagaān himah tēpangan, djeung kana djagaān kasoetjjan, sarta kana djagaān poetra-poetoe Haroen, saderekna, baris ngabakti di gēdong Pangeran.

a 1 Radj. 1. b 1 Moesa 25:8.

c 4 Moesa 4:3. d p. 24-26. e p. 6:17. f p. 26:21.

g p. 6:2. h Ibr. 5:4. i 5 Moesa 10:8. j 2 Moesa

2:22, 23. k p. 24:23. l p. 6:19. m p. 24:30.

n p. 22:18.

PASAL 24.

Moenggoehing poetra Haroen teja, kijeu ^a bagianana: ^b poetra Haroen teja Nadab djeung Abihoe, Elasar djeung
 2 Itamar. 'Ari Nadab djeung Abihoe teja
 3 parae di pajoeneun ramana, teu barogaen anak; dēmi Elasar djeung Ita-
 4 mar pada djadi panghoeloe. 'Toeloeh koe Dawoed, djeung Sadok ti lōbah anak-poetoe Elasar, sarta Ahimelek ti lōbah anak-poetoe Itamar, ditangtoe-
 5 keun tjtjēkēlanana dina pagaweanana.
 6 'Seug kapēndak, anak-poetoe Elasar loba loeloegoe djalma lalaki ti batan anak-poetoe Itamar; ari dibagina kijeu: anak-poetoe Elasar gēnēp wēlas loeloegoo
 7 ahli karoehoen; dēmi anak-poetoe Itamar mah, noeroetkeun ahli karoehoenna,
 8 aja dalapan. 'Ari dibagina koe lotēre, ijeu reudjeung itoe; karana ari kapala kasoetjjan djeung kapala Allah teh ti
 9 anak-poetoe Elasar ongkoh, ti anak-poetoe Itamar ongkoh. 'Djeung Sēmaja
 10 poetra Nētanel, noe djadi djoeroe-toelis, kaāsoep ahli Lewi, nja eta noe noelis-
 11 keuninja di pajoeneun radja, djeung para kapala, djeung panghoeloe Sadok, djeung Ahimelek poetra Abjatar, sarta
 12 di hareupeun para loeloegoe ahli karoehoen panghoeloe djeung oerang Lewi; njokot hidji ahli karoehoen pikeun Elasar, djeung njokot hidji pikeun Itamar.
 13 'Seug bidjil ēlot noe mimiti, keur Jojarib;
 14 noe kadoewa keur Jēdaja; 'noe katiloe keur Harim; noe kaopat keur Sorim;
 15 'noe kalima keur Malkia; noe kagēnēp keur Miamin; 'noe katoedjoech keur
 16 Hakos; noe kadalaman keur Abia; 'noe kasalapan keur Jesoea; noe kasapoeloech
 17 keur Sēkanya; 'noe kasawēlas keur Eljasib; noe kadoewa-wēlas keur Jakim;
 18 'noe katiloe-wēlas keur Hoepa; noe kaopat-wēlas keur Jesebab; 'noe kalima-wēlas keur Bilga; noe kagēnēp-wēlas
 19 keur Imer; 'noe katoedjoech-wēlas keur Hesir; noe kadalaman-wēlas keur Hapises; 'noe kasalapan-wēlas keur Pētahja; noe kadoewa-poeloech keur Jēhes-
 20 kel; 'noe kasalikoer keur Jakin; noe kadoewa-likoer keur Gamuel; 'noe katiloe-likoer keur Dēlaja; noe kaopat-likoer keur Maasia. 'Kijeu eta tjtjēkēlanana dina pagaweanana teh, koedoe

asoep ka gëdong Pangeran, noeroetkeun
atoeranana koe lantaran Haroen karoeh-
hoenna, sakoemaha noe koe Pangeran,
Allah Israil, ditimbalkeun ka andjeunna.

a p. 23 : 6. b p. 6 : 3. c 3 Moesa 10 : 2.

- 20 Ari moenggoehing anak-poetoe Lewi
noe salijan ti eta, ti poetra Amram teja
Soebael; ti poetra Soebael teja Jehdëja.
21 'Moenggoeh Rëhabja teja, ti poetra Rë-
22 habja teh Jisia noe djadi loeloegoo. 'Ti
oerang Jishar teja Sëlomot; ti poetra Së-
23 lomot teja Jahat. 'Ari poetra [Hebron]
teja Jëria [loeloegoena]; Amarja noe ka-
doewa, Jahasiël noe katiloe, Jëkamam
24 noe kaopat. 'Poetra Oesiël teja Mika; ti
25 poetra Mika teja Samir. 'Saderek Mika
teja Jisia; ti poetra Jisia teja Djakaria.
26 'Poetra Mërrari teja Mahli djeung Moesi;
27 poetra Jaasia teja Bëno. 'Poetra Mërrari,
ti Jaasia teja Bëno, Soham, Sakoer
28 djeung Ibri. 'Ti Mahli teja Elasar; nja
29 eta teu bogaeun poetra lalaki. 'Moeng-
goeh Kis teja, poetra Kis teh Jërahmel.
30 'Ari poetra Moesi teja Mahli, Eder djeung
Jërimot. Nja eta teja poetra ahli Lewi,
31 noeroetkeun ahli karoehoenna. 'Eta oge
asoep lotër, satjara saderekna, nja anak-
poetoe Haroen teja, di pajoeneun radja
Dawoed, djeung Sadok, djeung Ahimelek,
sarta di hareupeun para loeloegoe ahli
karoehoen panghoeloe djeung oerang
Lewi; ahli karoehoen noe djadi loeloeg-
goe satjara adina.

PASAL 25.

- Djeung deni Dawoed sarta para kapala
balad ngingkarkeun poetra Asap, He-
man djeung Jëdoetoen baris kana nga-
bakti, sina pada ngawëdjang, make ka-
tjapi, tjëlëmpoeng djeung tjetjempres;
ari bilangan djalma noe milampah eta ga-
2 wena ngabakti teh, kijeu: 'ti poetra Asap
teja Sakoer, Joesoep, Nëtanya djeung
Asarela, pada poetra Asap, di bawah ka-
wasa Asap, noe ngawëdjang di bawah ka-
3 wasa radja. 'Moenggoeh Jëdoetoen
teja, poetra Jëdoetoen teh Gëdalja, Sëri,
Jësaja, Hasabja djeung Matitya, gënëp;
pada di bawah kawasa Jëdoetoen ra-
mana, anoe ngawëdjang make katjapi,
nganoehoenkeun djeung moedji ka Pa-
4 ngeran. 'Moenggoehing Heman teja, poe-
tra Heman teh Boekia, Matanya, Oe-
siël, Sëboeël djeung Jërimot, Hananya,

- Hanani, Eliata, Gidalti djeung Romanti-
Eser, Josbëkasa, Maloti, Hötir sarta Ma-
5 hasiot. 'Eta kabeh poetra Heman, djoe-
roe pëlëng radja dina pangandika Allah,
baris njëngkatkeun tandoek; karana He-
man teh koe Allah geus dipaparin opat
wëlas poetra lalaki djeung tiloe poetra
6 aweue. 'Eta kabeh di bawah kawasa
ramana milampah njanji di gëdong Pa-
ngeran, make tjetjempres, tjëlëmpoeng
djeung katjapi, baris ngabakti di gëdong
Allah; ari Asap, Jëdoetoen djeung He-
7 man teja di bawah kawasa radja. 'Ari
bilangan eta barëng saderek-saderekna,
sakoer noe geus dipagahan njanji ka Pa-
ngeran, djoemlah anoe ngarti teh doewa
8 ratoes dalapan poeloeh dalapan. 'Toeloeh
lotërë përkara djagaan, walatra, bagja
noe leutik, bagja noe gëde, goeroe sarta
9 djeung moerid. 'Seug bidjil ëlot noe mi-
miti, keur Asap, nja eta keur Joesoep;
noe kadoewa keur Gëdalja, nja eta djeung
saderekna sarta djeung poetrana, doewa
10 wëlas; 'noe katiloe keur Sakoer, poe-
trana djeung saderekna, doewa wëlas;
11 'noe kaopat keur Jisri, poetrana djeung
12 saderekna, doewa wëlas; 'noe kalima
keur Nëtanya, poetrana djeung sade-
13 rekna, doewa wëlas; 'noe kagënëp keur
Boekia, poetrana djeung saderekna, doe-
14 wa wëlas; 'noe katoedjoeh keur Jësarela,
poetrana djeung saderekna, doewa wë-
15 las; 'noe kadalapan keur Jësaja, poetrana
16 djeung saderekna, doewa wëlas; 'noe
kasalapan keur Matanya, poetrana djeung
17 saderekna, doewa wëlas; 'noe kasapo-
loeh keur Simi, poetrana djeung sade-
18 rekna, doewa wëlas; 'noe kasawëlas keur
Asarel, poetrana djeung saderekna, doe-
19 wa wëlas; 'noe kadoewa-wëlas keur Ha-
sabja, poetrana djeung saderekna, doewa
20 wëlas; 'noe katiloe-wëlas keur Soebael,
poetrana djeung saderekna, doewa wë-
21 las; 'noe kaopat-wëlas keur Matitya,
poetrana djeung saderekna, doewa wëlas;
22 'noe kalima-wëlas keur Jërimot, poe-
23 tra djeung saderekna, doewa wëlas; 'noe
kagënëp-wëlas keur Hananya, poetrana
24 djeung saderekna, doewa wëlas; 'noe
katoedjoeh-wëlas keur Josbëkasa, poe-
trana djeung saderekna, doewa wëlas;
25 'noe kadalapan-wëlas keur Hanani,
poetrana djeung saderekna, doewa wë-
26 las; 'noe kasalapan-wëlas keur Maloti,

poetrana djeung saderekna, doewa wê-
 27 las; 'noe kadoewa-poeloeh keur Eliata,
 poetrana djeung saderekna, doewa wê-
 28 las; 'noe kasalikoer keur Hotir, poetrana
 29 djeung saderekna, doewa wêlas; 'noe
 kadoewa-likoer keur Gidalti, poetrana
 30 djeung saderekna, doewa wêlas; 'noe
 katiloe-likoer keur Mahasiot, poetrana
 31 djeung saderekna, doewa wêlas; 'noe
 kaopat-likoer keur Romanti-Eser, poe-
 trana djeung saderekna, doewa wêlas.

PASAL 26.

Moenggoehing bagian poerah toenggoe
 lawang: ti orang Korah teja Mese-
 lemja poetra Kore, kaasoep poetra Asap.
 2 'Ari Meselemja teh reja poetrana: Djaka-
 ria noe djadi tjikal, Jediael noe kadoewa,
 Sebadya noe katiloe, Jatniel noe kaopat,
 3 'Elam noe kalima, Johanan noe kagênep,
 4 Eljoenai noe katoedjoch. 'Kitoe deui
 Obed-Edom reja poetrana: Semaia noe
 djadi tjikal, Josabad noe kadoewa, Joah
 noe katiloe, Sakar noe kaopat, Nethanel
 5 noe kalima, 'Amiel noe kagênep, Isaskar
 noe katoedjoch, Pehoeltai noe kadala-
 pan; 'wantoe eta teh dibêrkahan koe
 6 Allah. 'Kitoe deui Semaia, poetrana teja,
 reja poetrana, pada kawasa ka eusi boemi
 ramana, wantoe eta teh garagah-pêrkosa.
 7 'Poetra Semaia teja Otni, Rêpaël, Obed,
 Elsadad, saderek-saderekna, djalma pêr-
 8 kosa, Elihoë djeung Semaia. 'Eta ka-
 beh kaasoep poetra Obed-Edom; nja eta
 djeung poetra-poetrana sarta saderek-
 saderekna, djalma pêrkosa nja koewat
 kana pagawean; aja sawidak doewa ahli
 9 Obed-Edom. 'Moenggoehing Meselemja
 teja reja poetra djeung saderek, djalma
 10 pêrkosa, dalapan wêlas. 'Ari Hosa, noe
 kaasoep anak-poetoe Mèrari, reja deui
 poetrana; Simri noe djadi loeloegoe,
 (estoena eta teh lain tjikal, tapi koe ra-
 11 mau geus didjadikeun loeloegoe;) 'Hil-
 kia noe kadoewa, Tèbalja noe katiloe,
 Djakaria noe kaopat; djeomlah poetra
 djeung saderek Hosa teh tiloe wêlas.
 12 'Ari eta sagala bagian poerah toenggoe
 lawang, nja eta para loeloegoe djalma
 laki, pada boga djagaân, satjara sade-
 rekna, koedoe ngawoela di gèdong Pa-
 13 ngeran. 'Toeloë lotère, bagija noe leutik,
 bagija noe gède, ueroetkeun ahli karo-
 hoenna, baris kana hidji-hidji lawang.

14 'Ari èlot wetan keuna ka Solemja. Seug
 Djakaria poetrana, noe djadi pananjung
 leuwih pintèr, dipanglotèrekeun; ana
 15 bidjil èlotna ka kaler. 'Ari Obed-Edom
 ka kidoel; sarta djagaân poetra-poetrana
 16 goedang kahasilan. 'Ari Soepim djeung
 Hosa ka koelon, dina lawang Saleket,
 pèlèbah djalan gède noe nandjak, dja-
 gaân hidji parerendeng djeung djagaân
 17 hidji deui. 'Ti wetan aja gènep ahli
 Lewi; ti kaler sapoë opat; ti kidoel
 sapoë opat, sarta di goedang kahasilan
 18 teja doewa djeung doewa. 'Dina Parhar,
 ti koelon, aja opat, pèlèbah djalan gède,
 19 sarta dina Parhar teja doewa. 'Eta kitoe
 bagian poerah toenggoe lawang teja,
 ti anak-poetoe oerang Korah sarta ti
 anak-poetoe oerang Mèrari. a p 13:11.
 20 Djeung deui moenggoeh ahli Lewi
 teja, Ahia njangking radja-brana gèdong
 Allah djeung radja-brana barang beu-
 21 nang njoetjikeun. 'Anak-poetoe Ladan,
 anak-poetoe oerang Gerson ti Ladan;
 noe djadi loeloegoe ahli karoehoen bang-
 22 sa Ladan, oerang Gerson teh, nja Jê-
 hieli. 'Poetra Jêhieli teja, nja eta Setam
 djeung Joël saderekna, njangking radja-
 23 brana gèdong Pangeran. 'Moenggoeh oe-
 rang Amram, oerang Jishar, oerang He-
 24 bron djeung oerang Oesiël, 'eta Sèboeël
 poetra Gerson, anoe poetra Moesa teja,
 noe djadi gègèdoeg, njangking radja-
 25 brana. 'Ari saderekna, ti Elièsér teja:
 poetra eta Rêhabja, poetra eta Jêsaja,
 poetra eta Joram, poetra eta Sikri, poe-
 26 tra eta Sèlomit. 'Nja eta Sèlomit djeung
 saderek-saderekna njarangking sakabeh
 radja-brana barang beunang njoetjikeun,
 anoe geus disoetjikeun koe radja Da-
 27 wood, djeung koe para loeloegoe ahli
 karoehoen, koe para kapala noe njékël
 sareboe djeung noe njékël saratoes, sarta
 27 koe para kapala balad. 'Pangujaroe-tji-
 keunana teh 'tina djalan pèrang, nja
 eta tina djarahan, soepaja njantosakeun
 28 gèdong Pangeran. 'Kitoe kenel sanis-
 kara noe beunang njoetjikeun Samoeël,
 29 djoeroe tingal teja, djeung noe ti Saol
 poetra Kis, ti Abner poetra Ner, sarta ti
 Joab poetra Sèroëja teja; naon bae
 noe geus disoetjikeun, ditjangkingna
 koe Sèlomit djeung saderek-saderekna.
 29 'Moenggoehing oerang Jishar teja, Kê-
 nanya djeung poetra-poetrana njarekël

pagawean loewar-loewar di Israil, nja dja-
 30 di pangoroos djeung hakim. 'Moenggoe-
 hing oerang Hebron teja, Hasabja djeung
 saderek-saderekna, djalma pèrkosa, sa-
 reboe toedjoech ratoes, pada njangking
 tjétjékélan di Israil peuntaseun tji Jor-
 dan, ka koelon, sakabeh hal gawe Pa-
 ngeran djeung hal ngawoela ka radja.
 31 'Di oerang Hebron teja Jèria noe djadi
 loeloegoe, nja eta di oerang Hebron,
 noeroetkeun toeloeranana, noeroetkeun
 ahli karoehoen. Dina taoen noe ka-
 opat-poeloeh Dawood djoemènjeng ra-
 dja, di maranehanana ditejangan sarta
 kapèndak djalma gagah-pèrkosa di Ja-
 32 ser, tanah Gilad. 'Sarta saderek-saderek-
 na pada djalma pèrkosa, doewa reboe
 toedjoech ratoes, pada djadi loeloegoe
 ahli karoehoen; seug koe radja Dawood
 eta teh pada didjènjengkeun njangking
 oerang Roebin, oerang Gad, djeung noe
 satèngah kaom Mènase teja, hal sakabeh
 pèrkara Allah djeung pèrkara radja.

a 2 Sam. 8:11. b 1 Sam. 9:9.

PASAL 27.

Djeung deui bilangan oerang Israil,
 para loeloegoe ahli karoehoen, djeung
 para kapala noe njékél sareboe sarta
 noe njékél saratoes, kitoe deui pangoe-
 roesna, sakoer noe ngawoelaan ka radja,
 noeroetkeun sakabeh kamistian bagian-
 bagian, noe asoep sarta noe ka loewar
 saban-saban boelan, tèroes sakabeh boe-
 lan taoen, eta hidji-hidji bagian teh
 2 doewa laksa opat reboe djalma. 'Anoe
 njangking bagian kahidji, keur baris boe-
 lan kahidji, nja eta ^a Jasobam poetra
 Sabdiél; ari noe asoep bagianana doewa
 3 laksa opat reboe. 'Eta teh kaasoep anak-
 poetoe Peres, sarta djadi loeloegoe sa-
 kabeh kapala balad keur baris boelan
 4 kahidji. 'Anoe njangking bagian boelan
 kadoewa, nja eta ^b Dodai, oerang Aho-
 ah, sarta bagian eta digégèdoegan koe
 Miklot; ari noe asoep bagianana doewa
 5 laksa opat reboe. 'Kapala balad katiloe,
 keur baris boelan katiloe, nja eta ^c Bè-
 naja poetra Jojada, kaparék teja, noe
 djadi loeloegoe; ari noe asoep bagianana
 6 doewa laksa opat reboe. 'Nja eta Bè-
 naja teja prawira, kaasoep noe tiloe poeloeh,
 malah njangking eta noe tiloe poeloeh,
 sarta bagianana di bawah Amisabad

7 poetrana. 'Noe kaopat, keur baris boe-
 lan kaopat, nja eta ^d Asahel, raji Joab
 teja, sarta Sèbadya poetrana sanggeusna
 eta; ari noe asoep bagianana doewa
 8 laksa opat reboe. 'Noe kalima, keur baris
 boelan kalima, kapalana ^e Samhoet, oe-
 rang Jisra; ari noe asoep bagianana doe-
 9 wa laksa opat reboe. 'Noe kagènép,
 keur baris boelan kagènép, nja eta ^f Ira
 poetra Ikes, oerang Tèkoa; ari noe asoep
 10 bagianana doewa laksa opat reboe. 'Noe
 katoedjoech, keur baris boelan katoe-
 djoech, nja eta ^g Heles, oerang Pelon.
 kaasoep anak-poetoe Epraim; ari noe
 asoep bagianana doewa laksa opat reboe.
 11 'Noe kadalapan, keur baris boelan ka-
 dalapan, nja eta ^h Sibkai, oerang Hoesa,
 bangsa Serah; ari noe asoep bagianana
 12 doewa laksa opat reboe. 'Noe kasalapan,
 keur baris boelan kasalapan, nja eta ⁱ
 Abièsér, oerang Anatot, kaom Binya-
 min; ari noe asoep bagianana doewa
 13 laksa opat reboe. 'Noe kasapoeloeh, keur
 baris boelan kasapoeloeh, nja eta ^j Ma-
 harai, oerang Nètopa, bangsa Serah; ari
 noe asoep bagianana doewa laksa opat
 14 reboe. 'Noe kasawélas, keur baris boelan
 kasawélas, nja eta ^k Bènjaja, oerang Pi-
 raton, kaasoep anak-poetoe Epraim; ari
 noe asoep bagianana doewa laksa opat
 15 reboe. 'Noe kadoewa-wélas, keur baris
 boelan kadoewa-wélas, nja eta ^l Heldai,
 oerang Nètopa, bangsa Otuiél; ari noe
 asoep bagianana doewa laksa opat reboe.

a p. 11:11. b p. 11:12. c p. 11:22. d p. 11:26.

e p. 11:27. f p. 11:28. g p. 11:27. h p. 20:4.

i p. 11:28. j p. 11:30. k p. 11:31. l p. 11:30.

16 Sarta ijeu noe njarangking kaom-kaom
 Israil: oerang Roebin gégèdoegna Elièsér
 poetra Sikri; oerang Simon gégèdoegna
 17 Sèpatya poetra Maaka; 'oerang Lewi
 gégèdoegna Hasabja poetra Kèmoecél; oe-
 rang Haroen gégèdoegna Sadok; 'oerang
 18 Joeda gégèdoegna Elihoe, kaasoep sade-
 rek Dawood; oerang Isaskar gégèdoegna
 19 Omri poetra Mikaél; 'oerang Sèboeloen
 gégèdoegna Jismaja poetra Obadya; oe-
 rang Naptali gégèdoegna Jèrimot poetra
 20 Asriél; 'anak-poetoe Epraim gégèdoegna
 Hosea poetra Asasia; noe satèngah kaom
 Mènase gégèdoegna Joél poetra Pèdaja;
 21 'noe satèngah kaom Mènase deui, di
 Gilad, gégèdoegna Ido poetra Djakaria;
 oerang Binyamin gégèdoegna Jaasiél

- 22 poetra Abner; 'oerang Dan gëgëdoegna Asarel poetra Jëroham. Nja eta teja
- 23 para kapala kaom Israil. 'Tatapi Dawood hanteu ngitoeng " anoe oemoer doewa poeloeh taoen ka handap, sabab aja timbalan Pangeran, kërsa ngadjëngkarkeun Israil, tjara bentang di langit.
- 24 'Joab poetra Sëroeja teja ^b ngamimitian milang, tapi hanteu dianggeuskeun, kasëdëk aja bëbëndoe ka Israil tina lampah kitoe; noe matak bilanganana teu diasoepekeun kana itoengan babad radja Dawood.
- a 4 Moesa 1: 3. b p. 21.
- 25 Ari noe njangking doenya-brana radja, nja eta Asmawet poetra Adiel, sarta noe njangking doenya-brana di pasisian, di nagara-nagara, di desa-desa djeung di panggoeng-panggoeng, nja eta Jonatan poetra Oesia. 'Ari noe njangking noe migawe lahan, sakoer noe tatani, nja
- 27 eta Esri poetra Këloeb. 'Ari noe njangking këbon anggoer, nja eta Simi, oerang Ramah; sarta noe njangking kahasilan anggoer dina goedang anggoer, nja eta
- 28 Sabdi, oerang Sepem. 'Ari noe njangking këbon djetoen djeung këbon lowa, noe di tanah handap, nja eta Baal-Hanan, oerang Gader; sarta noe njangking goedang minjak, nja eta Joas.
- 29 'Ari noe njangking sapi, noe diaranon di Saron, nja eta Sitrai, oerang Saron; sarta noe njangking sapi noe di lëbak-lëbak, nja eta Sapat poetra Adlai. 'Ari noe njangking onto-onta, nja eta Obil, oerang Ismail; sarta noe njangking kalde-kalde bikang, nja eta Jehdëja, oerang
- 31 Meronot. 'Ari noe njangking ëmbe-domba, nja eta Jasis, oerang Hagar. Eta kabeh djadi kapala radja-kaja kagoengan radja Dawood.
- 32 Djeung deui ^a Jonatan, pangampih Dawood, djadi pangrëmpagan; nja eta teh djalma binangkit, toer ahli kitab; sarta Jëhiël poetra Hakmoni'aja di poetra-poetra radja. 'Djeung ^b Ahitopel djadi pangrëmpagan radja keneh, sarta Hoesai, oerang Erek, djadi sobat radja.
- 31 'Dëmi sanggeusna Ahitopel, aja Jojada poetra Bënaja djeung Abjatar; ari kapala balad radja ^c nja eta Joab.

a 2 Sam. 21: 21. b 2 Sam. 15: 12, 37. c 2 Sam. 8: 16.

PASAL 28.

Tidinja Dawood ngoempoelekeun ka Jëroesalem sakabeh kapala Israil, nja

- eta para kapala kaom, djeung para kapala bagian, anoe ngawoelan ka radja, sarta para kapala noe njëkël sareboe, djeung para kapala noe njëkël saratoes, kitoe deui para kapala sakabeh radja-kaja djeung ingon-ingon kagoengan radja sarta noe poetra-poetra, barëng para ponggawa djeung para prawira, sarta sakabeh djalma noe gagah-përkosa.
- 2 'Neut radja Dawood ngadëg, sarta ngalahir kijeu: Eh doeloer-doeloer sarta rahajat kami! geura darengekeun kami: tadina kami ^a aja pasëdjaan njiyeun bidji gëdong pangreureuhan pikeun pëtdjandjian Pangeran sarta pikeun djodjodog dampal Allah oerang; malah kami geus tjtjawis, arek prak njiyeun.
- 3 'Tatapi Allah nimbalan ka kami: Maneh oelah waka njiyeun gëdong pikeun djëngëngan kami, karana maneh teh pradioerit, sarta maneh sok ngoetjoerkeun
- 4 gëtil. 'Ari Pangeran, Allah Israil, geus milih diri kami ti saeusi-imah bapa kami, dikërsakeun djadi radja, njangking Israil salalanggëngna; karana ^b Joeda noe koe andjeunna dipilih djadi gëgëdoeg; sarta dina bangsa Joeda teh nja bangsa bapa kami noe dipilih; djeung dina anak bapa kami ^c nja kami noe dimanah, di-djadikeun radja, njangking sabangsa Israil. 'Dëmi ti sakabeh anak kami, (da kami teh koe Pangeran dipaparin loba anak) nja Soeleman, anak kami, noe koe andjeunna dipilih, dikërsakeun di-joekeun dina korsi karadjaan Pangeran
- 6 njëpëng Israil. 'Sarta timbalanana ka kami: ^d Soeleman, anak maneh, nja eta noe bakal njiyeun gëdong kami djeung boeroean-boeroean kami; karana nja eta noe koe kami dipilih bakal poetra kami, sarta kami noe bakal piramacunana.
- 7 'Djeung kami rek nëtëpkeun karadjaanana salalanggëngna: kitoe soteh ari pëngkoeh ngalampahkeun timbalan djeung hoekoem kami, sapërti poë ijeu.
- 8 'Dëmi ajeuna, di hareupeun sabangsa Israil, pakoempoelan Pangeran, sarta di pajoeneun Allah oerang: koedoe pada ngestoekeun sarta tejaungan sakabeh timbalan Pangeran, Allah maraneh; soepaja koe maraneh kamilik ijeu tanah noe aloes, sarta koe maraneh diwariskeun ka anak-intjoe maraneh pandeurieu maraneh, salalanggëngna. 'Ari

maneh, Sooleman, anaking! sing nganjahokeun ka Allah bapa maneh, sarta koedoe ngabakti ka andjeunna djeung soehood nja bato sarta djeung soeka nja pikir; * karana Pangeran ngawaspaoskeun ka sagala bato, sarta ngahartos ka sakabeh rarasaan pamikir; / oepama maneh nejanan andjeunna, tangtöe andjeunna koe maneh kapanggih; sabalikna, oepama maneh ninggalkeun mah ka andjeunna, tangtöe maneh koe andjeunna dipitjeun salalawasna. 'Mangka hade-hade ajouna; karana maneh noe koe Pangeran dipilih, dikersakeun nji-jeun gedong baris kasoeltjan; sing tögör; prak digawe.

a p. 22: 7. b p. 6: 2.

c 1 Sam. 16: 12. d p. 17: 11. e 1 Radj. 8: 39.

f 2 Bab. 15: 2.

11 Seug Dawoed ka Soeleman poetrana maparin tjonto bale, djeung gedong-gedongna, djeung goedang-goedangna, djeung loteng-lotengna, djeung kamar-kamarna di djero, sarta gedong toeroeb pangrapih; 'kitoe deni tjonto saniskara noe aja dina manah andjeunna koe Roh, nja eta tjonto boeroean-boeroean gedong Pangeran, djeung sakabeh pondok sakoeriling, baris radja-brana gedong Allah, djeung baris radja-brana barang beunang njoetjikeun, 'kitoe deni baris bagian-bagian para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, sarta baris sagala gawe ngabakti di gedong Pangeran, djeung baris sakabeh parobot ngabakti di gedong Pangeran. 'Moenggoehing emas, noeroetkeun pibeurateunana emas baris sakabeh parobot saroeaning hal ngabakti; moenggoehing sakabeh parobot perak, noeroetkeun pibeurateunana, baris sakabeh parobot saroeaning hal ngabakti; 'nja eta pibeurateunana adjoeg emas djeung palita-palitana emas, noeroetkeun pibeurateunana hidji-hidji adjoeg djeung palitana; kitoe deni keur adjoeg perak, noeroetkeun pibeurateunana adjoeg djeung palitana, koemaha bae pigaweunana hidji-hidji adjoeg. 'Sarta djeung emas, noeroetkeun pibeurateunana, baris medja roti tata-tata, keur hidji-hidji medja; sarta perak keur medja-medja perak. 'Kitoe deni keur garpoeh, bokor djeung kändi, emas pi-toewin; sarta keur pinggan emas, noeroetkeun pibeurateunana hidji-hidji ping-

gan; kitoe keneh keur pinggan perak, noeroetkeun pibeurateunana hidji-hidji pinggan; 'djeung keur altar paragi ngoekoes, emas beunang ngabesot, noeroetkeun pibeurateunana; sarta emas kana tjonto titiban, nja eta moemoekarabinan, noekoedoe pada meber [djang-djangna] djenng ngijoehan peti perdjang-djian Pangeran. 'Eta kabeh, [lahir Dawoed,] datangna ka kami ti panangan Pangeran, beunang noelis, baris netelakeun sakabeh pagawean ijeu tjonto. 'Djenng Dawoed nimbala deni ka Soeleman poetrana: * Sing tögör, djeung sing göde bato; prak digawe; poma oelah sijeun, sarta oelah geder; karana Pangeran Allah, nja eta Allah kami, tangtöe njaréngan ka maneh; b moal maneh teh koe andjeunna diantép, sarta moal ditinggal, tépi ka tjtajapna sakabeh pagawean baris ngabakti di gedong Pangeran. 'Tah geuning, sadija bagian-bagian para panghoeloe djeung ahli Lewi, baris sakabeh hal ngabakti di gedong Allah; sarta maneh di sambarang gawe tangtöe direudjeungan sababaraha djalma noe soeka pribadi, toer palintér, baris sakabeh hal ngabakti; malah eta para kapala djeung sakabeh djalma-djalma pada noenggoe sakabeh parentah maneh.

a p. 22: 13. b 5 Moes. 31: 6.

PASAL 29.

Tidinja radja Dawoed nimbala ka sapakoempoelan: Soeleman, anak kami, * noe koe Allah dipilih ngan sorangan, b boedak keneh, tatjan aja tanagana; demi pagawean teja göde; karana eta karaton lain adjang manoesa, istoening bade Pangeran Allah. 'Ari kami teh * sakoewat-koewat geus tjtajawis eukeur gedong Allah kami, emas keur barang emas, perak keur barang perak, tambaga keur barang tambaga, beusi keur barang beusi, sarta kai keur barang kai; d intén angkik djeung intén tareteskeuneun, intén taboerkeuneun djeung noe warna-warna roepana, sarta saroeaning intén moelja, samalah batoe marmér loba katjida. 'Djeung deni, tina kami soeka ka gedong Allah kami, reh kami aja arta-banda sorangan emas-perak, koe kami dibere keur gedong Allah kami, ditambahkeun ka sakabeh

anoe beunang kami njawiskeun keur
 4 gëdong kasoetjan teja; 'aja tiloe reboe
 talenta émas, estoe émas' ti Opir, djeung
 toedjoeh reboe talenta perak beunang
 ngabésot, keur baris ngépoetan bilik gë-
 5 dong-gëdong, 'sangkan émas, anoe koe-
 doe émas, sarta sangkan perak, anoe koe-
 doe perak, djeung baris sambarang gawe,
 djijeuneun toekang-toekang teja. Tjing,
 saha noe soeka sorangan pinoeh keu-
 6 peul poé ijeu, bade ka Pangeran! 'Seng
 para kapala ahli karoehoen, djeung para
 kapala kaom Israil, kitoe deui para ka-
 pala noe njékél sareboe djeung noe njé-
 7 kél saratoes, sarta para kapala gawe
 radja, pada saroekeun pribadi; 'toe-
 loej pada ngahatoerkeun keur hal nga-
 bakti di gëdong Allah, émas lima reboe
 talenta, djeung salaksa gébleg wang
 émas; perak salaksa talenta; tambaga
 8 salaksa dalapan reboe talenta, sarta
 beusi sakéti talenta. 'Djeung / saha-saha
 noe ngampihan intén, disanggakeun ka
 radja-brana gëdong Pangeran, di bawah
 9 kawasa Jéhiél, oerang Gerson teja. 'Ari
 djalma noe loba baroengaheun tina hal
 eta pada soeka pribadi, wantoe-wantoe
 pada soeka pribadi njanggakeun ka Pa-
 ngeran djeung soehoedna hate; malah
 radja Dawoed ge boengah, langkoeng-
 langkoeng boengahna. *a p. 28: 5. b p. 22: 5.*
c p. 22: 14. d 2 Moesa 35: 27. e 1 Radj. 9: 28.
f 2 Moesa 35: 27.

10 Tidinja Dawoed moedji soekoer ka Pa-
 ngeran, di hareupeun panon sapakoem-
 poelan; ari pioendjoek Dawoed: Sagala
 poedji ka andjeun, Pangeran, Allah Is-
 rail, noe djadi karoehoen koering sada-
 11 ja! ti kalanggengan dongkap ka kalang-
 gengan deui. 'Andjeun, noen Pangeran!
 'noe kagoengan sagala kaagoengan, sa-
 réng kawasa, saréng kaahengan, saréng
 kadjaan, sarawoeh kamoeljaan; karan-
 12 tén sadajana noe di langit saréng noe
 di boemi, [kagoengan andjeun]; 'nja an-
 djeun, noen Pangeran! noe kagoengan
 karadjaan, saréng noe pinoendjoel,
 13 djoengdjoenan sadajana. 'Ari kabeung-
 baran saréng kamoeljaan datangna ti
 pajoeneun andjeun, kalajan andjeun noe
 moerba ka saniskantén; sarawoeh dina
 panangan andjeun kakoewatan saréng
 kawasa; toer panangan andjeun noe jasa
 ngagèdekeun saréng ngabédaskeun ka

13 saniskantén. 'Mana ajeuna, noen Allah
 koering! ijeu koering pada nganoehoen-
 keun ka andjeun, saréng maroedji ka
 padjénengan andjeun noe langkoeng
 14 aheng. 'Karantén saha diri koering, sa-
 réng saha rahajat koering, jen koering
 pada gadoeh kakoewatan kana soeka
 sorangan, sapertos kijeu? estoe sanis-
 kantén datangna ti andjeun, saréng koe-
 ring njaranggakeun teh ka andjeun ti
 15 panangan salira andjeun. 'Karantén koe-
 ring teh 'pada semah di pajoeneun an-
 djeun, kalajan djalma madjik, sapertos
 sadajana karoehoen koering; oemoer
 koering sadaja di boemi teh 'sapertos
 kalangkang, saréng taja pangharépan.
 16 'Noen Pangeran, Allah koering sadaja!
 eta saniskantén noe mangpirang-pirang
 teh, anoe kenging njawiskeun koering
 sadaja, pikeun mangijjeunkeun andjeun
 gëdong bade padjénengan andjeun noe
 soetji teja, estoe datangna ti panangan
 andjeun, saréng kagoengan andjeun sa-
 17 niskantén. 'Kalajan koering teh terang,
 noen Allah koering! 'jen andjeun teh
 ngararoeskeun kana hate, saréng kaes-
 toean koe andjeun kamanah. Ari koe-
 ring teja soeka sorangan njanggakeun
 eta saniskantén saréng kaestoean hate
 koering; saréng ajeuna oemat andjeun,
 anoe kapéndak di dijeu, koe koering ka-
 tendjo saréng kaboengahan, pada njang-
 gakeun ka andjeun tina soekana sora-
 18 ngan. 'Noen Pangeran, / Allah Ibrahim,
 Ishak saréng Israil, noe djadi karoehoen
 koering sadaja! moegi-moegi ijeu dité-
 tépkeun salalanggengna dina rarasaan
 pamikir hate oemat andjeun, saréng ha-
 tena moegi pada dibénérkeun ka salira
 19 andjeun. 'Sarawoeh Soeleman, anak koe-
 ring, moegi-moegi dipaparin hate soe-
 hoed, soepaja ngestikeun timbalan an-
 djeun, pértelaan andjeun saréng pikoe-
 koeh andjeun, kalajan soepaja ngalam-
 pahkeun eta saniskantén, saréng nijjeun
 eta karaton, anoe koe koering ditjawis-
 keun teja. *a Wabj. 4: 11; 5: 13. b Mat. 6: 13. c 3 Moesa*
35: 23. d Aj. 14: 2. e p. 28: 9. f 1 Radj. 18: 36.

20 Nimbalan deui Dawoed ka sapakoem-
 poelan teh: Maraneh geura pada njoe-
 koerkeun ka Pangeran, Allah maraneh!
 Prak sapakoempoelan teh pada njoe-
 koerkeun ka Pangeran, Allah karoehoen-
 na; toeloeh broek pada soedjoed ka

- 21 Pangeran sarta ka radja. 'Djeung pada ngoerbankeun ka Pangeran koerban peuntjitan, sarta ngoerbankeun koerban doeroekan ka Pangeran dina isoek-na, sabada poé eta, sareboe sapi ngora lalaki, sareboe domba lalaki, sareboe anak domba, ^a reudjeung koerbanna inoeman, sarta koerban peuntjitan loba
- 22 makér, koe karana sabangsa Israil. 'Sarta dalahar-leuent di pajoeneun Pangeran dina poé harita, bari rosa pisan nja kaboengahan. Seug Soeleman, poetra Dawoed, ^b kadoewa kalina didjéngeun radja, bari dilisahan bade ka Pangeran, djadi gégédoeg; kitoe deui ngalisahan Sadok, djadi panghoeloe. 'Tidinja Soeleman teh tjalik dina korsi Pangeran, djoeméneng radja, ngaganti Dawoed ramana, sarta nja loeloeg; djeung sabangsa Israil pada nocroet ka andjeunna. 'Ari sakabeh para kapala, sarta para prawira, kitoe deui sadajana poetra radja Dawoed, pada ngoendjoengan, tarima
- 25 di handapeun radja Soeleman. 'Sarta Soeleman teh koe Pangeran langkoenglangkoeng nja diagoengkeun di hareu-

peun panon sabangsa Israil, djeung dipaparin tjahja karadjaan, sakoemaha noe tatjan aja di sakabeh radja, noe saheulaun andjeunna njangking bangsa Israil.

^a 3 Moesa 23: 13. ^b 1 Radj. 1.

- 26 Tah, kitoe Dawoed poetra Isai ngaradjaanana ka sabangsa Israil. 'Ari lawasna Dawoed ngaradjaan teh ka Israil ^a opat poeloeh taen; di Hebron ngaradjaanana toedjoeih taen, sarta di Jérusalem ngaradjaanana tiloe poeloeh
- 28 tiloe taen. 'Toeloeg Dawoed poepoes, sépoeih pisan, warég nja oemoer, kabehungharan djeung kamoeljaan; sarta Soeleman poetrana djoeméneng radja, ngaganti andjeunna. - 'Ari tjarijos radja Dawoed, ti mimitina tépi ka panganggeusanana, saénjana kaoengélkeun dina tjarijos Samoeël, djoeroe tiugal teja, djeung dina tjarijos nabi Natan, sarta dina tjarijos ^b Gad, djoeroe péléng teja;
- 30 'reudjeung sakabeh hal karadjaanana sarta pangawasana, toer mangsa-mangsa noe njorang ka andjeunna, djeung ka Israil, sarta ka sakabeh karadjaan tanah-tanah.

^a 1 Radj. 2: 11. ^b p. 21: 2.

KITAB BABAD NOE KADOEWA.

PASAL 1.

- Ari Soeleman poetra Dawoed ^a dikoe-watkeun dina karadjaanana, sarta disaréngan koe Pangeran Allahna, bari
- 2 diagoengkeun langkoeng-langkoeng. 'Tidinja Soeleman maparin timbalan ka sabangsa Israil, ka para kapala noe njékél sareboe sarta noe njékél saratoes, ka para hakim, djeung ka sakabeh gégéden di sabangsa Israil, para loeloegoe
- 3 ahli karoehoen teja. 'Bral Soeleman angkat, diiring koe sapakoempoelan, ka énggon loehoer noe di Gibon teja; ^b karana nja di dinja ajana himah tépangan kagoengan Allah, beunang ngadamél Moesa, abdi Pangeran, di tégal léga teja.
- 4 'Tatapi ari pési Allah mah koe Dawoed geus diinditkeun ti Kirjat-Jarim, ka noe

beunang Dawoed njawiskeun pikeun eta, wantoe koe andjeunna geus dipangmasangkeun himah di Jérusalem. 'Ngan ^d ari altar tambaga, noe beunang njijeun Bésalel, poetra Oeri, anoe poetra Hoer teja, aja keueh di dinja, di harenpeun balandongan Pangeran; nja eta noe dipéndakan koe Soeleman djeung koe pakoempoelan. 'Toeloeg Soeleman ^e ngoerban di dinja, di pajoeneun Pangeran, dina altar tambaga, noe dina himah tépangan teja; sareboe koerban doeroekan noe koe andjeunna dikoerbankeun dina eta altar.

^a 1 Radj. 2: 46. ^b 1 Bab. 16: 39.

^c 2 Sam. 6: 17. ^d 2 Moesa 38: 1. ^e 1 Radj. 3: 4.

- 7 Dina peuting harita Allah nembongan ka Soeleman; ari timbalanana ka andjeunna: Geura menta, hajang dipaparin
- 8 naon koe kami? 'Pioendjoek Soeleman

- ka Allah: Andjeun teh ka poen bapa Dawoed midamél kaasihana rosa pisan, saréng abdi koe andjeun didjadikeun radja ngagéntos poen bapa. 'Ajeuna, noen Pangeran Allah! ^a moegi dijaktoskeun pangandika andjeun ka poen bapa Dawoed teja; karantén abdi koe andjeun geus didjadikeun radja, njangking oemat, ^b lobana sapértos keusik di boemi.
- ¹⁰ 'Ajeuna abdi teh moegi dipaparin kapintéran saréng kanjaho, soepaja abdi bisa ^c kaloewar-asoeup ti heulaeun eta oemat; karantén saba noe pibisaean ngahakiman ka oemat andjeun, noe sakitoe rosana? 'Ari timbalan Allah ka Soeleman: Sapedah maneh kitoe dina hate maneh, sarta lain menta kabeungharan, kamoektian, atawa kamoeljaan, atawa pati djalma noe geuleuh ka maneh, kitoe deni lain menta oemoer pandjang, nja menta teh keur diri maneh kapintéran djeung kanjaho, soepaja bisa ngahakiman ka oemat kami, doemeh maneh koe kami geus didjadikeun radja njékél
- ¹² eta: 'noe matak kapintéran djeung kanjaho teja geus dipaparinkeun ka maneh; malah kami ka maneh rek maparin deui kabeungharan, kamoektian djeung kamoeljaan; di lébah radja-radja noe ti heulaeun maneh hanteu aja noe kitoe, sarta ti paundeurieun maneh moal aja noe kitoe.
- ¹³ 'Toeloej Soeleman angkat ti énggon loehoer noe di Gibon, ti hareupeun himah tépangan teja, moelih ka Jérusalem; geus kitoe ngaradjaan ka Israil.
- ^a 1 Radj. 8: 26. ^b 1 Moesa 13: 16. ^c 4 Moesa 27: 17.
- ¹⁴ Djeung deui ^a Soeleman ngoempoelkeun kareta djeung toekang toempak koeda, datang ka kagoengan sareboe opat ratoes kareta, djeung salaksa doe-wa reboe toekang toempak koeda; ari eta teh koe andjeunna dipérnalikeun di sakoer nagara pakaretaan, sarta di salira radja di Jérusalem. 'Ari émas-perak koe radja didjadikeun loba di Jérusalem saperti batoe, djeung kai poetri didjadikeun loba tjara kai lowa noe di tanah handap. 'Ari koeda kagoengan Soeleman kaloewaran ti Mésir; koe para soedagar radja dibeulina goendoe-kan, sagoendoek-sagoendoek sahargana.
- ¹⁷ 'Djeung sok ngarala kareta, dibawa ka loewar ti Mésir, harga génép ratoes sekel, ari koeda harga saratoes lima

poeloeh; djeung ngalautarankeun ong-koh ngabidjilkeun baris sakabéh radja oerang Het djeung radja-radja Sam.

^a 1 Radj. 4: 26; 10: 26.

PASAL 2.

- Ari Soeleman teh ngérsakeun ngadamél ^a hidji gédong pikeun padjénngan Pangeran, djeung ^b hidji gédong ^c karadjaanana. 'Sarta Soeleman ngetang ^d toedjoeh laksa djalma panangoeng, djeung dalapan laksa djalma toekang batoe di pigoenoeungan, sarta ngumandor-kan ka dinja tiloe reboe génép ratoes.
- ³ 'Djeung deui Soeleman ^a miwarangan ka Hoeram, radja Tiroes, mihatoer kijeu: Sakoemaha andjeun bareto midamél ka Dawoed, rama kaeola, nja dikintoeunan kai poetri pikeun ngadamél gédong ling-gihaneun andjeunna teja, [moegi ka kaeola nja kitoe deui]. 'Salérésna, pasédjaan kaeola, dek njiyeun hidji gédong bade padjénngan Pangeran, Allah kaeola, dek disoetjikeun ka andjeunna, pikeun ngoekoes ka pajoeuneunana seuseungitan noe aroem, saréng pikeun roti tata-tata teu pétép-pétép, sarawoeh pikeun koerban doeroekan isoeuk reudjeung sore, toer dina saban poé sabbat, dina saban pananggalan, saréng dina sakoer pesta Pangeran, Allah kaeola. Nja eta teh geus diwadajibkeun ka Israil salalanggéngna.
- ⁵ 'Ari eta gédong, anoe rek didijieun koe kaeola teja, bakal gède; ^e karantén Allah kaeola sadaja teh agoeng ti batan sakabéh batara. 'Nanging saba noe aja koeowatan njiyeun gédong bade andjeunna? ^f Saestoena langit, dalah langiting sadajana langit oge, dilinggihan koe andjeunna teu asoeup; na saba kaeola, dek njiyeun gédong pikeun andjeunna? kadjaba moen pikeun ngoekoes bae ka pajoeuneunana. 'Mana ajeuna kaeola moegi kintoeunan hidji djalma pintér, pikeun digawe koe émas, koe perak, koe tambaga, koe beusi, koe woengoe, koe gintjoe sarawoeh koe biroe langit, saréng noe bisa njiyeun oekiran, soepaja ngareudjeungan ka djalma palintér, anoe aja di kaeola, di Joeda saréng di Jérusalem, kenging njawiskeun Dawoed, rama kaeola. 'Saréng kaeola moegi kintoeunan kai poetri, kai djamoedjoe saréng kai tjandana ti goenoeng Libanon; karantén

- kaola tĕrang pisan, abdi andjeun bari-
saeun noewar kai di Libanon; salĕrsna,
abdi-abdi kaola bakal reurendjeungan
sarĕng abdi-abdi andjeun. 'Sarĕng sina
njawiskeun keur kaola kai masing loba;
karantĕn eta gĕdong, anoe rek didijjeun
koe kaola teja, bakal gĕde nja aheng.
10 'Sarĕng, sawangsoelna, kaola ka abdi-
abdi andjeun noo marotong, noe naroe-
war kai, sĕdja mere tarigoe beunang
noetoe, doewa laksa pikoel, gandroeng
doewa laksa pikoel, tji-anggoer doewa
laksa bat, sarĕng minjak doewa laksa
11 bat. 'Tidinja Hoeram, radja Tiroes, nga-
walon koe sĕrat, sarta dikintoenkenn
ka Soeleman, [oengĕlna kijeu]: 'Sabab
Pangeran miasih ka oematua, noe mawi
andjeun didjadikeun radja, njangking
12 eta. 'Misaer deui Hoeram teh: 'Sagala
poedji ka Pangeran, Allah Israil, noe
ngadamĕl langit sarĕng boemi, noe ka
radja Dawoed geus maparin poetra pin-
tĕr, awas kasoertian sarĕng pangartosan,
noe bakal ngadamĕl gĕdong bade Pange-
13 ran, sarawoeh gĕdong karadjaanana. 'Ari
ajeuna, kaola njanggakeun hidji djalma
pintĕr, awas pangartian, 'nja eta bapa
14 Hoeram, 'anak awewe, noe kaasoep
anak-poetoe Dan, dĕmi bapana oerang
Tiroes; bisaem digawe koe ĕmas sarĕng
koe perak, koe tambaga, koe beusi, koe
bate sarĕng koe kai, koe woengoe, koe
biroe langit, koe boĕh katji sarĕng koe
gintjoe; toer bisaem njiieun saroeupaning
oekiran, kalajan mikir saroeupaning ka-
radjinan, anoe bade dipiwarang ka dinja,
sinarĕngan djalma palintĕr kagoengan
andjeun, sarawoeh djalma palintĕr kagoe-
ngangoesti kaola Dawoed, rama andjeun.
15 'Ari ajeuna, pĕrkawis tarigoe sarĕng gan-
droeng, minjak sarĕng anggoer, anoe di-
lahirkeun koe goesti teja, moegi kin-
16 toenkenn ka abdi-abdi andjeun; 'sarĕng
kaola sĕdja noewar kai ti goenoeng
Libanon, sakakirang andjeun, seug dige-
tekkeun, didongkapkeun ka andjeun dja-
lan laot, ka Jopa; kantoen koe andjeun
dikoendjalan ka Jĕroesalem. a p. 6: 7, 10.
b 1 Radj. 7: 1. c 1 Radj. 5: 15. d 1 Radj. 5: 2.
e 2 Moesa 18: 11. f p. 6: 18. g p. 9: 8. h 1 Radj. 5: 7.
i 1 Radj. 7: 14.
- 17 'Tidinja Soeleman ngetang sakabeh
djalma ngoembara, noe aja di tanah Is-
rail, sanggeusna diĕtang bilanganana

koe Dawoed ramana; kapĕndak aja sa-
kĕti lima laksa tiloe reboe gĕnĕp ratoes.
18 'Seug eta teh noe toedjoeu laksa koe
andjeunna didamĕl pananggoeng, sarta
noe dalapan laksa didamĕl toekang bate
di pigoenoeangan; ari noe tiloe reboe gĕ-
nĕp ratoes deui mah didamĕl mandor,
poerab ngagawekeun eta djalma-djalma.

a 1 Radj. 9: 20; 1 Bab. 22: 2.

PASAL 3.

- Prak Soeleman ngamimitian ngadamĕl
eta gĕdong Pangeran di Jĕroesalem,
dina goenoeng 'Moria, noe geus ditoe-
doehkeun ka Dawoed ramana, 'dina ĕng-
gon noe disadjakeun koe Dawoed, nja
dina pangirikan Ornan, oerang Jĕboes
2 teja. 'Ari 'c ngamimitianana ngadamĕl
teh dina boelan noe kadoewa, tanggal
doewa, dina kaopat taoenna andjeunna
3 djoemĕnĕng radja. 'Sarta kieu padĕ-
menna, noe koe Soeleman didamĕl, baris
ngadĕgkeun eta gĕdong Allah: palajoena,
make asta oekoeran babeula, gĕnĕp poe-
loeh asta, sarta panggĕrĕtna doewa poe-
4 loeh asta. 'Ari bale, ti hareup, palajoena
ti hareupeun panggĕrĕt gĕdong, doewa
poeloeu asta, sarta loehoerna saratoes
doewa poeloeu; koe andjeunna ti djĕrona
5 disapoet ĕmas doekĕt. 'Ari gĕdong noe
gĕde teh disapoet kai djamoedjoe, toeloj
disapoet deui ĕmas aloes, sarta direka
6 tangkal korma djeung rarantean. 'Djeung
deui gĕdong teh ditarapang intĕn moelja,
soepuja aheng; ari ĕmasna ĕmas Par-
7 waim. 'Djadi eta gĕdong, balokna, bang-
baroengna, bilikna djeung pantona koe
andjeunna pada disapoet ĕmas, toer bi-
likna dioekiran roepa moekarabin.
a 1 Moesa 22: 2. b 1 Bab. 21: 18. c 1 Radj. 6.
8 Sarta andjeunna ngadamĕl gĕdong noe
pangsoetji-soetjina, palajoena noeroet-
keun panggĕrĕt gĕdong, doewa poeloeu
asta, kitoe deui panggĕrĕtna doewa poe-
loeh asta; sarta disapoet ĕmas aloes,
9 nganggo gĕnĕp ratoes talenta ĕmas. 'Ari
beuratna pakoe-pakoe ĕmas lima poe-
loeh sekel. Nadjan loteng-lotengna di-
10 sapoet ĕmas. 'Sarta andjeunna ngadamĕl
doewa moemoekarabinan, diajakeun di
djĕro gĕdong noe pangsoetji-soetjina, sa-
roepa wongwongan, djeung pada disa-
11 poet ĕmas. 'Ari moenggoeh djangdjang
moemoekarabinan teh, pandjangna doe-
wa poeloeu asta; djangdjang noe

- sabeulah lima asta, adék kana bilik gédong, djeung lima asta djangdjang noe sabeulah deui, antél kana djangdjang
- 12 moemoekarabinan noe hidji deui. 'Kitoe keneh djangdjang moemoekarabinan noe hidji deui lima asta, adék kana bilik gédong, djeung lima asta djangdjang noe sabeulah deui, rakét kana djangdjang moemoekarabinan noe hidji deui.
- 13 'Djangdjang moemoekarabinan teh meberna doewa poeloeh asta; sarta moemoekarabinan teh narangtoeng, soekocan; ari rajajna njanghareup ka gédong. 'Sarta andjeunna ngadamél 'hidji reregan, roepa biroo langit, woengoe, gintjoe djeung boéh katji, sarta direka roepa moekarabin. a 2 Moesa 26:31.
- 15 'Djeung deui 'andjeunna ngadamél doewa pilar, baris ti hareupeun gédong, tiloe poeloeh lima asta loehoerna; sarta mamakoetaän, anoe dina hoeloena, lima
- 16 asta. 'Djeung ngadamél rante ^b di kabah toekang, sarta nêrapkeun [deui noe kitoe] dina hoeloe pilar; toer ngadamél dadalimaän saratoes siki, ditêrapkeun dina
- 17 eta rante. 'Toeloeh pilar teh diaradêgkeun ti hareupeun kabah, noe hidji ti katoehoe, noe hidji deui ti kentja; noe katoehoe dingaranan Jakin, ari noe kentja dingaranan Boas. a 1 Radj. 7:15.
b 1 Radj. 6:16.

PASAL 4.

Djeung deui Soeleman ngadamél 'hidji altar tambaga, doewa poeloeh asta pandjangna, doewa poeloeh asta roebakna, djeung sapoeloeh asta loehoerna.

a 1 Radj. 8:64.

- 2 'Sarta 'ngadamél hidji lalaoetan tjitak, sapoeloeh asta ti sisina tépi ka sisina deui, boeud pisan, sarta lima asta loehoerna; dioekoerna tépoeng-gélang koe tali tiloe poeloeh asta. 'Ari handapeunana make sasapian, noe ngalingkoeng eta sakoeriling-boengking, sapoeloeh di djéro saästa, ngalingkoeng eta lalaoetan sakoeriling; ari sasapian teh aja doewa djadjar; ditjitakna baréng djeung eta.
- 4 'Lalaoetan teja noempang dina doewa wélas sasapian: noe tiloe njanghareup ngaler, noe tiloe njanghareup ngoelon, noe tiloe njanghareup ngidoel, ari noe tiloe deui njanghareup ngetan; djadi lalaoetan teh aja dina loehoer eta, sarta

5 sakabéh bobokongna ka djéro. 'Ari kandélina lalaoetan teh satampah, sarta sisina saroepe sisi loemoer, tjara kembang bakoeng; ari picusieunana mandjing tiloe rebob bat. a 1 Radj. 7:21.

6 'Sarta 'ngadamél paso sapoeloeh siki; toeloeh diteundeunan, anoe lima ti katoehoe, ari noe lima deui ti kentja, baris wadah ngoembah; sakoer sipat koerban doeroekan dikopjak-kopjak dina eta; dëmi lalaoetan teja mah keur para panghoeloe ngoembah dina eta. a 1 Radj. 7:38.

7 'Sarta 'ngadamél adjoeng émas, sapoeloeh siki, noeroetkeun hoekoemna; sok diteundeunan di djéro kabah, noe lima ti katoehoe, ari noe lima deui ti kentja. a 1 Radj. 7:49.

8 'Sarta 'ngadamél medja, sapoeloeh siki; sok diteundeunan di djéro kabah, noe lima ti katoehoe, ari noe lima deui ti kentja. Toer ngadamél pangopret, saratoes siki. a 1 Radj. 7:49.

9 'Sarta 'ngadamél boeroean para panghoeloe djeung ^b palataran gëde, kitoe deui panto-panto palataran; ari eta panto-pantona disapoet tambaga. a 1 Radj. 6:36. b 2 Radj. 21:5.

10 Dëmi lalaoetan teja diteundeun sabeulah ti katoehoe, ngetan-ngidoel.

11 'Djeung deui Hoeram teja 'nijjeun daloeng, sodok, sarta pangepret. Geus tjtatjap Hoeram teh nijjeun pagawean, anoe koe manehana didijjeun pikeun radja Soeleman, baris dina gédong Allah;

12 'nja eta noe doewa pilar, djeung bola, sarta mamakoetaän, anoe dina hoeloe doewa pilar teja, katoet noe doewa anjaman, baris noetoeupan eta doewa bolaning mamakoetaän, anoe dina hoe-

13 loe pilar teja; 'sarta ^b dadalimaän teja, opat ratoes siki, baris ka noe doewa anjaman teja, doewa djadjar dadalimaän kana hidji-hidji anjaman, anoe baris noetoeupan eta doewa bolaning mamakoe-

14 taän, noe dina loehoer pilar teja. 'Sarta nijjeun 'tëmpat paso, djeung nijjeun pasona, dina tëmpat paso teja; 'sarta eta hidji lalaoetan, katoet noe doewa

16 wélas sasapian handapeunana. 'Kitoe deui daloeng, sodok, sarta garpoeh, djeung sakabéh bae paparabotan didijjeun koe bapa Hoeram pikeun radja Soeleman, keur gédong Pangeran, tam-

17 бага disangling. 'Koe radja ditjitak

- ⁴ di tanah lempar pëlëbah tji Jordan, dina taneuh likët, antara Soekot djeung
- 18 Sëredata. 'Ari eta sakabéh parabol, beunang ngadamël Soeleman teja, loba kajida; wantoe-wantoe beuratna tambaga hanteu diparijos. *a* 1 Radj. 7: 40. *b* 1 Radj. 7: 20. *c* 1 Radj. 7: 27. *d* 1 Radj. 7: 46.
- 19 Djeung *a* Soeleman ngadamël sakabéh parabol, anoe baris gëdong Allah, nja eta hidji altar emas, sarta medja, noe ditoempangan roti tingalieun;
- 20 'djeung adjoeg katoet palita-palitana, baris ngagëntjlang hareupeun kabah toekang, noeroetkeun hoekoemna, emas doekët; sarta këmbang-këmbangna, palitana, djeung tjatjapitna, emas; eta
- 22 kabéh emas pitoewin; 'kitoe deui peso, pangepret, pisin djeung tjépoek, emas doekët. Ari moenggoeh lawang gëdong, pantona noe di djëro, ka noe pangsoetjisoetjina, kitoe keneh panto gëdong kabah teja, pada emas. *a* 1 Radj. 7: 48.

PASAL 5.

Geus samakta *a* sakabéh dadamëlan, noe didamël koe Soeleman pikeun gëdong Pangeran. Tidinja Soeleman ngalëbëtkeun barang beunang njoetjikeun Dawoed ramana, nja eta emas-perak djeung sakabéh parabol; disimpën dina goe-dang radja-brana gëdong Allah.

a 1 Radj. 7: 51.

- 2 Mangsa eta *a* para kokolot Israil, djeung sakabéh loeloegoe kaom-kaom, para gëgëden ahli karoehoen oerang Israil, koe Soeleman dipiwarang koempoel ka Jérusalem, baris ngoenggahkeun pëti përdjangdjian Pangeran teja, *a* ti dajauh Dawoed, nja eta Sion. 'Toeloj sakabéh oerang Israil karoempoel ka radja dina pesta, nja eta dina boelan noe katoedjoeh. 'Barang geus darongkap sakabéh kokolot Israil teh, *b* djoeng ahli-ahli Lewi ngagotong eta pëti.
- 5 'Seug ngoenggahkeun eta pëti, sarta djeung himah tēpangan teja, katoet sakabéh parabol soetji, noe aja dina himah; eta kabéh koe para panghoeloe
- 6 ahli-ahli Lewi dioenggahkeun. 'Ari radja Soeleman djeung spadjëmoechan Israil, sakoer noe koempoel ka andjeunna teja, arangkat ti heulaeun pëti, pada ngoerbankeun domba djeung sapi, noe teu beunang diitoeng sarta teu beunang

- 7 dibilang tina kalobaanana. 'Tidinja koe para panghoeloe eta pëti përdjangdjian Pangeran diasoepeun ka enggonna, nja kana kabaling gëdong, ka noe pangsoetji-soetjina, ka handapeun djangdjang
- 8 moemoekarabinan teja. 'Ari eta moemoekarabinan meber djangdjangna loehoereun enggon pëti, sarta moemoekarabinan teh ngijoeban kana pëti djeung
- 9 kana rantjatanana, ti loehoer. 'Ari eta rantjatanana parandjang, wani toengtoeng rantjatan teh katendjo dina pëti, ti hareupeun kabah toekang; dëmi ti loewar mah teu katendjo; sarta ajana
- 10 di dinja tēpi ka mangsa ajenna. 'Eta pëti taja eusian, ngan eta doewa papan, noe disimpën koe Moesa di Horeb, basa Pangeran ngadamël përdjangdjian ka oerang Israil, sanggeusna boedal ti
- 11 Mësir teja. 'Ari geus kitoe, barang para panghoeloe baridjil ti enggon soetji, (wantoe-wantoe sakabéh panghoeloe anoe djonghok *c* geus pada njoetjikeun maneh, hanteu ngoeroes *d* dina bagian;
- 12 'kitoe deui ahli-ahli Lewi, noe djaradi ahli njanji, sagala-galana, *e* nja eta Asap, Heman, Jëdoetoe, djeung poetra-poetra sarta saderek-saderekna, papakeanana boëh katji, narabeuh tjetjempres, tjëlëmpeong djeung katjapi, pada nangtoeng wetaneun altar, direudjeungan koe panghoeloe saratoes doewa poeloeh,
- 13 narijoep tarompet;) 'ari geus kitoe, keur barang noe narompet sarta noe njaranji kawas saorang, kadengena toenggal satora, ragëm moedji djeung nganoehoenkeun ka Pangeran; sarta barang eta narikkeun sowarana, ditarimbang koe tarompet, koe tjetjempres djeung koe tatabeuhan, moedji ka Pangeran, *f* sabab moerah, sabab langgëng kaasihana, heg gëdong teh dieusian mega,
- 14 tégës gëdong Pangeran, 'datang ka para panghoeloe teu kaoer nangtoeng baris ngabakti, tina heurin koe eta mega; wantoe gëdong Allah teh pinoeh koe kamoeljaan Pangeran. *a* 1 Radj. 8. *b* 5 Moesa 31: 9. 25. *c* p. 29: 15. *d* 1 Bab. 24. *e* 1 Bab. 25: 1. *f* Djab. 106: 1.

PASAL 6.

Mangsa eta *a* Soeleman ngalahir: Timbalan Pangeran kërsa linggih di noe angkeub. 'Ari simkoering teh bade

andjeun njiyeun ijeu gëdong pangtjalikan, nja enggon linggibaneun andjeun salalanggëngna. 'Toeloëj radja malik pameunteuna, sarta ngabërkahan ka sapakoempoelan Israil; ari sapakoempoelan Israil teh nangtoeng. 'Seug radja ngalahir: Sagala poedji ka Pangeran, Allah Israil, noe ngandika koe lambena ka Dawood, rama kami, sarta dilaksanakeun koe pananganana; kijeu pangandikana: 'Ti poëan oemat kami koe kami dika-loewarkeun ti tanah Mësir teja, taja pisan nagara sakabeh kaom Israil noe koe kami dipilih pikeun njiyeun gëdong, baris djënëngan kami linggih di dinja; sarta taja djalma noe koe kami dipilih sina djadi gëgëdoeg, njangking oemat kami Israil. 'Ngan Jëroesalem noe koe kami dipilih, soepaja djënëngan kami linggih di dinja, sarta Dawood noe koe kami dipilih, sina njangking oemat kami Israil. 'Ari geus kitoe Dawood, rama kami, bareto aja manah ngadamël hidji gëdong pikeun padjënëngan Pangeran, Allah Israil. 'Tatapi aja timbalan Pangeran ka Dawood, rama kami, kijeu: Sapedah maneh teh aja pikir njiyeun gëdong pikeun djënëngan kami, nja hade pisan maneh teh aja pikir kitoe; 'ngan maneh mah montong toeloës njiyeun gëdong teh; sabalikna anak maneh, noe pika-loewareun ti tjangkeng maneh, nja eta noe pinjiyeuneun gëdong teh pikeun djënëngan kami. 'Tah, Pangeran geus ngajaktoskeun pangandikana, noe diandikakeun teja; da kami teh ngadëg, ngaganti Dawood, rama kami, sarta kami teh tjalik dina korsi karadjaan Israil, sakoemaha pangandika Pangeran teja; malah kami teh enggeus njiyeun gëdong teh pikeun padjënëngan Pangeran, Allah Israil. 'Toer kami teh di dinja geus neundeun eta pëti, anoe djadi wadah përdjangdjian Pangeran, beunang andjeunna ngadamël ka oerang Israil teja.

1 Radj. 8: 12.

'Toeloëj andjeunna ngadëg hareupeun altar Pangeran, kasaksian koe sapakoempoelan Israil, bari nadahkeun pananganana; 'wantoe-wantoe Soeleman geus ngadamël hidji dadampar tambaga, diteundeun di têngah palataran, lima asta pandjangua, lima asta roebakna, djeung tiloe asta loehoerna; seng ngadëg

dina loehoer eta; brëk tapak-dëkoo, kasaksian koe sapakoempoelan Israil, bari nadahkeun pananganana ka langit;) 'sarta oendjoekan kijeu: Noen Pangeran, Allah Israil! taja noe nandingan ka andjeun, estoe djoemëng Allah di sawarga sarëng di boemi; noe nôtëpkeun përdjangdjian sarëng kañsihan ka abdi-abdi andjeun, noe loemampah di pajoe-neun andjeun tëroes sarëng hate; 'anoe geus nôtëpkeun ka abdi andjeun Dawood, poen bapa, anoe koe andjeun diandikakeun ka bapa teja; ari lambe andjeun anoe ngandika, sarëng koe panangan andjeun geus dilaksanakeun, sakoemaha noe boekti dintën ijeu. 'Ari ajeuna, noen Pangeran, Allah Israil! moegi-moegi nôtëpkeun ka abdi andjeun Dawood, poen bapa, anoe koe andjeun diandikakeun ka bapa, nja pangandika noe kijeu teja: Maneh di pajoeuneun kami moal pika-pënggëleun djalma djoek dina korsi karadjaan Israil; kitoe soteh oepama anak-intjoe maneh ngaraksa djalanna, ngalakonan papakon kami, sakoemaha loemakoe maneh di pajoeuneun kami.

'Ari ajeuna, noen Pangeran, Allah Israil! moegi dijaktoskeun pangandika andjeun, noe koe andjeun diandikakeun ka abdi andjeun, Dawood teja. 'Nanging koe-maha, Allah teh sajaktosna pilinggiheun di manoesa, di boemi? Salërësna, langit, dalah langiting sadajana langit oge, dilinggihan koe andjeun teu asoep; geus soemawonna ijeu gëdong, beunang simkoering njiyeun. 'Parandene kitoe, noen Pangeran, Allah simkoering! moegi-moegi majoen ka panëda abdi andjeun, sarëng ka panoeheonna; moegi ngamakboel ka panjambat sarëng ka panëda, noe koe abdi andjeun bade ditëda ka pajoe-neun andjeun. 'Ari sotja andjeun moegi-moegi neutep ka ijeu gëdong sijang-wëngi, nja ka enggon, noe koe andjeun ditimbalkeun, jen padjënëngan andjeun bade dipërnahkeun di dinja; moegi-moegi ngamakboel ka panëda, noe koe abdi andjeun bade ditëda dina ijeu enggon. 'Sarëng moegi-moegi ngamakboel ka panoeheun abdi andjeun, kitoe deni ka panoeheun oemat andjeun Israil, satijap-tijap nënëda dina ijeu enggon; koe andjeun moegi dimakboel ti enggon andjeun linggih, nja ti sawarga; moegi dimakboel, sarëng

- 22 moegi ngahampoera. 'Manawi aja djalma gadoeh dosa ka batoer, ladjéng ditoempangan soempah, arek disoempahan, ti-dinja datang, saréng soempah ka hareupeun altar andjeun, dina ijeu gédong:
- 23 'seug andjeun moegi-moegi ngamakboel ti sawarga, saréng didamèi; nja moegi ngahoekoeman ka abdi-abdi andjeun, ngabulés ka noe salah, djalanna sina malik ka dirina, saréng ngabènrkeun ka noe bènér, dipaparin noeroetkeun ka bènérana. 'Saréng manawi oemat andjeun Israil eleh di hareupeun moesoeh, tina garadoeh dosa ka andjeun; ana ladjéng tarobat, ngarakoekeun padjénengan andjeun, bari nénéda sarawoeh noenoechoen ka pajoeneun andjeun dina ijeu gédong: 'seug andjeun moegi-moegi ngamakboel ti sawarga, saréng moegi ngahampoera kana dosa oemat andjeun Israil, sarawoeh moegi dipoelangkeun kana tanah, noe koe andjeun geus dipaparinkeun ka maranehanana saréng ka karoehoenna. 'Manawi langit noetoep, hauteu aja hoedjan, sabab eta garadoeh dosa ka andjeun; ana ladjéng nénéda dina ijeu énggon, ngarakoekeun padjénengan andjeun, bari tarobat mitjeun dosana, tina koe andjeun disoekérkeun:
- 27 'seug andjeun moegi-moegi ngamakboel ti sawarga, kalajan moegi ngahampoera kana dosa abdi-abdi andjeun saréng kana dosa oemat andjeun Israil, ana koe andjeun geus diwoeroek djalana noe sac, anoe koedoe dilakonan koe maranehanana; sarawoeh moegi maparin deui hoedjan ka tanah andjeun, noe koe andjeun geus dipaparinkeun ka oemat andjeun, djadi milik. 'Manawi dina tanah aja patjéklik, moen aja pagéboeg, moen aja hama perang atanapi hama beureum, hama simeut atanapi hama hileud; manawi disésédék koe moesoehna dina tanah, di nagara-nagarana, naon bae bala-bali saréng naon bae panjakit: 'naon bae panéda, naon bae panoehoen, anoe datang ti sambarang manoesa, atanapi ti sadajana oemat andjeun Israil, anoe geus roemaos tjilakana saréng kasang-sarañana sorangan-sorangan, bari ladjéng nadabkeun leungeunna ka ijeu gédong: 'seug andjeun moegi-moegi ngamakboel ti sawarga, ti énggon andjeun linggih, saréng moegi ngahampoera, bari maparin ka oenggal-oenggal djalma noeroetkeun sadajana djalana-djalanna, rehing andjeun langkoeng oeninga kana hatena; karantén andjeun njalira bae noe oeninga kana hate anak Adam;
- 31 'soepaja pada sijeun koe andjeun, ngalakonan djalana andjeun satoetoep oemoer maranehanana hiroep dina tanah, anoe koe andjeun dipaparinkeun ka karoehoen simkoering sadaja. 'Kitoe deui moenggoehing djalma bangsa lijan, anoe teu kalébét oemat andjeun Israil, madak datang ti nagara djaoeh, tina sabab padjénengan andjeun noe agoeng, saréng sabab panangan andjeun noe kawasa, sarawoeh sabab asta andjeun noe njodor; ana datang ka ijeu gédong, saréng nénéda: 'seug andjeun moegi-moegi ngamakboel ti sawarga, ti énggon andjeun linggih, saréng moegi ngadamél noeroetkeun saniskantén anoe mawi eta djalma bangsa lijan teh sasambat ka andjeun; soepaja sadajana bangsa noe di boemi pada nganjahokeun ka padjénengan andjeun, saréng sangkan pada sijeun koe andjeun sapertos oemat andjeun Israil, saréng soepaja pada tērangan, jen ijeu gédong, beunang nijjeun simkoering, estoe katélah koe padjénengan andjeun.
- 34 'Manawi oemat andjeun boedal, sédja mērangan ka moesoehna, djalana mana bae oemat teh dipiwarangna koe andjeun, ladjéng nénéda ka andjeun, njanghareup ka ijeu nagara, kenging andjeun milih, saréng ka ijeu gédong, beunang simkoering nijjeun bade padjénengan andjeun:
- 35 'seug andjeun moegi-moegi ti sawarga ngamakboel ka panédana saréng ka panoehoen, kalajan moegi ngoeroeskeun pèrkawisna. 'Manawi eta teh garadoeh dosa ka andjeun, (karantén taja manoesa, noe teu milampah dosa mah) ladjéng andjeun ngabéndon ka darinja, bari seug diselehkeun ka moesoeh, saréng didjarah koe eta ka tanah noe djaoeh atanapi deukeut: 'ana koe maranehanana dipiingét dina tanah énggonna didjarah teh, seug tarobat, bari noenoechoen ka andjeun dina tanah pangdjarahanana, pokna: Koering tarima dosa, milampah bengkok, migawe doraka;
- 39 'ana tarobat ka andjeun téros reudjeun hate, saréng téros reudjeun njawa, dina tanah pangdjarahanana, énggonna

didjarah teh, bari nēnēda, njanghareup ka tanahna, noe koe andjeun dipaparin-keun ka karoehoenna, nja ka nagara kenging andjeun milih, sarēng ka ijeu gēdong, beunang simkoering ujjeun bade
 39 padjēnēngan andjeun: 'seug andjeun moegi-moegi ti sawarga, ti ēnggon andjeun linggih, ngamakboel ka panēdana sarēng ka panoehoenna, kalajan moegi ngoeroeskeun pērkawisna, sarawoeh moegi ngahampoera ka oemat andjeun
 40 noe garadoeh dosa ka andjeun. 'Ajeuna, noen Allah simkoering! sotja andjeun moegi-moegi boeka, sarēng tjēpil andjeun moegi-moegi ngadangoekeun ka
 41 panēda dina ijeu ēnggon. 'Doepi ajeuna, noen Pangeran Allah! 'moegi ngadēg; soemangga lēbēt kana reureuh andjeun, nja salira andjeun sinarēngan pētining kabēdasan andjeun. Panghoeloe-panghoeloe andjeun, noen Pangeran Allah! moegi pada dipakeanan kasalametan; sarēng kaāsih-kaāsih andjeun moegi sina
 42 pada boengah koe kangeunahan. 'Noen Pangeran Allah! moegi lisahan andjeun koe andjeun oelali ditampik; moegi emoet kana 'kanoegrahan Dawoed, abdi andjeun. a 1 Radj. 8: 22. b p. 4: 9. c Djah. 132: 8. d Jem. 55: 3.

PASAL 7.

Barang Soeleman parantos nēnēda, 'a
 1 djoet toeroen seuneu ti langit, ngalē-
 boer eta koerban doeroekan djeung koer-
 ban peuntjitan teja; 'b sarta kamoeljaan
 2 Pangeran ngeusian eta gēdong, 'datang
 ka para panghoeloe teu kaer asoep ka
 gēdong Pangeran; wantoe gēdong Pa-
 ngeran teh pinoeuh koe kamoeljaan Pa-
 3 ngeran. 'Sarta koe sakabeh oerang Israil
 katendjo seuneu teh toeroen, djeung
 kamoeljaan Pangeran linggih dina gē-
 dong; broek pada njoeuh kana taneuh,
 dina oebin, sarta pada soedjoed, bari
 nganoehoeneun ka Pangeran, 'c sabab
 moerah, sabab langgēng kaāsihanana.
 4 'Tidinja radja djeung sakabeh djalma-
 djalma 'd pada ngoerbankeun koerban
 5 peuntjitan ka pajoeneun Pangeran. 'Ari
 radja Soeleman ngoerbankeunana koer-
 ban peuntjitan teh, sapi doewa laksa
 doewa reboe sēle, djeung domba sakēti
 doewa laksa sēle. Tah, kitoe radja djeung
 sakabeh djalma-djalma njalamētkeunana
 6 gēdong Pangeran. 'Ari para panghoeloe

narangtoengna noeroetkeun djagaanana,
 djeung ahli-ahli Lewi narabeuh ta-
 tabeuhan Pangeran, beunang ngadamēl
 radja Dawoed baris nganoehoeneun ka
 Pangeran, sabab langgēng kaāsihanana,
 ana Dawoed moedji koe lantaran ma-
 ranchanana; sarta para panghoeloe na-
 rompet pabēnēran eta, djeung sabangsa
 7 Israil narangtoeng. 'Harita Soeleman
 njoetjikeun tēngalna boeroean, noe di
 hareupeun gēdong Pangeran; karana
 nja di dinja andjeunna mōtakeunana
 koerban doeroekan djeung gadjih koer-
 ban panarima teh; tina sabab altar
 tambaga, 'e beunang ngadamēl Soeleman
 teja, hanteu asoep eta koerban doeroe-
 kan, koerban kadaharan, djeung sagala
 8 gadjih teh. 'Tah, kitoe Soeleman dina
 mangsa eta ngalampahkeunana pesta
 teh, toedjoeh poē lilana, sarta sabangsa
 Israil reudjeung; pakoempoelan gēde
 katjida, ti sēmēt Hamat tēpi ka waloe-
 9 ngan Mēsir. 'Ari dina poē noe kadala-
 pan pada milampah panoetoep pesta;
 karana toedjoeh poē lilana njalamētkeu-
 nana altar, djeung toedjoeh poē lilana
 10 milampahna pesta. 'Ari dina tanggal ti-
 loe likoer, boelan noe katoedjoeh, djal-
 ma-djalma teh koe andjeunna didjoe-
 roeng moelang sahimah-sahimahna, pa-
 da boengah sarta soeka ati, tina hal
 kahadean, anoe koe Pangeran geus di-
 damēl ka Dawoed, djeung ka Soeleman,
 sarta ka Israil oematna. a 3 Moesa 9: 24.
 b 1 Radj. 8: 10. c p. 5: 13. d 1 Radj. 8: 62. e p. 4: 1.

11 Djadi 'g geus parantos Soeleman nga-
 damēl gēdong Pangeran djeung gēdong
 radja; ari saniskara noe datang dina
 manah Soeleman, dikōrsakeun didamēl
 di djero gēdong Pangeran sarta di djero
 12 gēdong andjeunna, loeloes kabeh. 'La-
 djeng Pangeran nembongan deui ka Soe-
 leman ti peuting; ari timbalanana ka
 andjeunna: Kami geus ngamakboel ka
 panēda maneh, sarta eta ēnggon koe
 kami geus dipilih pikeun kami, baris
 13 gēdong pangorbanan. 'Oepama kami
 noetoep langit, taja boedjan, sarta oepa-
 ma kami miwarang simeut ngahakanan
 basil taneuh, atawa lamoen kami nga-
 datangkeun pagēboeg ka oemat kami,
 14 'seg oemat kami, 'b noe katēlah koe
 djēnēngan kami, ngahandapeun maneh,
 sarta nēnēda, djeung noenoehoen ka

pajoeneun kami, bari tarobat mitjeun djalanna noe garoreng, tangtoo koe kami ti sawarga dimakboel, sarta dihampoea dosa-dosana, bari tanahna ditjageurkeun deui. 'Ajeuna ' sotja kami tangtoo neuteup, djeung tjepil kami tangtoo ngadangoekkeun ka panéda eta énggon. 'Karana ajeuna eta gëdong koe kami geus dipilih sarta disoetjikeun, soepaja djénengan kami linggih di dinja salalang-gëngna; sarta sotja kami djeung manah kami piyacuun di dinja sapapandjangna. 'Ari maneh teja, oepama maneh loemampah di pajoeneun kami, sakoemaha loemampah Dawoed, bapa maneh, datang ka ngalampahkeun sakoemaha noe koe kami ditimbalkeun ka maneh, nja maneh teh ngestoekeun pikoekoek djeung hoekoem kami: 'eta kami tangtoo nê-têpkeun korsi karadjaan maneh, sakoemaha djangdji kami ka Dawoed, bapa maneh, pangandika noe kijeu teja: Maneh moal pikapënggëleun djalma marentah ka Israil. 'Sabalikna, oepama maraneh aloendoer mah, nja ninggalkeun pikoekeuh kami djeung timbalan kami, noe koe kami dipaparinkeun di hareupeun maraneh, sarta los leumpang ngabarakti ka aállahan, djeung njarëmbah ka dinja: 'tangtoo koe kami ditjaboetan ti tanah kami, noe koe kami geus dipaparinkeun ka darinja; sarta eta gëdong, noe koe kami geus disoetjikeun pikeun djénengan kami, tangtoo koe kami dipitjeun ti pajoeneun kami, sarta koe kami didjadikeun misil djeung popojokan di sakabeh bangsa. 'Sarta eta gëdong, noe sakitoe poendjoelna, saha-saha noe ngaliwat ka dinja bakal mëlëngëk, bari ngomong: Na koe naon Pangeran ka ijeu tanah sarta ka ijeu gëdong ngadamël kijeu pëtana? 'Tangtoo dijawab kijeu: Koe sabab djalmana naringgalkeun Pangeran, Allah karoehoenna, noe ngaloewarkeun maranehanana ti tanah Mësir, sarta moentangan ka aállahan, bari njarëmbah djeung ngabarakti ka dinja: kitoe noe matak ngadatangkeun ka maranehanana ijeu sakabehna katjilakaän. a 1 Radj. 9: 1. b 5 Moesa 28: 10. c p. 6: 40.

PASAL S.

Dëmi ' geus meunang doewa poeloeh taoen, parantos Soeleman ngadamël

gëdong Pangerandjeung gëdong andjeunna. 'Geus kitoe nagara-nagara, noe koe Hoeram dipaparinkeun ka Soeleman, koe Soeleman didamël, djeung ngënggonkeun oerang Israil di dinja.

a 1 Radj. 9: 10.

Tidinja Soeleman angkat ka Hamat-Soba, pek koe andjeunna diëllehkeun. 'Toeloëj ngadamël nagara Tadmor, di téggal lëga, djeung sakabel nagara panggoedangan, noe koe andjeunna didamël di Hamat. 'Malah ngadamël Bet-Horon girang djeung Bet-Horon hilir, nagara wëwëg, koetaän, pantoan djeung toelakan; 'kitoe deui Baalat, djeung sakabel nagara panggoedangan kagoengan Soeleman, sarta sakabel nagara pakaretään, djeung nagara-nagara énggon toekang toempak koeda, sarta naon bae kasoekaän Soeleman, noe dikërsakeun didamël di Jëroesalem, djeung di goenoeng Libanon, sarta di sakoeriling tanah, noe kapoerba koe andjeunna. 'Moenggoehing sakabel djalma noe teu kaäsoep oerang Israil, nja eta sakarina oerang Het, oerang Emor, oerang Pares, oerang Hiwi djeung oerang Jëboes teja, 'anak-intjoena, noe kari dina tanah pandeurieu eta, noe teu kabèjakkeun koe oerang Israil, nja eta noe koe Soeleman dikërid, didjadikeun toegoeran, tēpi ka mangsa ajeuna. 'Dëmi oerang Israil mah taja noe koe Soeleman digawekeun ka pagawean andjeunna; satëgësna eta teh djadi pradjoerit, djeung kapala satrija andjeunna, djeung kapala karetana, sarta toekangna toempak koeda. 'Sarta ijeu teh kapala-kapala, noe dimandorkenn koe radja Soeleman teja, doewa ratoes lima poeloeh, poerah marentah ka eta djalma-djalma. 'Dëmi poeta Piraon noe istri teja ' koe Soeleman ti dajëuh Dawoed dialibkeun ka gëdong, beunang Soeleman ngadamël pikeun andjeunna; karana lahirna: Garwa kami moal tjalik di gëdong Dawoed, radja Israil; karana énggon eta soetji, asal bareto dia-soepan pëti Pangeran. a 1 Radj. 9: 24.

Ti mangsa eta Soeleman sok ngoerbankeun ka Pangeran koerban doeroekan, dina altar Pangeran, beunang andjeunna ngadamël di hareupeun bale teja. 'Nja eta sabakoe-bakoena dina oenggal-oenggal poë dikoerbankeun,

* noeroetkeun dawoehan Moesa; kitoe deui dina poé sabat, djeung dina pananggalan, sarta dina pesta, sataoen tiloe kali; nja eta dina pesta roti teu ragian, djeung dina pesta minggoe, sarta dina 14 pesta saoen bébéték teja. 'Djeung deui andjeunna ngadégkeun bagian para panghoeloe, * noeroetkeun atoeran Dawood ramana, sina njangking pagaweanana; kitoe deui ahli-ahli Lewi, sina njangking djagannana, kana moedji, djeung kanangalalajanan hareupeun para panghoeloe, sabakoe-bakoena dina oenggal-oenggal poé, sarta poerah toenggoo lawang njarékél bagianana dina saban-saban lawang; karana nja kitoe timbalan Dawood, piwarangan Allah teja. 15 'Sarta taja noe njingkir tina timbalan radja, hal para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, pérkara sakoer kamistian, 16 atawa pérkara radja-brana. 'Geus sadija sakabel hadamélan Soeleman, tépi kana poean neundeun padémén gédong Pangeran, sarta tépi ka parantosna. Djadi gédong Pangeran geus samakta.

a 2 Moesa 23:14, 17; 4 Moesa 28:2, 9, 11.

b 1 Bab. 24.

17 * Mangsa eta Soeleman angkat ka Esion-Geber djenng ka Elot, di sisi laeot, 18 di tanah Edom. 'Tidina Hoeram koe luntaran abdi-abdina ka andjeunna ngintoeun pikapaleun, sarta djeung abdi-abdi, noe njaraho dina laeot; toeloj laleumpang reudjeung abdi-abdi Soeleman ka Opir, sarta ngarala émas ti di-nja, opat ratoes lima poeloh talenta; geus kitoe didongkapkeun ka radja Soeleman.

a 1 Radj. 9:26.

PASAL 9.

Ari * radja istri tanah Sëba ngareungeu 17 warta hal Soeleman; toeloj angkat, kërsa ngadjadjal ka Soeleman, sèdja njoeval. Tidina soemping ka Jérusalem, njandak balad rosa katjida, sarta njandak pirang-pirang onta, dimomotan wawangian, djeung émas loba pisan, sarta intén moelja-moelja. Barang geus dongkap ka Soeleman, toeloj misaoerkeun ka andjeunna sakoer noe aja dina 2 manahna. 'Seug radja istri teh koe Soeleman dipaparin njaho sakabel soewalna; taja pisan pérkara noe kaalangan ka Soeleman, noe teu koengsi dinjatakeun

3 ka radja istri teh. 'Barang radja istri Sëba teh geus ningali kapintèran Soeleman, djeung gédong beunang andjeunna ngadamél, 'kitoe deui kadabaran dina medjana, djeung mandona para mantrina, sarta nangtoengna djoeroe-ladenana djeung papakeanana, toer toekangna inoeman djeung papakeanana, sarta tandjakanana paranti andjeunna nandjak ka gédong Pangeran: seug radja istri 5 teh datang ka geus taja pangatjian. 'Toeloj misaoer ka radja: Jaktos pisan bedja, noe kadenge koe kaoela dina tanah kaoela, hal pérkawis salira andjeun sarèng 6 hal kapintèran andjeun. 'Ari eta bedja koe kaoela hanteu dipértjantén, dongkap ka kaoela tjoendook, sarèng nendjo koe panon pribadi; salérèsna, noe diwartakeun ka kaoela hal kadjémbaraning kapintèran andjeun teh teu paro-parona atjan; andjeun teh ngalangkoengan pisan tina tjarijos, noe kadenge koe kaoela 7 teja. 'Bagdja témén rahajat andjeun, sarèng bagdja témén ijeu abdi-abdi andjeun, anoe pada madép di pajoeuneun andjeun teu pègat-pègat, sarèng pada 8 ngoeping kana kapintèran andjeun. 'Sagala poedji ka Pangeran, Allah andjeun, anoe misoeka ka andjeun, doemoegi ka ditjalikkeun dina korsina, djoeménèng radja koe karana Pangeran, Allah andjeun! Sabab Allah andjeun miasih ka Israil, sarèng kërsa nètépkeun eta salanggèngna, noe mawi andjeun didjadikeun radja, njangking ka darinja, soepaja midamél kaadilan sarèng kabéhèran. 9 'Djeung radja istri teh ka radja ngahatoerkeun émas saratoes doewa poeloeh talenta, djeung wawangian loba teu kira-kira, sarta intén moelja-moelja; teu aja deui saperti wawangian eta, noe koe radja istri Sëba dibatoerkeun ka 10 radja Soeleman teja. 'Djeung deui abdi-abdi Hoeram reudjeung abdi-abdi Soeleman, noe marawa émas ti Opir teja, marawa deui kai tjandana sarta intén moelja. 11 'Ari eta kai tjandana koe radja didamél 12 titintjakan ka gédong Pangeran sarta ka gédong radja; toer didamél katjapi djeung tjélèmpoeng baris ahli njanji. Ti tatadi hanteu katendjo noe saroeapa kitoe 12 di tanah Joeda. 'Dëmi radja Soeleman ka radja istri Sëba teja maparin sakahojongna, naon bae noe dipoendoet,

kadjaba ti pamoelang hatoeranana ka radja teja. Toeloj moendoer, bral moelih ka tanahna, diiring koe abdi-abdina.

a 1 Radj. 10. b 1 Radj. 10: 5. 12.

- 13 "Ari beuratna emas, anoe asoep pikeun Soeleman di djero sataoen, genep ratoes genep poeloeh genep talenta emas, 14 'djaba noe diasoepeun ti toekang balantik djeung ti toekang dagang; samalah sakabeh radja Arab djeung para bopati tanah pada njanggakeun emas-perak ka Soeleman. 'Djeung deni radja Soeleman ngadamel kkepung doewa ratoes siki, emas beunang ngagépengkeun; genep-genep ratoes [sekel] emas beunang ngagépengkeun noe dianggo kana hidji- 16 hidji kkepung. 'Kitoe deni tameng tiloe ratoes siki, emas beunang ngagépengkeun; tiloe-tiloe ratoes [sekel] emas noe dianggo kana hidji-hidji tameng; toeloj koe radja pada diteundeun di djero gedong leuweung Libanon. 'Toer radja ngadamel hidji panglinggihan gading, sarta gede, djeung disapoet emas pitoewin. 18 'Panglinggihan teh genep oempakna, djeung make hidji djodjodog emas, sarta parageuh kana panglinggihan; toer leungeunankentja-katoelhoeunnggonlinggih, sarta doewa sisingaan narangtoeng gigireun eta leungeun. 'Djeung doewa welas sisingaan narangtoeng di dinja dina genep oempakna, kentja-katoelhoe. Di sakabeh karadjaan taja boewatan kitoe. 20 'Malah sakabeh wawadahan radja Soeleman noe paranti ngaleut, emas; kitoe deni sakabeh wawadahan gedong leuweung Libanon teja emas doeket; perak mah euweuh pisan pangadjina 21 keur djaman Soeleman. 'Karana kapal radja sok lajar b ka Tarsis, bareng djeung c abdi-abdi Hoeram teja; sadjero tiloe taoen kapal Tarsis teh daratungna sakali, moewat emas, perak, gading, monjet djeung merak. 'Djadi radja Soeleman 22 teh agoeng pisan, ngoengkoelan sakabeh radja noe di boemi, dina kabeungharan sarta dina kapintéran. 'Noe matak sakabeh radja noe di boemi ngadareuheus ka pajoeneun Soeleman, pada hajangeun ngadenge kana kapintéranana, noe koe Allah geus dipaparinkeun di djero manahna. 'Sarta pada njanggakeun, masing-masing pangabaktina, barang perak djeung barang emas, papakean, pakarang

- djeung wawangian, koeda djeung bigal. 25 Kitoe bae saban-saban taoen. 'Djeung deni Soeleman kagoengan d opat reboe gedogan koeda, sarta pirang-pirang karéta, djeung salaksa doewa reboe toekang toempak koeda; ari eta teh koe andjeunna dipernahkeun di sakoer nagara pakaretaan sarta di salira radja 26 di Jérusalem. 'Ari Soeleman teh moerba ka sakabeh radja-radja ti semet bangawan teja tepi ka tanah oerang Pélisi, 27 sarta tepi ka watés Mésir. 'Ari perak f koe radja didjadikeun loba di Jérusalem saperti batoe, djeung kai poetri didjadikeun loba tjara kai lowa noe di 28 tanah handap. 'Sarta ti Mésir sok ngaloewarkeun koeda pikeun Soeleman; kitoe keneh ti sakabeh tanah-tanah. - 29 'Ari g tjarijos Soeleman salijan ti eta, ti mimitina tepi ka panganggéusanana, sadjajana kaoengélkeun dina tjarijos nabi Natan, djeung dina piwédjang Ahia, oerang Silo, sarta dina titingalian Ido, djoeroe peleng, hal Jarobam poetra Nēbat teja. 'Demi ngaradjaanana Soeleman di Jérusalem ka sabangsa Israil teh 30 opat poeloeh taoen. 'Toeloj Soeleman koelém reudjeung karoehoenna, sarta dikoerébkeun di dajeh Dawoed ramana; ari Rēhabam poetrana noe ngaganti djadi radja. a 1 Radj. 10: 14. b p. 20: 36. c p. 8: 18. d p. 1: 14. e 1 Radj. 4: 21. f p. 1: 15. g 1 Radj. 11: 41.

PASAL 10.

- Bral a Rēhabam teh angkat ka nagara Sēkem; karana sabangsa Israil geus daratang ka Sēkem, sedjajana andjeunna 2 dek didjénengkeun radja. 'Ari geus kitoe, barang Jarobam poetra Nēbat teja geus ngarungeu warta, (b wantoe andjeunna aja di Mésir, asal ngalolos bawaning sijeun radja Soeleman) beug Jarobam 3 teh moelih ti Mésir. 'Tidinja oerang Israil nitahan, andjeunna diala; toeloj Jarobam djeung sabangsa Israil datang, seg malihatoer ka Rēhabam, kieu pi- 4 hatoerna: 'Rama andjeun ngabeuratkeun pasangan koering; mana ajenna moegi entengan pagawean rama andjeun noe bangga, sareng pasanganana noe abot, noe koe andjeunna dipoendakkeun ka koering; moen kitoe mah koering pada 5 sedja ngawoela ka andjeun. 'Ari walonan Rēhabam ka dariuja: Geus tiloe poe

koedoe ka darijeu deui ka kami. Seug
 6 djalma-djalma baralik. 'Tidinja radja
 Rêhabam rêrêmpagan reudjeung para
 sêšêpoe, anoe bakoe maradêp di pa-
 joeneun Soeleman ramana, mangsana
 keur djoemênêng; ari lahirna: Koemaha
 pirêmpoeg sarampejan, pihadêunana
 ngabalésan omong ka eta djalma-djalma?
 7 'Mioendjoek eta teh ka radja, kijeu pi-
 oendjoekna: Madak andjeun sae ka eta
 djalma-djalma, saréng tērēsna ka ma-
 ranahanana, bari ngalahir ka darinja
 pilahir noe ngareunah, tinangtos pada
 8 ngawoela ka andjeun sapapaosna. 'Dēmi
 andjeunna nilarkeun pirêmpoeg para sê-
 sêpoe, noe koe eta dibatoerkeun ka
 andjeunna teja, seug rêrêmpagan deui
 reudjeung para nonoman, noe ngagêdean
 baréng djeung andjeunna, noe sok ma-
 9 radêp di pajoeneunana. 'Ari lahirana
 ka eta: Tjik, koemaha pirêmpoeg ma-
 raneh, pihadêunana oerang ngabalésan
 omong ka eta djalma-djalma, noe ma-
 lihatoer ka kami, kijeu pokna: Entengan
 pasangan, noe koe rama andjeun di-
 10 poendakkeun ka koering? 'Mioendjoek
 para nonoman, noe ngagêdean baréng
 djeung andjeunna teh, pioendjoekna: Sae
 nimbalan kijeu ka djalma-djalma, noe
 malihatoer ka andjeun, pokna: Rama
 andjeun ngabotkeun pasangan koering,
 doepi koe andjeun pasangan koering
 entengan: sae ngalahir kijeu ka darinja:
 Tjinggir kami gēde alah batan tjangkeng
 11 rama kami. 'Ari ajeuna, rama kami ka
 maraneh moendakkeun pasangan beu-
 rat, dēmi kami dek nambahan deui kana
 pasangan maraneh; rama kami mēpērih
 ka maraneh koe pangrangket, dēmi kami
 mah [dek mēpērih ka maraneh] koe
 langgir.
 a 1 Radj. 12. b 1 Radj. 11: 40.

12 'Tidinja Jarobam djeung sakabeh djal-
 ma-djalma datang deui ka Rêhabam dina
 poē noe katiloe, noeroetkeun lahiran ra-
 dja noe kijeu teja: Koedoe ka darijeu deui
 13 ka kami dina poē noe katiloe. 'Seug koe
 radja diwalan bēngis pisan, sarta radja
 Rêhabam nilarkeun pirêmpoeg para sê-
 14 sêpoe teja; 'nja ngalahir teh ka mara-
 nehanana noeroetkeun pirêmpoeg para
 nonoman teja, kijeu lahirna: Rama kami
 ngabeuratkeun pasangan maraneh, dēmi
 koe kami dek ditambahan deui; rama
 kami mēpērih ka maraneh koe pang-

rangket, dēmi koe kami mah [maraneh
 15 dek dipēpērih] koe langgir. 'Djadi radja
 teh teu ngagoegoe ka eta djalma-djalma;
 karana eta pērkar pangtibalikna teh ti
 Allah, pangēsa Pangeran ngajakinkeun
 pangandikana, noe koe andjeunna dian-
 dikakeun koe lautan Ahia, oerang Silo,
 16 ka Jarobam poetra Nôbat. 'Barang sa-
 bangsa Israil geus tōrangeun, jen radja
 teh teu ngagoegoe ka maranehanana,
 seg djalma-djalma pada ngabalésan sa-
 oer ka radja, kijeu pokna: Nahaon doo-
 oeman oerang ka Dawoed? satēgēsna
 oerang teu boga milik ka anak Isai teh;
 geura balik, Israil! sabimah-sahimahna;
 ajeuna ngoeroes bangsa sorangan bae,
 Dawoed! Broel sabaangsa Israil moelang
 17 sabimah-sahimahna. 'Tatapi oerang Is-
 rail noe maratoeh di nagara-nagara
 Joeda mah, karadjaan koe Rêhabam.
 18 'Tidinja radja Rêhabam miwarang Ha-
 doram, noe njangkeng padjég teja; pek
 oerang Israil pada maledogan ka dinja
 koe batoe, toeloj paeh. Dēmi radja
 Rêhabam mah ngagēntak nitih kareta,
 19 kaboer ka Jêroesalem. 'Tah, kitoe asalna
 Israil teh moengkir ka bangsa Dawoed,
 tēpi ka mangsa ajeuna.

PASAL 11.

Sasoempingna a Rêhabam ka Jêroesa-
 Slem, gantjang ngoempoekeun anak-
 poetoe Joeda reudjeung Binyamin, sakēti
 dalapan laksa djalma beunang mēting,
 toekang pērang, kērsa mērangan ka Is-
 rail, sēdjana malikkeun karadjaan teh
 2 ka salira Rêhabam. 'Tatapi aja pangand-
 ika Pangeran ka b Sēmaja, piwarangan
 3 Allah, kijeu pangandikana: 'Bedjakeun
 ka Rêhabam anak Soeleman, radja Joe-
 da, sarta ka sakabeh oerang Israil di
 Joeda djeung di Binyamin, kijeu nja
 4 pok: 'Kijeu timbalan Pangeran: Oelah
 waka arindit, djeung oelah mērangan ka
 doeloer-doeloer maraneh; geura baralik
 saimah-saimahna; karana pērkar kitoe
 teh c ti kami. Seug pada ngagoegoe ka
 pangandika Pangeran, sarta maroelang,
 teu toeloes ngaroeroeg ka Jarobam.

a 1 Radj. 12: 21. b p. 12: 5. c p. 10: 15.

5 'Tidinja Rêhabam teh linggih di Jêroes-
 salem, sarta ngadamēl nagara-nagara
 baris énggon wēwēg di tanah Joeda.
 6 'Noe didamēl teh Bet-Lehem, Etam

7 djeung 'Tékoa; 'Bet-Soer, Soko djeung
 8 Adoelam; 'Gat, Maresa djeung Sip; 'Ado-
 10 rain, Lakis djeung Aseka; 'Sora, Ajalon
 sarta Hebron; arajana di Joeda djeung
 11 di Binyamin, kabeh nagara wéwég. 'Sa-
 malah eta sagala énggon wéwég teh koe
 andjeunna disantosakeun, sarta pada di-
 12 njaan gégédoeg, kitoe deui pibékéleun
 kahakaman, minjak djeung anggoer; 'toer
 eta hidji-hidji sakabeh nagara diajaan
 képéng djeung toembak, sarta disantosa-
 keun rosa katjida. Ari noe anoet ka an-
 djeunna nja eta Joeda djeung Binyamin.
 13 Geus kitoe panghoeloe-panghoeloe
 djeung ahli-ahli Lewi, noe di satanah
 Israil, pada ngadeuheusan ka andjeunna
 14 ti sakabeh wéwéngkérana. 'Karana
 eta ahli Lewi pada ninggalkeun 'sam-
 palanana djeung bobogaanana, seg moe-
 roehoel ka tanah Joeda djeung ka Jé-
 roesalem, tina sabab maranehanana koe
 Jarobam djeung koe anak-intjoena 'b
 dika-loewarkeun tina kapanghoeloean
 15 ka Pangeran; 'malah Jarobam teh geus
 ngadégkeun pikeun dirina 'panghoeloe-
 panghoeloe baris ka pamoejaan, djeung
 baris ka setan-setan, sarta baris ka sa-
 sapian, beunang andjeunna ngadamél.
 16 'Sarta sanggeusna eta, di sakabeh kaum
 Israil, saha-saha djalma noe mérloekeun
 hate sorangan nejangnan Pangeran, Al-
 lah Israil, 'moeroehoel ka Jérosalem,
 ngoerban ka Pangeran, Allah karoe-
 17 boenna. 'Matak njantosakeun karadjaan
 Joeda, sarta matak ngowatkeun ka Rê-
 habam poetra Soeleman, tiloe taoen li-
 laua; karana ngalakonanana djalun Da-
 woed djeung Soeleman teh ngan tiloe
 18 taoen lilana. 'Ari Rêhabam teh geureu-
 haan ka Mahalat, poetra Jérilot, anoe
 poetra Dawoed, djeung ti Abihail, poetra
 19 Eliab, anoe poetra Isai. 'Eta teh pikeun
 Rêhabam ngowokeun poetra pamégét,
 nja eta Jêhoes, Sémaja djeung Saham.
 20 'Sanggeusna eta seug andjeunna nikah
 Maaka poetra Absalom; eta teh pikeun
 andjeunna ngowokeun Abia, Atai, Sisa
 21 djeung Sélomit. 'Sarta eta Maaka poe-
 tra Absalom teh koe Rêhabam diasih
 leuwih ti batan garwa noe loba djeung
 sakabeh parékanana; wantoe dalapan
 wélas garwana, djeung gèuép poeloeh
 parékanana, sarta kagoenganana poetra
 dalapan likoer poetra pamégét djeung

22 gèuép poeloeh poetra istri. 'Ari Abia
 poetra Maaka teja 'koe Rêhabam dia-
 dégkeun loeloegoe, djadi gégédoeg di
 saderek-saderekna; karana kérésana dek
 23 didamél radja. 'Sarta andjeunna binang-
 kit pisan lampahna, da sakabeh poetrana
 noe pamégét dibalaboerkeun ka sakabeh
 tanah Joeda djeung Binyamin, diajakeun
 di sakabeh nagara wéwég; toer pada
 dipaparin kadaharan loba pisan, djeung
 dipanglamarkeun pigarwaeun pirang-pi-
 rang. a 4 Moesa 35 : 2. b p. 13 : 9. c 1 Ead. 12 : 31.
 d p. 15 : 9. e p. 12 : 16.

PASAL 12.

Ari geus kitoe, mangsa karadjaan Rê-
 habam geus ditépékn, sarta an-
 djeunna geus santosa, 'toeloj ninggal-
 keun toret Pangeran, sarta sabangsa
 2 Israil noeroet. 'Ari geus kitoe, 'mangsa
 kalima taoenna Rêhabam djoeménéng
 radja, djéboel Sisak, radja Mésir, nga-
 roeroeg ka Jérosalem, tina sabab pada
 3 migawe kasalahan ka Pangeran; 'sarta
 mawa sareboe doewa rates kareta
 djeung gèuép laksa toekang toempak
 koeda; ari bala noe daratang ngiring
 Sisak ti Mésir, nja eta oerang Loeb,
 oerang Soeki djeung oerang Koes, taja
 4 bilanganana. 'Toeloj Sisak meunang-
 keun 'eta sagala nagara wéwég, noe
 kabilang ka Joeda teja, sarta madjo
 5 népi ka Jérosalem. 'Hol 'nabi Sémaja
 teja ngadeuheusan ka Rêhabam sarta ka
 para kapala Joeda, noe karoempoel ka
 Jérosalem bawaning sijeun Sisak; ari
 pihatoerna ka darinja: Kijeu timbalan
 Pangeran: Maraneh geus ninggalkeun
 kami; mana kami pon kitoe keneh geus
 ninggalkeun maraneh, diserahkeun ka
 6 leungeun Sisak. 'Toeloj para kapala
 Israil sarta djeung radja pada ngahan-
 dapkeun andjeun; ari salaoerna: Pange-
 7 ran langkoeng adil. 'Ana katingal koe
 Pangeran, jen eta pada ngahandapkeun
 andjeun, aja deui pangandika Pangeran
 ka Sémaja, kijeu pangandikana: Eta
 teh ngahandapkeun maneh; moal toe-
 loes koe kami diroeksak, satégésna koe
 kami rek dipaparin karahajoean saeutik,
 sarta moal waka béndoe kami dikoetjoer-
 keun ka Jérosalem koe lantaran Sisak.
 8 'Kitoe ge bakal pada ngawoela ka dinja,
 soepaja pada ngarasakeun dina ngawoela

ka kami sarta dina ngawoela kana ka-
 9 radjaan tanah-tanah. 'Djéboel Sisak,
 radja Mésir, ngaroeroeg ka Jérusalem;
 toeloj njokot radja-brana gedong Pan-
 geran, djeung doenya-brana gedong ra-
 dja, saunikara bae ditjokot; malah njo-
 kot kèpèng emas, beunang ngadamél
 10 Soeleman teja. 'Tidinja radja Rêhabam
 ngadamél kèpèng tambaga ngagantian
 eta, sarta ditiitipkeun ka leungeun ka-
 pala-kapala tamtama, noe ngadjaga la-
 11 wang gedong radja. 'Ari geus kitoe, sati-
 jap-tijap radja lèbét ka gedong Pange-
 ran, daratang tamtama teh marawa eta;
 toeloj dipoelangkeun deni ka pondok
 12 tamtama. 'Sarta mangsa radja ngahan-
 dapkeun andjeun, seug bëndoe Pange-
 ran moendoer ti andjeunna, hanteu di-
 roeksak datang ka bejakna; djeung deni
 di Joeda aja keneh lampah kabadean.
 a 1 Radj. 14. 22. b 1 Radj. 14. 23. c p. 11: 6.
 d p. 11: 2.

13 Kitoe radja Rêhabam njantosakeu-
 nana andjeun di Jérusalem, sarta djoe-
 mènèngna radja. Karana oemoer Rêha-
 bam keur mangsa djadi radja teh opat
 poeloeh hidji taoen, sarta toedjoeh wé-
 las taoen ngaradjaanana di Jérusalem,
 " nja eta nagara beunang milih Pange-
 ran ti sakabeh kaum Israil, dikersakeun
 méréhahkeun padjénenganana di dinja;
 ari djénengan iboena Naama, oerang
 14 Amon. 'Sarta andjeunna milampah noe
 goreng, sabab teu nètèpkeun manahna
 15 nejangnan Pangeran. - 'Ari tjarijos Rê-
 habam ti mimitina tépi ka pangang-
 geusanana, saénjana kaoengélkeun dina
 tjarijos nabi Sémaja sarta b'Ido, djoeroe
 pèlèng teja, dina sadjarah. Djeung deni
 silih-pérangan bae Rêhabam djeung Ja-
 16 robam satoeutoep oemoerna. 'Toeloj Rê-
 habam koelém reudjeung karoehoenna,
 sarta dikoerébkeun di dajauh Dawoed;
 " ari Abia poetrana noe ngaganti djadi
 radja.
 a p. 6: 20. b p. 9: 29. c p. 11: 22.

PASAL 13.

Mangsa " kadalapan-wélas taoenna Ja-
 robam teja djoemènèng radja, harita
 2 Abia djadi radja njangking Joeda. 'Tiloe
 taoen ngaradjaanana di Jérusalem; sar-
 ta djénengan iboena Mikaja poetra Oe-
 riél, ti Giba. Dèmi Abia djeung Jaro-
 3 bam silih-pérangan bae. 'Nja Abia noe
 mitémbéjan pérang, njandak balad wani

pérang, opat kèti djalma beunang mè-
 ting; seug Jarobam tata-pérang, sèdja
 ngalawan, bawana dalapan kèti djalma
 beunang mèting, pada gagah-pèrkosa.
 4 'Neut Abia ngadèg di lochoer goenoeng
 Sémaram, noe di pigoenengan Epraim,
 sarta ngalahir: Eh Jarobam djeung sa-
 kabeh oerang Israil! geura darengokeun
 5 kami: 'naha maraneh teu koedoo nga-
 njahoekun, jen Pangeran, Allah Israil,
 maparinkeun karadjaan teh ka Dawoed,
 sina njangking Israil salalanggèngna, nja
 eta ka andjeunna djeung ka poetra-poe-
 toena, " asoep pèrdjangdian sipat oejah?
 6 'Padahal Jarobam anak Nèbat, abdi Soe-
 leman poetra Dawoed teja, " dangdan,
 7 seg baba ka goestina; " sarta aja noe
 karoempoel ka dinja, djalma teu poegoeh
 nja balangkawarah, pada koemawani
 ngamoesoeh ka Rêhabam poetra Soele-
 man, keur Rêhabam ngora keneh, toer
 leuleus keneh manahna, tatjan koewat
 8 ngalawan ka maranehanana. 'Ari ajeunna
 karèp maraneh ngoewatkeun sorangan
 ngamoesoeh ka karadjaan Pangeran, noe
 ditjékél koe toeroenan Dawoed; sarta
 maraneh loba mangpirang-pirang, djeung
 marawa " sasapian emas, beunang nji-
 jeun Jarobam keur piallaheun maraneh.
 9 'Naha maraneh lain " ngaboewang para
 panghoeloe Pangeran, toeroenan Ha-
 roen, kitoe deni ahli-ahli Lewi, bari nja-
 rijeun panghoeloe-panghoeloe keur diri
 maraneh, tjara bangsa-bangsa tanah sa-
 redjen? " sing saba-saba noe datang,
 ngeupeul hidji sapi ngora lalaki djeung
 toedjoeh domba lalaki, nja eta seug djadi
 10 panghoeloe anoe lain Allah. 'Ari lèbah
 kami sakabeh mah, Pangeran teja Allah
 kami; djeung kami mah teu naringgal-
 keun andjeunna, sarta panghoeloe-pang-
 hoeloe, toeroenan Haroen, ngabarakti
 ka Pangeran; kitoe deni ahli-ahli Lewi
 11 pada njékél gawo; " nja eta ngadoeroek
 bade ka Pangeran " koerban doeroekan,
 oenggal-oenggal isoek djeung oenggal-
 oenggal sore, kitoe deni senseungitan
 noe aroem; sarta natakeun roti dina
 medja setra, djeung ngome adjoge emas
 djeung palita-palitana, ngagèutjlang
 oenggal-oenggal peuting; karana kami
 pada ngadjaga kana djagaan Pangeran,
 Allah kami; dèmi maraneh mah geus
 12 ninggalkeun andjeunna. 'Mana, masing

njaho, Allah noe njaréngan ka kami sakabel, ti poetjoek, kitoe deni pang-hoeloe-panghoeleena, ^a marawa tarom-pet panjéngekan, baris njéngekan méra-ngan ka maraneh. Eh oerang Israil! papa-tjoewandek méra-ngan ka Pangeran, Allah karoehoen maraneh; karana maraneh ha-moloeloes. ¹³ Démi Jarobam ngoerilingkeun ' anoe baris ngabongohan, sina ngada-tangan ka oerang Joeda ti toekangeu-nana; djadi aja noe ti hareupeun oerang Joeda, sarta noe baris ngabongohan aja-na ti toekangeunana. ¹⁴ 'Ana njorejang oerang Joeda teh, doemadakan, dipéran-gan ti hareup sarta ti toekang. Heg pada sasambat ka Pangeran, sarta pang-hoeloe-panghoeloe narjoep tarompet. ¹⁵ 'Raong oerang Joeda teh pada saroeak; démi geus kitoe, barang Joeda teh soerak, seng Jarobam djeung sabala Israil koe Allah disina eleh di hareupeun Abia ¹⁶ djeung oerang Joeda. 'Bijoe oerang Is-rail kalaboeur ti hareupeun Joeda, sarta koe Allah diselehkeun ka leungeunna. ¹⁷ 'Pek koe Abia djeung balana disabétan, rosa pisan panjabétan, wani oerang Is-rail anoe roeboeh kasabét teh lima kėti ¹⁸ djalma beunang métiug. 'Djadi oerang Israil teh dibandapkeun dina mangsa eta; démi oerang Joeda mah ngadjadi kawasa, tina sabab maranehanana pada naleukeum ka Pangeran, Allah karoehoen. ¹⁹ 'Sarta Abia ngoedag njoesol Jarobam, djeung meunangkeun raja nagara boga Jarobam, nja eta Betel djeung pilémboeranana, Jēsana djeung pilém-boeranana, sarta Epron djeung pilém-boeranana. ²⁰ 'Datang ka Jarobam geus teu bogaeun kakoewatan keur djaman Abia; estoe digéboeg koe Pangeran; toeloelj pach. ²¹ 'Démi Abia ngoewatkeun andjeun, sarta kagoengan opat wélas garwa, djeung kagoenganana poetra doewa li-koer poetra pamégét djeung génép wélas ²² poetra istri. - 'Ari tjarijos Abia salijan ti eta, djeung lalampahanana, sarta kusa-oeranana, kaeogélkeun dina katéraugen nabi Ido.

^a 1 Radj. 15. ^b 4 Moesa 18: 19.

^c 1 Radj. 11: 26. ^d 1 Radj. 12: 28. ^e p. 11: 14.

^f 1 Radj. 11: 31; 13: 33. ^g p. 2: 4. ^h 4 Moesa 10: 9.

ⁱ Jos. 8: 2.

PASAL 14.

Toeloelj Abia koelém reudjeung karoehoen, sarta dikoerébkeun di dajeuhi

Dawood; ^a ari Asa poetrana noe nga-ganti djadi radja. ^b Keur djaman eta tanah teh kerta sapoeleoh taoen lilana. ² 'Démi Asa teh milampahi noe hade sarta noe bēnēr di pajoeneun Pangeran Al-lahna, 'moenggah andjeunna njingkir-keun altar-altar djalma bangsa sedjen, kitoe deui sakoer énggon loehoer; ari tihangna brahala koe andjeunna dipeu-penskeun, djeung Aserana dipotongan; ⁴ 'toer andjeunna nimbalan ka oerang Joeda, koedoe nejangnan Pangeran, Al-lah karoehoen, sarta koedoe ngalam-pahkeun papakon djeung timbalan. 'Sa-malah andjeunna ti sakabel nagara Joe-da njingkirkeun sakoer énggon loehoer djeung ^c titiron mata-poé. Sarta kara-djaan teh kerta di pajoeneun andjeunna. ⁶ 'Djeung deui ^d Asa ngadamél nagara-nagara wéwég di tanah Joeda; karana tanah teh kerta, sarta taja pisan pérang ka andjeunna sadjéro eta taoen-taoen teja, wantoe andjeunna koe Pangeran ⁷ dipaparin reureuh. 'Ari timbalan Asa ka oerang Joeda: Hajoe, oerang njijeun eta nagara-nagara, sarta oerang koerilingan koe koeta djeung panggoeng, make panto djeung toelak, menngpeung tanah teh aja keneh di hareupeun oerang; karana oerang teh nejangnan Pangeran, Allah oerang; oerang nejangnan andjeunna, sarta oerang geus dipaparin reureuh ti sa-koeriling. Prak toeloelj ujarijeun, sarta ⁸ diloloeloeskeun. 'Djeung deui Asa teh ka-goengan balad; oerang Joeda aja tiloe kėti, mawa kēpēng djeung toembak, sarta oerang Binyamin aja doewa kėti dalapan laksana, mawa tameng djeung méntang gondewa. Eta kabel garagab- ⁹ pērkosana. 'Tidinja boedal Serah, 'oerang Koes, ngaroeroeg ka Asa, mawa balad sajoeta djalma, djeung tiloe ratoes ka- ¹⁰ reta; geus datang ka Maresa. 'Gantjang Asa boedal mapag, toeloelj pada tata-pérang di lēbak Sēpata, deukeut Maresa. ¹¹ 'Ari Asa teh sasambat ka Pangeran Al-lahna, pioendjoekna: 'Noen Pangeran! taja deui djawi ti andjeun, noe ijas mi-toeloeng ka antara noe kawasa sarēng noe taja tanaga; moegi-moegi mitoe-loeng ka koering sadaja, noen Pangeran. Allah koering! karantēn koering pada naleukeum ka andjeun, sarēng pangdong-kap koering sadaja ngalawan ka eta noe

sakitoe pirang-pirang teh nja mawa padjénangan andjeun. Noen Pangeran! andjeun teja Allah koering sadaja; manoesa teh oelah ngaloehoeran ka andjeun.

12 'Toeloej oerang Koes teh koe Pangeran diéléhkeun di pajoeneun Asa djeung di hareupeun Joeda; bijoer oerang Koes

13 teh kalaboer; 'sarta dioedag-oedag koe Asa djeung koe bala noe ngiring, tēpi ka Gērār. Ari oerang Koes teh loba pisan noe roeboeh, wani teu bisaeun mēnjat deui; karana geus dipinggēskeun di pajoeneun Pangeran sarta di hareupeun wadya-baladna; djeung marawa djarahau loba katjida. 'Samalah njabētan sakabeh nagara sakoeriling Gērār; 'wantoe-wantoe eta pada kadatangan sijeun ti Pangeran; sarta ngarajahan eta sakabeh nagara, karana loba pisan raja heunana di eta nagara-nagara. 'Nadjan himah-himah ingou-ingou ge disabētān, sarta ngadjarah domba loba nakēr, kitoe deui ontā; seg maroelang ka Jēroesalem.

a 1 Radj. 15:8. b Ilak. 3:11. c 3 Moesa 26:30. d p. 11:5. e p. 12:3; 16:8. f 1 Radj. 14:6. g 1 Moesa 35:5.

PASAL 15.

1 'Toeloej Asarja poetra Oded dilinggihan Roh Allah. 'Seug ka loewar, mapagkeun Asa; pok mihatoer ka andjeunna kijeun: Eh Asa, djeung sakabeh oerang Joeda sarta oerang Binyamin! geura pada reungeukeun kaola: 'Pangeran njarēngan ka maraneh, sapedah maraneh anoet ka andjeunna; 'sarta oepama maraneh nejangān andjeunna, tangtoe andjeunna koe maraneh kapanggih; sabalikna, oepama maraneh ninggalkeun mah ka andjeunna, tangtoe maraneh koe andjeunna kitoe deui ditinggalkeun. 'Ari Israil teh 'sababaraha lilana teu Allah noe sajakti, djeung teu panghoeloe noe ngawoeroek, sarta teu toret; 'tatapi 'sartajap-tijap eta teh dina djēro kasockēranaua tobat ka Pangeran, Allah Israil, sarta nejangān andjeunna, sok kapanggih koe maranehanana. 'Dina mangsa mangsa eta, boh noe ka loewar, boh noe asoep taja kasēnangan; estoe karoesehan noe barangēt ninggang ka saka-beh priboemi tanah-tanah. 'Sarta silihdoepak bangsa ka bangsa deui, djeung nagara ka nagara deui; karana koe Al-

lah diririweuh koe saroepaning kasoe-
 7 sahan. 'Mana maraneh masing talēgēr, djeung oelah ngareplek leungeun maraneh; 'karana pagawean maraneh tang-
 8 toe meunang gandjaran. 'Barang Asa geus ngadangoe eta lahiran sarta djeung piwēdjang nabi Oded teja, seug ngowatkeun andjeun, 'sarta ngouweuhkeun sagala kanistaan ti djēro sakoeriling tanah Joeda djeung Binyamin, kitoe deui ti djēro sakoer nagara, beunang andjeunna meunangkeun ti pigoenoengan Epraim teja; samalah nganjarkēun altar Pangeran, 'noe di hareupeun bala Pangeran teja. 'Tidinja ngoempoelkeun sakabeh oerang Joeda djeung Binyamin, 'barēng noe ngaloembara di maranehanana ti Epraim, ti Mēnase, sarta ti Simon; wantoe loba katjida oerang Israil noe ngalolos ka andjeunna, ana geus tarēgēseun jen Pangeran Allahna nja-
 10 rēngan ka andjeunna. 'Heug karoempoel ka Jēroesalem, dina boelan noe katiloe, mēnēran kalima-wēlas taoenna
 11 Asa djoemēnēng radja. 'Toeloej ngaloerban ka Pangeran dina poē harita tina djarahān, noe ditarawa moelang teja, sapi toedjoeah ratoes djeung domba toe-
 12 djoe reboue. 'Toer pada mandjing pērdjangdjian, dek nejangān Pangeran, Allah karoehoenna, tēroes reudjeung hate
 13 sarta tēroes reudjeung njawa; 'ari sasaha noe teu nejangān Pangeran, Allah Israil mah, 'tangtoe dipaehan, boh noe leutik, boh noe gēde, lalaki atawa awewe.
 14 'Reudjeung pada soempah ka Pangeran, bēdas pisan sowarana, sarta soesoerakan, bari nijoep tarompet djeung sangkaka-
 15 kala. 'Ari sakabeh oerang Joeda baroe ngabeun koe hal soempah teja; karana saroeupahna teh tēroes reudjeung hate, sarta pangnejangānana andjeunna tēroes djeung soekana, noe matak andjeunna kapanggih koe maranehanana. 'Djeung deui maranehanana koe Pangeran dipaparin reureuh ti sakoeriling. 'Malah-malah Maāka, iboe radja Asa, 'koe andjeunna dirorod tina kaprameswarian, doemel eta geus ngadamēl hidji brahala matak idjid adjang Asara; sarta eta brahalana noe matak idjid teh koe Asa dikadek, sarta dibēlēk, bari seug didoeroek sisi
 17 tji Kidron. 'Ngan 'ēnggon laloehoer teja hanteu disalingkirkeun ti Israil;

parandene kitoe manah Asa teh soehoed
 18 saloetoe joeswana. 'Sarta barang beu-
 nang njoetjikeun ramana djeung noe
 beunang njoetjikeun pribadina, koe an-
 djeunna dilébetkeun ka gedong Allah,
 19 emas-perak sarta paparabotan. 'Djeung
 deui hanteu aja perang tépi kana ka-
 tiloe-poeloe lima taonna Asa teh djoem-
 nénéng radja.

a p. 13:10. b 1 Bab. 28:9.
 c Hos. 1:4. d 5 Moesa 4:29. e 1 Kor. 15:58.
 f 1 Radj. 15:12. g p. 8:12. h p. 11:16. i 5 Moesa 17:2.
 j p. 14:5, 6; 20:30. k 1 Radj. 15:13. l 1 Radj. 15:14.

PASAL 16.

Mangsa " katiloe-poeloe gënëp ta-
 na Asa teja djoeménéng radja,
 harita Baäsa, radja Israil, angkat nga-
 roeroeg ka Joeda, sarta ngadamél na-
 gara Ramah, soepaja oelah aja noe bidjil
 ti Asa, radja Joeda, soemawonna asoep.
 2 'Toeloej Asa ngabidjilkeun emas-perak
 ti radja-brana gedong Pangeran sarta
 ti gedong radja, dikintoenkeun ka Ben-
 hadad, radja Sam, anoe tjalik di Damsik;
 3 pihatoerna: 'Aja përdjangdjan antara
 koele saréng andjeun, antara rama ka-
 oela saréng rama andjeun; ijeu koele
 ka andjeun ngintoenkeun emas-perak;
 4 tjik, përdjangdjan andjeun ka Baäsa,
 radja Israil, moegi badakeun, sina oen-
 doer ti koele. 'Ari Benhadad ngagoegoe
 ka radja Asa; gantjang ngijangkeun ka-
 pala-kapala wadya-baladna, ngaroeroeg
 ka nagara-nagara Israil; pek eta nga-
 relehkeun nagara Ijon, Dan djeung Abel-
 Maim, kitoe deui sakabeh nagara pang-
 5 goedangan di tanah Naptali. 'Ari geus
 kitoe, mangsa Baäsa meunang warta,
 teu toeloes ngadamélua Ramah, dieu-
 6 reunkeun eta pagaweanana. 'Gantjang
 radja Asa njandak sakabeh oerang Joeda,
 prak pada ngakoetan batoe Ramah sarta
 djeung kaina, noe didamél koe Baäsa;
 koe Asa dianggo ngadamél nagara Geba
 djeung Mispa.

a 1 Radj. 15:17.

7 Dina mangsa eta djéboel " Hanani,
 djoeroe tingal, ngadeuheusan ka Asa,
 radja Joeda, sarta mihatoer ka andjeunna
 kijeu: " Tina sabab andjeun naleukeun
 ka radja Sam, teu naleukeun ka Pa-
 ngeran, Allah andjeun, noe matak balad
 radja Sam loepoet ti panangan andjeun.
 8 'Naha " oerang Koes saréng oerang Loeb
 teja karah lain balad gède, boga kareta

saréng toekang toempak koele loba teu
 kira-kira? parandene kitoe, sabab an-
 djeun naleukeun ka Pangeran, noe ma-
 tak eta koe Pangeran seug dipaparin-
 9 keun ka panangan andjeun. 'Karana
 Pangeran teh " sotjana ngalingling sa-
 koeriling boemi, kërsa nawiskeun ka-
 bédasanana ka sakoer noesoehoed hatena
 ka andjeunna. Teu oetama lampah an-
 djeun kitoe teh; karana ti ajenna an-
 10 djeun bakal dipérangan bae. 'Toeloej
 Asa panas manahna ka djoeroe tingal
 teh, sarta diasoepkeun ka pangberokan;
 karana andjeunna gërégëteun ka dinja
 tina hal kitoe. Sarta rahajat sawareh
 koe Asa diteungteuinganan dina mangsa
 eta.

a p. 19:2. b Jer. 17:5. c p. 14:9, 12.
 d Aj. 34:21; Djab. 33:18.

11 Djeung deni, saénjana, " tjarijos Asa,
 ti mimitina tépi ka panganggeusanana,
 sadajana kaoengélkeun dina kitab para
 12 radja Joeda djeung Israil. 'Dëmi mang-
 sa katiloe-poeloe salapan taonna an-
 djeunna djoeménéng radja, seug Asa
 teh kasawat dampal, datang ka walés
 pisan kasawatna; tatapi keur ngangloeh
 oge andjeunna teu néda toeloeng ka
 13 Pangeran, ugan didoekoenkeun bae. 'Toe-
 loej Asa koelém reudjeung karoeoenna;
 ari poepoesna mënëran kaopat-poeloe
 bidji taonna andjeunna djoeménéng ra-
 14 dja. 'Tidinja dikoeerbkeun dina koeboe-
 ran andjeunna, beunang andjeunna nga-
 damél keur pribadina di dajeh Dawoed;
 ari diébogkeunana dina kasoer beunang
 njésëg koe wawangian, sarta roepa-roepa,
 dibaoerkeun saüdat gawe toekang
 wawangian; " djeung andjeunna dipang-
 meuleumkeun [seuseungitan]. rosa ka-
 tjida meuleumna. a 1 Radj. 15:23. b p. 21:19.

PASAL 17.

Ari " Josapat poetra Asa noe ngaganti
 Adjadi radja, sarta eta ngoewatkeun
 2 andjeun ngalawan Israil. 'Djeung mē-
 rénahkeun barisan di sakabeh nagara
 Joeda noe rareugreug, sarta neundeunan
 patrol di satanah Joeda djeung " di
 nagara-nagara Ephraim, anoe dibeunang-
 3 keun koe Asa ramana teja. 'Ari Pa-
 ngeran njaréngan ka Josapat, tina sabab
 ngalakonan djalan Dawoed ramana, dja-
 lan noe barangmimiti, djeung " teu ne-
 4 jangan Baäl-Baäl; " satëgësna andjeunna

nejanan Allah ramana, sarta ngalakonan timbalanana, teu noeroetkeun kalakoean Israil. 'Mana Pangeran nê-têpkeun karadjaan ditjêpêng koe andjeunna, sarta sabangsa Joeda pada ngahatoerkeun pangabakti ka Josapat; 'ari kabeungharanana djeung kamoel-jaanana rosa pisan. 'Sarta manabua ngagêdean dina djalau Pangeran, moeng-gah sakoer énggon loehoer djeung Asera oge koe andjeunna disingkirkeun ti djêro tanah Joeda. 'Ari mangsa katiloe ta-oenna andjeunna djoemênêng radja, seg miwarangan kapala-kapalana, nja eta Ben-Hail. Obadya, Djakaria, Nêtanêl djeung Mikaja, sina ngawoeroek di na-gara-nagara Joeda; 'dibarêngan ahli Levi, nja eta Sêmaja, Nêtanya, Sêbadya, Asabel, Sêmiramot, Jonatan, Adonia, Tobia djeung Tob-Adonia, noe pada djadi ahli Lowi; sarta dibarêngan deui Elisama djeung Joram, noe pada djadi pang-hoeloe. 'Toeloj eta pada ngawoeroek di tanah Joeda, sarta mamawa kitab toret Pangeran; pada ngidêran sakabeh nagara Joeda, 'bari ngawoeroek ka djalma-djalma. 'Djeung deui sakabeh ka-radjaan tanah-tanah anoe sakoeriling Joeda, 'pada kadatangan sijeun ti Pan-geran, noe matak taja noe mêrangan ka Josapat. 'Sarta oerang Pêlisti sa-wareh njarangakeun pangabakti ka Jo-sapat, djeung wang perak oepêti; kitoe deui oerang Arab njarangakeun êmbê-domba ka andjeunna, toedjoeh reboe toedjoeh ratoes domba lalaki, djeung toedjoeh reboe toedjoeh ratoes badot. 'Djadi Josapat teh mungkin agoeng, moenggah poendjoel pisan; sarta raja ngadamêlha benteng djeung 'nagara panggoedangan di tanah Joeda. 'Toer loba pisan dadamêlanana di nagara-na-gara Joeda, djeung kagoengan loba pra-djoerit garagah-pêrkosa di Jêroesalem. 'Sarta kijeun lorisana, noeroetkeun ahli karochoen-karochoenna: ti Joeda, noe djaradi kapala njêkêl sareboe: Adna noe djadi kapala; ari batoerna tiloe kêtî, djalma garagah-pêrkosa. 'Sahandapeun eta, Johanan noe djadi kapala; ari ba-toerna doewa kêtî dalapan laksa. 'Sa-handapeun eta, Amasia poetra Sikri, noe ngawoela ka Pangeran bawaning soeka pribadi; ari batoerna doewa kêtî, djal-

17 ma garagah-pêrkosa. 'Dêmi ti Binyn-min aja Eljada, djalma gagah-pêrkosa; ari batoerna doewa kêtî, pakarangna 18 'gondewa djeung tameng. 'Sahandapeun eta, Josabad; ari batoerna sakêtî dalapan 19 laksa, sadja kana pèrang. 'Nja eta noe pada ngawoelaan ka radja, sadjaba ti noe koe radja dipêruahkeun di sakoer nagara reugreug, di satanah Joeda teja.

a 1 Radj. 15: 24. b p. 15: 8. c 1 Radj. 18: 18. d p. 18: 1. e 5 Moesa 33: 10 f p. 14: 14. g p. 8: 4. h p. 14: 8.

PASAL 18.

Ari 'kabeungharan djeung kamoeljaan Josapat rosa pisan; sarta andjeunna 2 babarajaan djeung Ahab teja. 'Geus meunang sababaraba taoen, 'hidji wak-toe andjeunna tjalik ka Ahab, ka na-gara Samaria. Toeloj andjeunna djeung djalma-djalma noe ngiring koe Ahab di-pangmeuntjitkeun domba djeung sapi loba katjida, sarta andjeunna koe Ahab diomongan miloe angkat ngaroeroeg 3 ka Ramot bilangan Gilad. 'Ari saor Ahab, radja Israil, ka Josapat, radja Joeda: Koemaha andjeun kersa njarê-ngan kaele ka Ramot bilangan Gilad? Ari walonana ka Ahab: Mênggahing diri kaele sapêrtos andjeun, mêngga-hing bala kaele sapêrtos bala andjeun; mangga, sêdja njarêngan kana pèrang. 4 'Misaoer deui Josapat ka radja Israil: Moegi dintên ijeu naros heula pangan-5 dika Pangeran. 'Gantjang radja Israil ngoempoelekeun nabi-nabi, opat ratoes djalma; pok mariksa ka daruja: Koe-maha kami pileumpangeun ka Ramot bilangan Gilad, baris pèrang, atawa di-antêp bae? Ejar pada ngawangsoel: Mangga angkat; karantên koe Allah tangtœ dipaparinkeun ka panangan ra-6 dja. 'Misaoer Josapat: Naha di dijeun taja deui nabi Pangeran, geusan oerang naros 7 koe lantaran eta? 'Ngawalon radja Is-rail ka Josapat: Aja keneh saorangan, geusan naros ka Pangeran koe lantaran eta, nja eta Mika anak Jimla; tatapi kaele geuleuh ka dinja, karana tara ngawêdjangkeun pibagdjaeun kaele, istoening sapandjangna ngan pitjilakaeun bae noe diwêdjangkeun teh. Dêmi saor Josapat: Radja oelah milahir kitoe! 8 'Toeloj radja Israil njaoer hidji pong-

- gawa, sarta diparentah kijeu: Maneh geuwat ngala Mika anak Jimla teja!
- 9 'Ari radja Israil djeung Josapat, radja Joeda, keur tjaralik hidji-hidji dina pang-tjalikan pribadi, pada nganggo kaparabonan; ari tjaralikna dina aloen-aloen lawang panto Samaria; sarta sakabeh nabi teja pada ngawédjang di pajoeneunana. 'Ari Sidkia anak Kēnaana njiyeun tatandoeun beusi keur dirina, sarta ngomong: Kijeu timbalan Pangeran: Koe ijeu andjeun éngke neunggar oerang Sam,
- 11 dongkap ka seépna. 'Djeung sakabeh nabi pada ngawédang kitoe pētana, aromoungna: Mangga, angkat ka Ramot bilangan Gilad, tanwande loeloes; karantén koe Pangeran tinangtos dipaparinkeun ka panangan radja. a p. 17: 5. b 1 Radj. 3: 1; 2 Radj. 8: 18, 26. c 1 Radj. 22: 2.
- 12 'Ari oetoesan noe leumpang njaoer Mika teja, mihatoer ka andjeunna, kijeu pokna: Noen, ari pihatoer para nabi toenggat sabiwir bae pibagdjaeun radja; moegi pihatoer andjeun sing sapertos pihatoer eta sadajana, nja moegi mihatoer pibagdjaeun. 'Lahiran Mika: Démi djoeménénging Pangeran! saénjana, noe bakal ditimbalkeun koe Allah kaoela, nja eta noe koe kaoela bakal ditjatoerkeun. 'Barang geus dongkap ka radja, seug radja misaoer ka andjeunna: Eh Mika! koemaha kami pileumpangeun ka Ramot bilangan Gilad, baris pérang, atawa diantép bae? Ari walonanana: Mangga arangkat, tanwande loeloes; karana tangtoe dipaparinkeun ka panangan arandjeun. 'Saoer deui radja ka andjeunna: Sabaraha kali kami koedoe njoempahan ka maneh, soepaja maneh ka kami oelah njatoerkeun ngan anoe sajaktina, mawa djénéngan Pangeran!
- 16 'Walonanana: Koe kaoela katendjo sabala Israil paboerisat di goenoeng-goenoeng, tjara domba noe taja pangangonna; seng Pangeran nimbalan: Eta teh teu boga djoeragan; sina baralik saimah-saimahna djeung kasalamétan.
- 17 'Misaoer radja Israil ka Josapat: Tah, tjek kaoela oge ka andjeun, eta teh moal ngawédjangkeun pibagdjaeun kaoela, ngan pitjilakaeun bae. 'Njaer deui Mika: Koe sabab eta geura rareungeukeun pangandika Pangeran: koe kaoela katendjo Pangeran keur linggih dina pang-
- linggihanana, sarta sadajana balad sawarga pada nangtoeng kiwa-téngéneunau. 'Tidinja Pangeran nimbalan: Tjik, saba noe dek ngagéndam ka Ahab, radja Israil, soepaja sina indit sarta toeloj roeboeh di Ramot bilangan Gilad! Ari pioendjoek ijeu sae kijeu, démi pioendjoek itoe sae kitoe. 'Djol hidji roh marék ka pajoeneun Pangeran, bari oendjoekan: Koering noe bade ngagéndam ka dinja. Démi timbalan Pangeran ka eta roh:
- 21 Koemaha djalanana! 'Pioendjoekna: Koering sédja bidjil, ngadjadikeun maneh roh patjindraan dina biwir sakabeh nabina. Ari timbalan Pangeran: Koe maneh tangtoe kagéndam, sarta tangtoe maneh méntal; geura djig, pilampah kitoe. 'Mana ajeuna, masing oeninga, Pangeran geus maparin roh patjindraan dina biwir eta nabi-nabi andjeun, sarta Pangerangeusngandikakeunpitjilakaeun andjeun. 'Seg Sidkia anak Kēnaana teja njampeurkeun, pek njabok ka Mika, bari ngomong: Djalan mana Roh Pangeran ngalih ti kami, ngalahir ka maneh! 'Ngawalon Mika: Masing njaho, mangke katendjo koe maneh dina poé eta, dimana maneh asoep kamar bidjil kamar, soempotet-salindoeng. 'Pok radja Israil marentah: Tjarokot eta Mika, poelangekeun ka Amon, kapala nagara, sarta ka Joas,
- 26 poeta radja, 'bari mopojan: Kijeu parentah radja: "Ijeu teh asoepkeun ka pangberokan, sarta paraban roti karoepékan djeung tjai karoepékan, tépi ka kami moelang sarta kasalamétan. 'Saoer Mika: Oepama andjeun moelang sarta kasalamétan mah, tanda Pangeran teu ngandika koe lantaran kaoela. Saoerna deui: Eh djalma-djalma sakabeh! koedoe pada dengekeun. a p. 16: 10.
- 28 Tidinja radja Israil djeung Josapat, radja Joeda, angkat ka Ramot bilangan Gilad teja. 'Misaoer radja Israil ka Josapat: Kaoela dek njamar heula, toeloj madjoe pérang; ari andjeun mah nganggo kaparabonan bae. 'Prak radja Israil njamar, toeloj maradjoe pérang.
- 30 'Démi radja Sam geus marentah ka para kapala karetna, kijeu parentahna: Maraneh montong mérangan ka noe lentik atawa ka noe gēde, nja mérangan teh ka radja Israil bae. 'Ari geus kitoe, barang para kapala kareta narendjo Jo-

sapat, pok ngaromong: Itoe geuning radja Israil! seug pada ngoeriling, moeroe ka andjeunna, sêdja mërangan. Tapi Josapat sasambat; seug andjeunna koe Pangeran ditoeloeng, sarta eta teh koe Allah diparèngkeun aloendoer ti
 32 andjeunna. 'Ari geus kitoe, barang para kapala kareta teh geus waspada, jen lain radja Israil, toeloel aloendoer, teu
 33 toelos njoesol andjeunna. 'Aja hidji djalma mëntang gondewa sahina bae, beg dipésatkeun, keuna ka radja Israil, antara panoemboe djeung badjoe kère. Toeloel radja marentah ka toekang kareta: 'Geura balikkeun, kami ka-loewarkeun ti wadya-balad, karana kami
 34 tatoe. 'Demi pérang teh dina poé harita beuki rosa, noe matak radja Israil maksa andjeun ngadég bae dina kareta paha-reup bareup djeung oerang Sam, tēpi ka boerit; ari wantji soeroep panou-poé toeloel maot.

a p. 35: 22. b p. 35: 23.

PASAL 19.

Demi Josapat, radja Joeda, moelih ka gédongna, ka Jérusalem, sarta kalamétan. 'Toeloel 'Jehoe poeta Hanani, noe djadi djoeroe pèlèng, bidjil mapagkeun; seg mihatoer ka radja Josapat: 'Naha andjeun ngabantoe ka noe doraka, miasih ka noe geuleuh ka Pangeran? tina sabab kitoe andjeun teh
 3 dibèndon ti pajoeneun Pangeran. 'Nanging 'aja oge lampah kasaeen kapèndak di andjeun, da andjeun geus njingkirkeun Asera-Asera tina djero tanah, sarèng andjeun nètèpkeun manah andjeun nejangna Allah.

a p. 16: 7.

b p. 18: 3; 20: 35. c p. 12: 12; 17: 3, 6.

4 'Tidinja Josapat linggih di Jérusalem; sarta andjeunna 'djèngkar deui, ngadjadjah rahajat, ti sémèt Berseba tēpi ka pigoenoengan Epraim; pada dibalikkeun ka Pangeran, Allah karoehoen-
 5 karoehoenna. 'Djeung ngadégkeun hakim-hakim dina djero tanah, di sakabeh nagara Joeda noe rareugreug, dina
 6 oenggal-oenggal nagara; 'sarta marentah ka eta hakim-hakim kieu: Masing hade-hade ka pilampabeun maraneh; karana maraneh pangahakiman teh lain ti manoesa, satégésna ti Pangeran, sarta andjeunna noengkoelan ka maraneh dina
 7 pérkara ngahakiman. 'Mana ajeuna ma-

raneh teh 'masing sijeun koe Pangeran; koedoe pada ijatna sarta lalampahkeun; karana moenggoehing di Pangeran, Allah oerang mah, taja pisan awonna, 'toer hauteu pisan pilih-kasih, sarta tara narima paroeroeba. 'Djeung deui di Jérusalem Josapat ngadégkeun sawareh ahli Lewi djeung panghoeloe, kitoe deui sawareh loeloegoe ahli karoehoen Israil, baris mètakeun hoekoem Pangeran sarta baris ngoeroeskeun pérkara. 'Tidinja maroelil ka Jérusalem. 'Sarta eta teh koe andjeunna pada dipiwarang, kieu lahina: Maraneh koedoe milampah kitoe kalawan sijeun koe Pangeran, kalawan satoehoe sarta djeung soehoed nja hate.
 10 'Sarta satijap-tijap ka maraneh datang pérkara ti doeloer-doeloer maraneh, noe tjaritjing di nagara-nagara, 'pérkara ka loewar gètih, oeroesan pakon, atawa timbalan, atawa pikoekoeh, atawa hoekoem, seg koe maraneh koedoe diwarah, oelah sina milampah salah ka Pangeran, noe matak aja bēbēndoe ka diri maraneh sarta ka doeloer-doeloer maraneh. Koedoe pada milampah kitoe, soepaja
 11 maraneh oelah kasalahan. 'Djeung deui, masing njaho, Amarja, loeloegoe panghoeloe teja, noe dikawasakeun ka maraneh dina sakabeh pérkara Pangeran; djeung Sēbadya poeta Ismail, gégēdoeg anak-poetoe Joeda teja, dina sakabeh pérkara radja; sarta ahli-ahli Lewi djaradi pangoroeroes di hareupenn maraneh. Masing talégēr, sarta lalampahkeun; tangtoe Pangeran njarèngan ka noe hade.

a p. 17: 7. b 2 Moesa 18: 21. c 5 Moesa 10: 17.

d 5 Moesa 17: 8.

PASAL 20.

Ari geus kitoe, sanggeusna ti diuja moeroeboel oerang Moab djeung oerang Amon, sarta direudjeungan oerang Maoen sawareh, ngaroeroeg ka Josapat, dek di
 2 pérangan. 'Ajanoe daratang, ngoeninga ka Josapat, kieu pioendjoekna: 'Aja djalma mangpirang-pirang lobana, ngaroeroeg ka andjeun, datangna ti peuntaseun laeet, ti Sam; sarèng, salèrsna, geus aja di Hasēson-Tamar (nja eta En-Gedi).
 3 'Toeloel Josapat sijeuneun, tapi mēnērkeun pameunteuna, nēda toeloeng ka Pangeran: 'sarta ngoewarkeun poewasa
 4 ka sabangsa Joeda. 'Tidinja oerang Joeda

karoempoel, néda toeloeng ka Pangeran; nja eta ti sakabel nagara Joeda nja noo daratang, néda toeloeng ka Pangeran. 'Toeloef Josapat ngadég dina pakoempoelan oerang Joeda djeung oerang Jérusalem, di gedong Pangeran, bareu-
 6 peun bocroean anjar; 'seug oendjoekan kijeun: Noen Pangeran, Allah karoeloen koering sadaja! lain andjeun teja Allah noo linggih di sawarga? saréng lain andjeun noo njépéng kawasa ka sakabel karadjaan bangsa-bangsa? Jaktos⁶ panangan andjeun noo njépéng kukoewatan saréng kawasa; taja pisan noo bisa ngalawan ka andjeun. 'Noen, Allah koering sadaja! lain andjeun noo njingkahkeun priboemi tanah ijeu ti hareupeun oemat andjeun Israil, bari tanahua dipaparinkeun ka toeroenan Ibrahim, 'sahabat andjeun teja, pikeun salalanggéngna?
 8 'Ladjéng ijeu tanah koe eta diareusian, saréng njarijeun hidji kasoetjian dina ijeu tanah pikeun andjeun, bade padjénengan andjeun, bari oendjoekan⁴ kijeun teja:
 9 'Manawi koering katangan katjilakafn, pédag, hoekoeman, pagéboeg atanapi patjéklik, sédja koering marék ka hareupeun ijeu gedong, nja ka pajoeneun andjeun, (karantén padjénengan andjeun linggih dina ijeu gedong.) saréng sédja sasambat ka andjeun tina djero kasoekéran koering, tinangtos koe andjeun dimakboel saréng disalamétkeun. 'Ari ajeuna, salérésna, oerang Amon, oerang Moab, saréng oerang pigoenoengan Seir, 'noe koe andjeun ka Israil hanteu diwidan didatangan, basa daratang ti tanah Mésir teja, noe mawi seug njariupang ti maranehanana, saréng hauteu
 11 ditoempoer; 'kari-kari wét kitoe maralésna ka koering sadaja, dongkap ka moeroeboel, karépna dek ngadjongklokeun koering sadaja ti djero kagoengan andjeun, noe koe andjeun dimilikkeun
 12 ka koering sadaja. 'Noen Allah koering! koemaha andjeun moal ngahoekoeman ka darinja? karantén koering sadaja mah taja kukoewatan ngalawan noe mangpirang-pirang sakitoe lobana teh, noe moeroeboel ngaroeroeg ka koering sadaja, saréng koering sadaja bingoeng pilampaheun; nanging mata koering sadaja neuteup ka andjeun. - 'Ari sakabel oerang Joeda djaronghok di pajoeneun

Pangeran, tjatjakan baroedakna sarta
 11 anak-rabina oge. 'Geus kitoe Jébasiel, poetra Djakaria, anoe poetra Bénaja, anoe poetra Jéhiel, anoe poetra Matanya, ahli Lewi, kaasoep anak-poetoe Asap, 'dilinggihan Roh Pangeran di
 13 téngah pakoempoelan. 'Seug misaoer kijeun: Eh sakabel oerang Joeda, djeung sadajana priboemi Jérusalem, sarta radja Josapat! geura pada rarégépkeun: kijeun timbalan Pangeran ka sadaja: Maraneh oelah sarijeun, sarta oelah galeder tina sabab noe mangpirang-pirang sakitoe lobana teh; karana lain pérag maraneh, istoening pérag Allah. 'Isoekan arijang ngaroeroeg ka darinja; masing njaho, eta teh keur aroenggah dina tandjakan Sis, sarta pikapanggihkeun koe maraneh dina toengtoeng lébak, bareu-
 17 peun tégal léga Jérusel. 'Maraneh moal koengsi pérag hal ijeu mah; 'koedoe narangtoeng ngadjaraténg bae, bari narendjokeun pitoeloeng Pangeran ka maraneh. Eh Joeda djeung Jérusalem! oelah sarijeun, sarta oelah galeder: isoe-kan koedoe boedal mapag ka darinja, karana maraneh disaréngan Pangeran.
 15 'Broek Josapat njoeoh kana taneuh; kitoe deui sakabel oerang Joeda sarta priboemi Jérusalem pada njaroeroeh ka pajoeneun Pangeran, saroejdjoel ka Pangeran. 'Neut ahli-ahli Lewi, noe kaasoep anak-poetoe Kahat sarta noe kaasoep anak-poetoe Korah, narangtoeng, pada moedji ka Pangeran, Allah Israil, sowarana kaliwat bédas. a 1 Radj. 21:9. b 1 Bab. 29:12. c Jak. 2:21. d 1 Radj. 5:31. e 5 Moesa 2:9, 19, 29. f p. 15:1. g 2 Moesa 14:13; 4 Moesa 14:9.
 20 Dëmi geus braj isoe k gantjang haroedang, toeloef boedal ka tégal léga Tëkoa. Barang rek boedal, Josapat ngadég heula, sarta ngalahir kijeun: Eh oerang Joeda djeung priboemi Jérusalem! geura darengekeun kami: masing përtjaja ka Pangeran, Allah maraneh, tangtoe maraneh ditëtépkeun; masing përtjaja ka nabi-nabiua, tangtoe maraneh piloeleseun! 'Saparantos rërëmpagan reudjeung djalma-djalma, seug andjeunna ngadégkeun anoe baris njaranji ka Pangeran, sarta maroejdji, make pami-dangan soetji; seug boedal ti heulaenn sakoer noe sadja, bari njarëboet kijeun:
 6 Geura halatoer noehoer ka Pangeran.

- 22 sabab langgeng kaasihana. 'Demi keur waktos eta ngamimitian njanji djeung moedji, koe Pangeran diparengkeun aja noe ngabongohan ka oerang Amon, oerang Moab djeung oerang pigoenoengan Seir, noe keur moeroeboel ka Joeda teja,
- 23 noe matak pada balahi. 'Karana oerang Amon djeung oerang Moab darangdan, ngamoek ka priboempigoenoengan Seir, ditoempes, ditoempoeurkeun pisan; sarta barang geus mejakkeun priboemi Seir teh, * heg silih-toeloengan batoer pada
- 24 batoer kana karoeksakan. 'Barang Joeda datang ka palalanganon tégal léga, ret pada ngalijeuk ka noe mangpirang-pirang teja; doemadakan, eta teh geus djaradi babatang, pagoletak dina taneuh,
- 25 taja noe rahajoe. 'Ana Josapat soemping djeung balana, sédja ngarajah djarahenana, seg maranggih di énggonna loba nakér radja-kaja, djeung babatang, sarta barang noe moelja-moelja; pek njaro-kotan keur daririna, wani teu kabawa; ari ngarajahanana djarahen teh meunang tiloe poé, tina kalobaanana. 'Demi
- 26 diina poé noe kaopat karoempoel ka lèbak Bèraka; karana di dinja pada njoe-koerkeun ka Pangeran; kitoe noe matak eta énggon dingaranan lèbak Bèraka,
- 27 tépi ka mangsa ajeuna. 'Tidinja saka-beh oerang Joeda djeung Jérusalem pada balik; ari Josapat angkat pangheulana; maroelangna ka Jérusalem kalawan kaboengahan, wantoe pada di-boengahkeun koe Pangeran tina hal
- 28 moesoeh-moesoehna. 'Toeloelj darongkap ka Jérusalem, make tjélèmpoeng, katiapi djeung tarompet, moro ka gedong
- 29 Pangeran. 'Ari sakabeh karadjaan tanah-tanah ^a pada kadatangan sijeun ti Pangeran, mangsa ngadareng bedja, jen Pangeran geus mèrangan ka moesoeh
- 30 Israil. 'Toeloelj * kërta deui karadjaan Josapat; karana andjeunna koe Allahna dipaparin reureuh ti sakoeriling.
- ^a Jer. 7: 9. ^b p. 7: 3. ^c Hak. 7: 22. ^d p. 17: 10. ^e p. 14: 6.
- 31 * Ari Josapat ngaradjaan ka Joeda. Oemoer Josapat keur mangsa djadi radja teh tiloe poeloeh lima taoen, sarta salawe taoen ngaradjaanana di Jérusalem; ari djénengan iboena Asoeba
- 32 poetra Silbi. 'Demi Josapat teh ngalakonan djalan Asa ramana; taja pisan

njingkahna ti dinja, estoe milampah noe

33 bènér di pajoeneun Pangeran. 'Ngan énggon laloehoer teja banten disalingkirkeun; karana djalma-djalma masih keneh tatjan nètèpkeun hatena ka Allah karoehoenna. 'Ari tjarijos Josapat salijan ti eta, ti mimitina tépi ka panganggeusanana; saénjana kaoengélkeun dina tjarijos ^b Jehoe poetra Hanani, noe dia-soepkeun kana kitab para radja Israil.

^a 1 Radj. 22: 42. ^b p. 10: 2.

- 35 Sanggeusna ti dinja, toeloelj Josapat, radja Joeda, sosobatan djeung Ahasia, radja Israil; ari eta Ahasia doraka lalampahanana. 'Pangsosobatanana teh djeung eta kèrsa ngadamél kapal, * baris lajar ka Tarsis; prak pada ngadamél kapal
- 36 di Esion-Geber. 'Toeloelj Eliéser poetra Dodawa, ti Maresa, ngawédjang ngawédwèleh ka Josapat, kijeu piwédjangna: Sabab andjeun sosobatan djeung Ahasia, noe matak eta padamelan andjeun koe Pangeran diroeksakkeun. Tidinja kapal
- 37 teh barédjad, teu bisa lajar ka Tarsis.

^a p. 9: 21.

PASAL 21.

- Toeloelj Josapat * koelém reudjeung karoehoenna, sarta dikoerèbkeun ka karoehoenna di dajeh Dawoed; ari Joram
- 2 poetrana noe ngaganti djadi radja. 'Demi Joram teh reja sadereka pamégét, pada poetra Josapat, nja eta Asarja, Jéhiél, Djakaria, Asarja, Mikael djeung Sépatya; eta sadajana poetra Josapat,
- 3 radja Israil. 'Ari ^b eta koe ramana pada dipaparin pasihan galède, émas-perak, sarta barang noe moelja-moelja, reudjeung nagara noe warwég di tanah Joeda; demi karadjaan mah dipaparin
- 4 keun ka Joram, sabab eta tjikalna. 'Ari Joram geus ngadég, njangking karadjaan ramana, sarta geus ngoewatkeun andjeun, seg andjeunna machan eta sakabeh sadereka koe pèdang, kitoe keneh
- 5 kapala Israil sawareh. 'Oemoer Joram ^c keur mangsa djadi radja teh tiloe poeloeh doewa taoen, sarta dalapan taoen ngaradjaanana di Jérusalem. 'Demi Joram
- 6 teh ngalakonan djalan radja-radja Israil, sakoemaha lalampahan bangsa Ahab bae; wantoe geureubaan ka poetra Ahab; djadi andjeunna milampah noe goreng
- 7 di pajoeneun Pangeran. 'Tatapi Pangeran teu kèrsaenn ngaroeksakkeun bang-

sa Dawood, koe karana përdjangdjan, beunang andjeunna ngadamël ka Dawood, sarta sakoemaha timbalanana, kër-sa maparin damar ka Dawood djeung ka poetra-poetoea sapapandjangna. 'Keur djaman Joram oerang Edom moengkir ti bawah kawasa Joeda; malah nja noe koe oerang Edom didjénngkeun radja, njangking ka maranehanana. 'Tidinja Joram angkat, njandak kapala-kapalana, sarta sakabeh kareta; geus kitoe andjeunna dangdan ti peuting, pek njabë-tan oerang Edom, anoe sakoeriling andjeunna, sarta djeung kapala-kapala kareta. 'Parandene oerang Edom moengkir bae ti bawah kawasa Joeda tēpi ka mangsa njeuna. 'Tidinja Libna kitoe deui moengkir, dina mangsa eta keneh, ti bawah kawasa andjeunna, tina sabab andjeunna ninggalkeun Pangeran, Allah karoehoenna. 'Samalah andjeunna ngadamël enggon laloehoer di goenoeng-goenoeng tanah Joeda, djeung priboemi Jëroesalem koe andjeunna disina djinah, sarta oerang Joeda koe andjeunna digembang. 'Geus kitoe datang sérat ka andjeunna ti nabi Elias, oengëlua: Kijeu timbalan Pangeran, Allah Dawood, rama andjeun: Tina sabab maneh hanteu ngalakonan / djalan Josapat, bapa maneh, sarta djalan Asa, radja Joeda teja; 'nja noe dilakonan teh koe maneh djalan radja-radja Israil, sarta oerang Joeda djeung priboemi Jëroesalem koe maneh disina djinah, noeroetan djinahna bangsa Ahab, samalah maneh maehna doeloer-doeloer maneh, toenggal saeusi-imah bapa maneh, noe harade ti batan maneh teja: 'noe matak Pangeran, sañjana, mēngke ngadatangkeun balahi gēde ka rahajat maneh, ka anak maneh, ka pamadjikan maneh, sarta ka sakabeh radja-kaja maneh. 'Sarta maneh mēngke kataradjang panjakit bangët pisan, nja panjakit dina peudjit, datang ka baridjil peudjit maneh tina sabab panjakit, sababaraha lilana. - 'Tidinja Pangeran nageuingkeun soekma oerang Pëlisti djeung oerang Arab, noe gigireun oerang Koes, sina ngaroeroeg ka Joram. 'Broel eta teh arindit ka tanah Joeda, seg dibëdahkeun, bari toeloj ngadjarah sakabeh radja-kaja, noe kapanggih di gēdong radja, kitoe deui poetra-garwana, moenggal andjeunna

teu pisan ngari poetra pamēgët, kadjaba ti 'Joahas, poetra pangboerjina. 'Sanggeusna sagala përkara noe tadi, seug andjeunna koe Pangeran digëboeg, keuna panjakit dina peudjit, noe teu beunang ditjageurkeun. 'Ari geus kitoe, lila ti lila, sanggeus meunang doewa taoen, baridjil peudjitna bawaning panjakitna; toeloj maot tina kabangëtan kasawatna; sarta andjeunna koe rahajatna hanteu dipangmeuleumkeun [seuseungitan], lain tjara ka karoehoenna, noe pada dipangmeuleumkeun. 'Oemoer Joram keur mangsa djadi radja teh tiloe poeloeh doeua taoen, sarta dalapan taoen ngaradjaanana di Jëroesalem; ari mijangna taja noe mikangën; toeloj dikoeërëbkeun di dajeh Dawood, tapi k lain dina makam para radja.

o 1 Radj. 22: 51; 2 Radj. 8: 16. b 1 Moesa 25: 6.
c 2 Radj. 8: 17. d 2 Radj. 8: 21. e 1 Bab. 5: 25.
f p. 14: 2; 17: 3. g 1 Radj. 2: 32. A 1 Bab. 5: 26.
i p. 22: 1. j p. 16: 14; Jer. 34: 5. k p. 24: 25.

PASAL 22.

Tidinja koe priboemi Jëroesalem eta Ahasia, poetrana noe pangboerjina teja, didjénngkeun radja, ngaganti andjeunna; karana sakabeh lantjeuk-lantjeukna geus diparanehan koe rampog, noe ngadatangan ka pasanggrahan barëng oerang Arab teja; kitoe noe matak Ahasia poetra Joram, radja Joeda teja, djadi radja. 'Oemoer Ahasia keur mangsa djadi radja teh opat poeloeh doeua taoen, sarta sataoen ngaradjaanana di Jëroesalem; ari djénngan iboena Atalja poetra Omri. 'Ahasia kitoe keneh ngalakonan djalan bangsa Ahab, wantoe wantoe iboena noe mapatahan ka dinja migawe kadorakaän. 'Djadi Ahasia teh milampah noe goreng di pajoeneun Pangeran, satjara bangsa Ahab; wantoe wantoe nja eta noe pada mapatahan ka andjeunna sanggeus maot ramana, matak ngaroeksakkeun ka andjeunna. 'Samalah andjeunna, tina noeroet papatahan eta, seug angkat reudjeung Joram poetra Ahab, radja Israil, mērangkan ka Hasael, radja Sam, di Ramot bilangan Gilad teja. Toeloj Joram keuna raheut koe oerang Sam. 'Gantjang Joram moelih, soepaja andjeunna dilandongan di Jisrel, tina sabab rarahëut, asal andjeunna dikadek di Ramah, keur mērangkan ka

- Hasael, radja Sam teja. Toeloj Asaria poetra Joram, radja Joeda teja, ngalajad ka Joram poetra Ahab, ka Jisrel, pedah eta teu damang. 'Ari pangtjalikna Ahasia ka Joram teh ti Allah, kersana rek ditiwaskeun; karana sanggeusna tjalik, andjeunna 'bidjil djeung Joram, mapagkeun Jehoe poetra Nimsi, anoe geus dilisahan koe Pangeran baris uga-
 8 basmi bangsa Ahab. 'Ari geus kitoe, mangsa Jehoe keur nêrapkeun hoekoe-man ka bangsa Ahab teh, seug mündak para kapala Joeda djeung para poetra saderek-saderek Ahasia, noe pada ngawolaan ka Ahasia; pek diparachean.
 9 'Tidinja 'nejangan Ahasia, sarta datang ka beunangna, da andjeunna keur njoempoe di Samaria; toeloj disanggakeun ka Jehoe, sarta dipachean, bari seug di-koeboer; karana aromongua: Eta teh intjoe Josapat, anoe nejangan Pangeran têroes reudjeung manah. Ari bangsa Ahasia taja noe boga kakowatan kana karadjaan. a 2 Radj. 9: 24. b p. 21: 26. c p. 21: 6. d 2 Radj. 9: 14. e 2 Radj. 9: 21. f 2 Radj. 9: 27.
- 10 * Mangsa Atalja, iboe Ahasia teja, geus têrangeun jen poetrana poepoes, toeloj dangdan, seg ngagêmpoe sakabeh
 11 toeroenan radja, bangsa Joeda. 'Tatapi Josabat, poetra radja noe istri, njandak Joas, poetra Ahasia, dipaling ti têngah para poetra radja noe keur dipachean, diteundeun djeung pangasoeurna dina kamar pasarean. Djadi eta teh diboeni-keun koe Josabat, poetra radja Joram, garwa panghoeloe Jojada; wantoe Josabat teh saderek Ahasia; pangdiboe-nikeumana teh tina sabab Atalja; noe
 12 matak Joas hanteu dipachean. 'Toeloj bae njoempoe djeung arandjeunna di gëdong Allah, gënêp taoen lilana; ari Atalja noe ngaratoean tanah. a 2 Radj. 11: 1.

PASAL 23.

- Dëmi a dina taoen noe katoedjoeh Jojada ngoewatkeun andjeun; seug ngala para kapala noe njêkël saratoes, nja eta Asarja poetra Jêroham, Ismail poetra Johanan, Asarja poetra Obed, Maseja poetra Adaja, djeung Elisapat poetra Silkri; pada ditjandak asoeper-djangdjan. 'Toeloj eta aloedar-idër di tanah Joeda, ngoempoekeun ahli Lewi ti sakabeh nagara Joeda; kitoe kenel

- para loeloegoe ahli karochoen Israil; seg daratang ka Jêroesalem. 'Tidinja sapakoempoelan teh njiieun përdjang-djian di gëdong Allah reudjeung radja; sarta koe Jojada pada dilahiru kijeu: Saënjana, poetra radja teh êngko djoe-mênêng radja, sakoemaha pangandika Pangeran hul poetra-poetoe Dawoed teja.
 4 'Ari përkara, noe koe sarampejan koedoe dilampalkeun, nja kijeu: 'sampejan anoe asoeper êngko poë sabat, panghoeloe-panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, noe sapërtiloe koedoe kana toenggoe lawang
 5 dina sakoer bangbaroeng; 'noe sapërtiloe koedoe aja di gëdong radja; ari noe sapërtiloe deui di lawang Padëmen; dëmi djalma noe loba mah koedoe araja
 6 di boeroean gëdong Pangeran. 'Tapi oelah aja noe asoeper gëdong Pangeran, kadjaba ti panghoeloe-panghoeloe, sarta ahli-ahli Lewi, anoe bakoe ngabarakti; nja eta noe meunang asoeper, karana saroepti; dëmi djalma noe loba mah sina pada ngadjaga kana djagaan Pangeran.
 7 'Djeung deui ahli Lewi koedoe ngaro-boeng radja ti sakoeriling, bari hidji-hidji djalma pada njêkël pakarangna; ari saha-saha noe aboes ka gëdong, koedoe dipachean; sarta koedoe ngaping radja, samangsa lëbët djeung samangsa
 8 mëdal. 'Tidinja ahli-ahli Lewi djeung sakabeh oerang Joeda pada ngalampali-keun saparentah panghoeloe Jojada teja; prak hidji-hidji pada njokot djalmana, noe asoeper di poë sabat reudjeung noe ka loewar di poë sabat; wantoe panghoeloe Jojada hanteu ngaboerbarkeun
 9 bagian-bagian. 'Seg panghoeloe Jojada ka para kapala noe njêkël saratoes teh njeleheun toembak, tameng djeung kèpëng, asal kagoengan radja Dawoed, noe
 10 aja di gëdong Allah. 'Toeloj eta sakabeh djalma teh disina nangtoeng, bari hidji-hidji djalma pada njêkël pakarangna, ti sabenlah gëdong ti katoehoe têroes ka sabeulah gëdong ti kentja, kèbat kana altar djeung kèbat kana gëdong,
 11 ngaraksa radja sakoeriling. 'Tidinja poetra radja teh koe panghoeloe ditjandak ka loewar, sarta mastakana dimakoetaan, bari diselehan Përtelaan teja; prak koe sadajana didjênëngkeun radja, sarta dilisahan sakali koe Jojada sapoepera-poe-trana; seg pada njarëboet: Radja sing

- 12 salamél! 'Barang Atalja ngadengo sora djalma-djalma noe ngalijoecl sarta maroedji ka radja, ngageuwat Atalja ngadatangan ka eta djalma-djalma, ka gedong Pangeran. 'Ana ngalijeuk, doemadakan, radja keur ngadég di parantina ngadég, dina paranti asoep, sarta para kapala djeung noe narompét pada naugtoengan radja; ari sakabeh djalma eusi tanah pada boengah sarta narijoecl tarompét, djeung ahli njanj narabeuh tatabeuhan, narimbang anoe keur moedji. Seg Atalja njosoek papakeanana, bari
- 14 ngomong: Sakongkol! sakongkol! 'Gantjang koe panghoeloe Jojada para kapala noe njékél saratoes, noe njarangking balad teja, diparentah bidjil, kijeu parentahna ka darinja: Eta geura ka-loewarkeun kana antara djadjaran; djeung sala-saha noe noetoerkeun eta, paeahan koe pédang! karana panghoeloe geus maréntah kijeu: Eta teh koe maraneh oelah
- 15 dipaeahan di gedong Pangeran. 'Seug pada merean ombor ka dinja; toeloel Atalja asoep deui ka gedong radja, djalan paranti asoep lawang koeda; pek dipaeahan di dinja.
- 16 Tidinja Jojada ngadamél pèrdjang-djian di antara andjeunna djeung djalma loba sarta djeung radja, soepaja eta
- 17 djaradi oemat Pangeran. 'Geus kitoe sakabeh djalma teh arasoep ka gedong Baal, sarta diboerak-barik; ari altar-altarna djeung artja-artjana diraroek-sakeun, sarta Matan, panghoeloe Baal,
- 18 dipaeahan di hareupeun altar. 'Djeung deui Jojada ngangkat anoe poerah njarangking gedong Pangeran, di bawah kawasa para panghoeloe ahli Lewi, noe dibagi koe Dawoed baris njangking gedong Pangeran, pikeun ngoerbankeun koerban doeroekan Pangeran, 'sakoemaha noe kaoengélkeun dina toret Moesa, kalawan kaboengahan sarta kalawan poepoedjian, 'noeroetkeun atoeran Dawoed. 'Sarta andjeunna ngadégkeun poerah toenggoe lawang dina sagala lawang gedong Pangeran, sangkan oelah aja noe asoep anoe nadjis, pèrkara naon bac.
- 20 'Tidinja andjeunna njandak para kapala noe njékél saratoes, kitoe deni para menak, djeung sakoer noe njangking kawasa ka djalma-djalma, sarta sakabeh

djalma eusi tanah; seug radja teh diloengsoerkeun ti gedong Pangeran, didjadjapkeun ka gedong radja, djalan tina lawang girang; toeloel radja teh dilinggihkeun kana korsi karadjaan. 'Ari sakabeh djalma eusi tanah baroengaheun, sarta dajauh teh kërta. Dèmi Atalja teja dipaeahanana koe pédang.

b Esr. 3: 10.

a 1 Esd. 2: 3.

PASAL 24.

- Oemoer Joas * keur mangsa djadi radja teh toedjoecl taoen, sarta opat poeloeh taoen ngaradjaanana di Jérusalem; ari djénengan iboena Sibja, ti Bérseba. 'Dèmi Joas teh milampah noe bènèr di pajoeneun Pangeran, satoetoep
- 2 oemoer panghoeloe Jojada. 'Djeung koe Jojada dipangujandakkeun doewa pigarwaeun; sarta Joas poetraan pamégtistri.
- 3 Ari sauggeusna ti dinja, Joas teh aja manah nganjarkeun gedong Pangeran.
- 4 'Toeloel ngoempoelkeun para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, bari seug diparentah kijeu: Geura arindit, ngidér nagara-nagara Joeda; koedoe ngaroempoelkeun oewang ti sakabeh orang Israil, baris ngomean gedong Allah maraneh saban-saban taoen; sarta maraneh sing gautjang milampah eta pèrkara. Tapi koe ahli-ahli Lewi hanteu digantjangeun.
- 5 'Toeloel radja njaoer Jojada, loeloegoena, bari seug dilahiran kijeu: Koe naon andjeun hanteu moendoet ka ahli-ahli Lewi, sina ngadatangkenn ti Joeda djeung ti Jérusalem * eta tjoeke, noe koe Moesa, abdi Pangeran, dimistikeun ka pakoempoelan Israil, pikeun
- 6 himah tépangan teja? 'Karana Atalja, noe doraka, djeung anak-anakna, geus ngararoeksak gedong Allah; malah-malah sakabeh barang beunang ujoetjikkenn, noe di gedong Pangeran, koe eta
- 7 geus dipake ka Baal-Baal. 'Tidinja radja miwarang nijjeun hidji pèti, sok diteundeun dina lawang gedong Pangeran, di
- 8 loewar. 'Toeloel ngoewar-ngoewarkeun di Joeda djeung di Jérusalem, koedoe njanggakeun ka Pangeran eta tjoeke, noe koe Moesa, abdi Allah, dimistikeun
- 9 ka Israil di tégal léga teja. 'Ari sadajana kapala-kapala djeung sakabeh djalma-djalma * pada baroengaheun; seg pada njanggakeun, sarta ngarasoepkeun kana

e 1 Bab. 9: 25.

a 2 Esd. 11: 4. b p. 21: 7.

- 11 pēti, tēpi ka anggeusna. 'Dēmi geus kitoe, samangsa-mangsa eta pēti koe lantaran ahli-ahli Lewi dibawa ka bidji djalma noe koe radja dibakoekeun, nja eta satijap-tijap narendjo jen geus loba oewangna, toeloj datang djoeroe-toelis radja sarta bidji djalma noe dibakoekeun koe loeloegoe panghoeloe, seug pēti teh dioeloelkeun; djoeng digotong, dipoelangkeun deui ka ēnggonna. Kitoe bae lampahna oenggal-oenggal poē, djadi
- 12 ugoempoolkeun oewang loba pisan. 'Tidinja oewang teh koe radja djeung Jojada diselehekeun ka djalma noe njiyeun pagawean ngabakti di gēdong Pangeran; nja eta seug ngoelikeun ka toekang batoe djeung ka toekang kai, baris nganjarkun gēdong Pangeran; kitoe deui ka pandaj djeung ka paledang, baris
- 13 ngomcan gēdong Pangeran. 'Prak noe njarjeun pagawean teh digarawe, sarta pagawean teh beuki madjoe koe lantaran eta; ari gēdong Allah teh koe eta didjēlēgkeun deui sakamistianana, sarta
- 14 dikoewatkeun. 'Dēmi geus anggeus, seug sesa oewang koe eta disanggakeun ka pajoeuneun radja djeung Jojada; toeloj dianggo ngadamēl paparabotan pikeun gēdong Pangeran, parabot baris ngabakti djeung baris ngoerban, kitoe deui pisin-pisin, sarta parabot ēmas-perak. Djeung deui teu pētōt-pētōt ngoerbankeun koerban doeroekan di gēdong Pangeran, satoetoep oemoer Jojada.
- a 2 Moesa 30:11. b 1 Bab. 29:9.
- 15 Dēmi Jojada a geus sēpoech sarta geus warēg nja oemoer; tidinja poepoes; waktōe poepoes oemoerna saratoes tiloe poeloech taoen. 'Toeloj dikoeerbkeun di dajueh Dawoed, direudjeungkeun ka para radja, tina sabab midamēl kahadean ka Israil, kitoe keneh ka Allah sarta
- 16 ka gēdongna. 'Dēmi sanggeus poepoes Jojada, hol para kapala Joeda ngadreueus, sarta saroedjoed ka radja; seug
- 17 radja ngagoegoe ka eta. 'Toeloj pada ninggalkeun gēdong Pangeran, Allah karoehoenna, sarta ngabarakti ka Asera-Asera djeung ka brahala-brahala, noe matak aja bēbēndoe ka Joeda djeung ka Jēroesalem, tina kasalahanana kitoe.
- 18 'Parandene b Pangeran miwarangan nabi-nabi ka maranehanana, soepaja koe eta dibaralikeun ka Pangeran; seug eta

- pada ngingētān ka darinja, tatapi teu diwaro. 'Tidinja c Roh Allah toemērap ka Djakaria, poetra panghoeloe Jojada; neut ngadēg rada loehoer ti djalma loba, sarta ngalahir ka darinja: Kijeu pangandika Allah: Naba maraneh ngarēmpak timbalan Pangeran? manana maraneh hamo loeloes. Tina sabab maraneh geus ninggalkeun Pangeran, noe matak andjeunna pon kitoe keneh geus ninggalkeun maraneh. 'Dēmi eta teh sukarnit dek goreng ka Djakaria; d pek Djakaria teh koe timbalan radja dibaledogan koe
- 22 batōe di boeroean gēdong Pangeran. 'Djadi radja Joas teu ngelingkeun kabemanaan, noe koe c Jojada, rama Djakaria, dipidamēl ka andjeunna teja; sabalikna maehan poetrana. Dēmi eta teh, barang rek poepoes, misaer kijeu: Pangeran langkoeng waspaos, tangtōe dipoendoet.
- a 1 Moesa 25:8. b 2 Radj. 17:13; p. 33:10. c 11ak. 6:34. d Mat. 23:35. e p. 23:1.

- 23 Ari geus kitoe, a dina tēpoeng taoen broel balad Sam ngaroeroeg ka Joas; teu lila daratang ka tanah Joeda sarta ka Jēroesalem; pek eta ngaroeksak sakabeh kapala bangsa, dieuweuhkeun tina bangsa, djeung sakabeh djarahanana
- 24 dikirimkeun ka radja Damsik. 'Sangkilang balad Sam noe datang saeutik bae djalmana, Pangeran ka leungeunna njelehkeun balad gēde katjida, tina sabab geus naringgalkeun Pangeran, Allah karoehoenna; pek eta teh nērapkeun hoe-koeman ka Joas. 'Sarta sanggeus eta maroelang ti andjeunna, (estoe ditinggalkeunana keur kasawat bangēt pisan.)
- b heg mantri-mantrina sakait ngamoeseh ka andjeunna, tina gētili poetra panghoeloe Jojada teja; pek maehan Joas dina pasareanana; toeloj poepoes; tidinja dikoeerbkeun di dajueh Dawoed,
- c tapi lain dikoeerbkeun dina makam
- 26 para radja. 'Ari noe sakait goreng ka andjeunna teh, nja eta Sabad, anak Simat, awewe bangsa Amon, djeung Josabad, anak Simrit, awewe bangsa Moab.
- 27 'Ari hal poetra-poetra Joas, djeung gēdena oepēti, noe dimistikeun ka Joas, sarta hal ngadēgkeun deui gēdong Allah teja, saēnjana kaoengēlkeun dina katērangangan kitab para radja. d Ari Amasia poetrana noe ngaganti djadi radja.
- a 2 Radj. 12:17. b 2 Radj. 12:20. c p. 28:27. d 2 Radj. 12:21.

PASAL 25.

Oemoer * Amasia keur mangsa djadi radja teh salawe taoen, sarta salapan likoer taoen ngaradjaanana di Jérusalem; ari djénengan iboena Joadan, ti Jérusalem. 'Demi Amasia teh milampah noe bñér di pajoeuneun Pangeran, tatapi hanteu kalawan manah soehoed.

'Demi geus kitoe, barang karadjaan geus pageuh ditjangking koe andjeunna, pek andjeunna machan mantri-mantrina noe machan radja, ramana teja. 'Tatapi ari anakna mah koe andjeunna hanteu dipachan; satégésna noeroet anoe dioengélkeun dina toret, dina kitab Moesa, noe ditimbalkeun koe Pangeran, kijeu oengélua: Bapa teu meunang dipachan tina sabab anak, kitoe deui anak teu meunang dipachan tina sabab bapa; satégésna djalma teh dipachanana koe tina dosana sorangan. 'Djeung deui Amasia ngoempolkeun oerang Joeda; seug pada diatoer noeroetkeun ahli karoehoen-karoehoen, ditjangkingkeun ka kapala noe njékél sareboe sarta ka kapala noe njékél saratoes; nja eta sabangsa Joeda djeung Binyamin; sarta sadajana diloris, ti sémét oemoer doewa poeloeh taoen ka loehoer; kapéndak aja tiloe kèti djalma beunang méting, mandjing balad, njékél toembak djeung kèpèng. 'Malah ngoelikeun ka oerang Israil sakéti djalma noe gagah-pèrkosa, koelianana saratoes ta-lenta perak. 'Hol hidji piwarangan Allah ngadeuheus ka andjeunna, mihatoer kijeu: Noen radja! balad Israil teja oelah ditjandak angkat, karana Pangeran teu njaréngan ka Israil, nja eta ka sadaja anak-poetoe Epraim. 'Nanging madak andjeun kèrsa angkat, mangga angkat, sarta sing tégér dina pérang; tangtoe andjeun koe Allah dibantingkeun di hareupeun moesoeh; karana Allah langkoeng kawasa mitoloeng sarèng ngabantingkeun. 'Labiran Amasia ka piwarangan Allah teh: Tapi koemaha oerang uja pilampabeun ka oewang saratoes talenta, noe koe kami dibere ka barisan Israil teja? Walon piwarangan Allah: Pangeran ijasaen maparin ka andjeun loba ti sakitoe. 'Tidinja Amasia misahkeun eta barisan, anoe datang ka andjeunna ti Epraim teja, dipiwarang moe-

lang saénggon-énggonna; seg eta teh djadi arambékeun katjida ka Joeda, sarta baralik ka énggonna bari sewot napsocna. 'Demi Amasia teja ngoewatkeun andjeun, sarta ngijangkeun balana; ari angkatna ka lébak Oejah; pek andjeunna ngelehkeun oerang Seir, salaksa djalma noe kasamboet. 'Aja deui salaksa noe koe oerang Joeda didjarah hiroep-hiroep, digiringkeun ka poentjak goenoeng tjadas, pek ditinggang-tinggangkeun ti poentjak eta goenoeng tjadas, kabeh ge datang ka amboeradoel. 'Demi djalma barisan, noe koe Amasia dipiwarang balik, soepaja oelah milodjeung andjeunna kana pérang teja, toeloj pada njélempék ka nagara-nagara Joeda, ti sémét Samaria tépi ka Bet-Horon, sarta machan tiloe reboc djalma oerang dinja, bari mawa djarahan loba katjida.

a 2 Radj. 14. b 4 Moesa 1 : 3. c p. 20 : 6. d 2 Radj. 14 : 7.

'Demi geus kitoe, sanggeus Amasia moelih, mantas ngelehkeun oerang Edom teja, seug andjeunna njandak aallahan oerang Seir, diaradégkeun, dipiallah koe andjeunna, nja njembah ka hareupeun eta, sarta ngoekoes ka eta. 'Mana Pangeran djadi béndoe ka Amasia, sarta miwarang hidji nabi ka andjeunna, noe mihatoer ka andjeunna kijeu: Naha andjeun nejangsan aallahan eta bangsa, noe teu bisaen ngaloepoetkeun oematna ti panangan andjeun teja? 'Demi geus kitoe, eukeur nabi mihatoer ka radja, njéndal radja ngalahir ka andjeunna: Karah maneh teh didjénéngkeun poerah mapataban ka radja! eureun bae maneh teh; pinaoneun maneh dipachan! Seg nabi teh liren; ari saeurna: Kaoela geus térang, jen Allah mastenkeun ngaroek-sakkeun ka andjeun, tina sabab andjeun milampah kitoe, sarta teu ngagoegoe ka papatah kaoela.

Tidinja Amasia, radja Joeda, rèrempagan; toeloj miwarangan ka Joas, poetra Joahas, anoe poetra Jehoe, radja Israil teja, mopojan kijeu: Hajoe, oerang patingal raraj! 'Tatapi Joas, radja Israil, miwarangan deui ka Amasia, radja Joeda, mopojan kijeu: Walang sangit noe di goenoeng Libanon ngoetoes ka ki poetri noe di goenoeng Libanon, pokna: Anak maneh awewe bikeun ka anak koela keur pipamadjikaneunana; djéboel

- a ja sato galak noe di Libanon ngaliwat,
 19 seg walang sangit teh katintjak. 'Ari pikir
 andjeun, abong kena andjeun geus nge-
 lehkeun oerang Edom, noe matah man-
 nah andjeun agoel, bajang tambah di-
 hormat; ajeuna anggoer têtép tjalik di
 gëdong andjeun; keur naon dek ngagê-
 lëkkeun diri kana katjilakaan, tëmahna
 20 Joeda? 'Tatapi Amasia teu ngagoegoe;
 ' karana hal kitoe teh ti Allah, kersana
 rek diselehkeun ka lungeun [Israil],
 tina sabab maranehanana nejaungan aal-
 21 lahan oerang Edom teja. 'Bral Joas,
 radja Israil, mangkat; seug andjeunna
 djeung Amasia, radja Joeda, patinjal
 pameunteu di Bet-Semes, noe di tanah
 22 Joeda. 'Toeloej Joeda eléh di hareupeun
 Israil; boer kalaboer sabimah-sahimah-
 23 na. 'Dëmi Amasia, radja Joeda, poetra
 Joas, anoe poetra ' Joahas teja, ditang-
 kèp koe Joas, radja Israil, di Bet-Semes,
 sarta dibawa ka Jëroesalem; toeloej
 Joas ngabongkar koeta Jëroesalem, ti
 lawang Epraim tēpi ka lawang Djoeroe,
 24 opat ratoes asta lëgana. 'Malah [njan-
 dak] sakabeh ēmas-perak, djeung sakabeh
 paparabotan, noe kapëndak di gëdong
 Allah, ' di Obed-Edom, sarta dina doeny-
 brana gëdong radja; toer njandak djalma
 tandon; toeloej moelih deui ka Samaria.

a 2 Radj. 14: 8. b 1 Radj. 12: 15; p. 22: 7.
 c p. 21: 17; 22: 1. d 1 Bab. 26: 15.

- 25 Dëmi ' hiroep Amasia poetra Joas,
 radja Joeda, ti sanggeus poepoes Joas
 poetra Joahas, radja Israil teja, lima
 26 wëlas taoen deui. 'Ari tjarijos Amasia
 salijan ti eta, ti mimitina tēpi ka pa-
 nganggeusanana, saénjana kaoengël-
 keun dina kitab para radja Joeda djeung
 27 Israil. 'Djeung deui tina mangsa Amasia
 njingkir ti poengkoereun Pangeran teja,
 aja noe njiyeun sakait di Jëroesalem,
 ngamosoeh ka andjeunna; seug an-
 djeunna kaboer ka nagara Lakis; tatapi
 noe sakarait teh nitahan njoesol an-
 djeunna ka Lakis, heg dipaehan di dinja.
 28 'Toeloej dibawa dina koeda, sarta di-
 koerëbkeun ka karoeoenna ' di dajauh
 Joeda.

a 2 Radj. 14: 17. b 2 Radj. 14: 20.

PASAL 26.

Tidinja ' sabala Joeda pada njokot
 Oesia; ari eta teh oemoerna gënëp

- wëlas taoen; toeloej didjënëngkeun ra-
 2 dja, ngaganti Amasia ramana. 'Andjeunna
 ngadamël nagara Elot, sarta dibalikkeun
 deui ka Joeda, sanggeus radja Amasia
 3 koelëm reudjeung karoeoenna. 'Oemoer
 Oesia ' keur mangsa djadi radja teh
 gënëp wëlas taoen, sarta lima poeloech
 doewa taoen ngaradjaanana di Jëro-
 salem; ari djënëngan iboena Jëkolja, ti
 4 Jëroesalem. 'Dëmi Oesia teh milampah
 noe bënëdr di pajoeneun Pangeran, ' sakoemaha
 lampah Amasia ramana.
 5 'Djeung mantép nja nejaungan Allah, sa-
 pandjang oemoer Djakaria, noe leuwih
 ngarti dina titingalian ti Allah; sarta
 sapandjang andjeunna nejaungan Pango-
 ran, andjeunna koe Allah diloeleskeun.
 6 'Iidji mangsa andjeunna boedal, mē-
 rangkan ka oerang Pëlisti; seug andjeunna
 ngabongkar koeta nagara Gat, kitoe
 deui koeta nagara Jabne, sarta koeta
 nagara Asdod; djeung ngadamël nagara-
 nagara di [wëwëngkëran] Asdod sarta
 7 di satanah oerang Pëlisti. 'Djadi an-
 djeunna koe Allah ditoeloeng ngaroe-
 roeg ka oerang Pëlisti; kitoe deui ka
 oerang Arab, noe tjaritjing di Goer-
 8 Baal, sarta ka oerang Maoen. 'Ari oer-
 rang Amou njanggakeun pangabakti ka
 Oesia; sarta djënënganana kaoewar-aer-
 keun tēpi ka pëlëbah asoep ka Mësir;
 wantoe-wantoe andjeunna djadi kawasa
 9 liwat saking. 'Djeung deui Oesia ng-
 adamël papanggoengan di Jëroesalem,
 dina lawang Djoeroe, dina lawang Lē-
 bak, sarta dina pengkolan; toer dikoe-
 10 wat-koewatkeun. 'Djeung ' ngadamël
 deui papanggoengan-papanggoengan di
 tēgal lëga, sarta ngadamël soemoer reja
 pisan, karana pirang-pirang ingon-ingon-
 na, ajana di tanah bandap sarta di tanah
 rata; toer loba kagoenganana ahli tani
 djeung toekang ngëbon anggoer di goe-
 noeng-goenoeng, soemawon dina Kar-
 11 mel; wantoe rësëpeun kana tani. 'Djeung
 deui Oesia kagoengan balad toekang
 përang, boedalna ngaroeoerog ngabaris;
 ari rejana noeroetkeun lorisana, beu-
 nang Jëhiël djoeroe-toelis djeung Mañseja
 pangoroerog, di bawah kawasa Hanauya.
 12 noe kaäsoep kapala radja. 'Rejana bi-
 langan loeloegeg ahli karoehoen, nja eta
 sakoer noe garaguh-përkosa, doewa re-
 13 boe gënëp ratoes. 'Nja eta noe njëkël

kawasa ka wadya-balad, tiloe kēti toe-
djoeh reboe lima ratoes toekang pērang,
pada koevat gagah, baris ngabantoe ka
11 radja mērangan moesoeh. 'Sarta Oesia
njadijakeun adjang eta, nja eta adjang
sabalad kabeh, kēpēng, toembak, bala-
koetak, badjoe kēro, gondewa djeung
15 batoe bandring. 'Samalah di Jēroesalem
andjeunna ngadamēl karadjinan, beu-
nang mikiran djalma radjin, geusan di-
teundeun dina papanggoengan sarta dina
djoeroe teja, baris mēsatkēun djamparing
djeung batoe galēde. Ari djēnēngan an-
djeunna kaotarakēun ka noe djaoeh-
djaoeh; karana ditoeleongna matak he-
lok, dongkap ka andjeunna kawasa pisan.

a 2 Radj. 14: 21. b 2 Radj. 15: 1. c p. 25: 2.
d p. 27: 4.

16 Dēmi keur kawasa, manahna * djadi
angkoeh, matak lēbar, sarta andjeunna
milampah kasalahan ka Pangeran Al-
lahna; da lēbēt kana kabah Pangeran,
kērsa ngoekoes dina altar paragi ngoe-
koes. 'Gantjang panghoeloe Asarja lēbēt
17 njoesol andjeunna, dibarēngan para
panghoeloe Pangeran, dalapan poeloh
djalma gagah. 'Toeloej pada mēgat radja
Oesia, bari malihatoer ka andjeunna:
18 Eh Oesia! teu pernah andjeun teh ngoe-
koes ka Pangeran; * noe pernah tamah
ngan panghoeloe, toeroenan Haroen,
anoe geus disaroetjikeun, dibakoekeun
kana ngoekoes. Mangga, geura ka loe-
war ti kasoetjian; karana andjeun mi-
lampah salah, sarta moal matak meu-
19 nang hormat ti Pangeran Allah. 'Toe-
loej Oesia bēndoe; ari pananganana keur
njandak paroekoejan, kērsa ngoekoes.
Dēmi keur andjeunna bēndoe ka para
panghoeloe, seg dina taārna ngadjadi ka-
sakit lepra di hareupeun para panghoe-
loe, di djēro gēdong Pangeran, girangeun
20 altar paragi ngoekoes teja. 'Barang
Asarja, loeloegoe panghoeloe teja, sarta
djeung panghoeloe noe loba ngareret ka
andjeunna, doemadakan, andjeunna keu-
na kasakit lepra dina taārna; ngagewat
pada ngabidjilkeun andjeunna ti dinja;
malah andjeunna ge ngagēntak ka loe-
21 war, rehna digēboeg koe Pangeran. 'Ari
* radja Oesia kagoenganana kasakit le-
pra teh tēpi ka poēanana poepoes; noe
matak tjalikua misah gēdong, sarehna
lepra; wantoe ditilus ti gēdong Pange-

ran. Dēmi Jotam poetrana noe njang-
king gēdong radja, ngahakiman ka djal-
22 ma-djalma eusi tanah. - 'Ari tjarijs Oesia
salijan ti eta, ti mimitina tēpi ka pa-
nganggeusanana, kasēratkēun koe nabi
23 Jēsaja poeta Amos. 'Toeloej Oesia koe-
lēm reudjeung karoehoenna, sarta di-
koerōbkeun ka karoehoenna dina lahan
makam para radja; karana pada njēboet:
Andjeunna kasakit lepra; ari Jotam poe-
trana noe ngaganti djadi radja.

a p. 25: 19; 32: 25. b 4 Moesa 18: 7. c 2 Radj. 15: 5.

PASAL 27.

Oemoer * Jotam keur mangsa djadi radja
teh salawe taoen, sarta gēnēp wēlas
taoen ngaradjaanana di Jēroesalem; ari
djēnēngan iboena Jēroesa poeta Sadok.
2 'Dēmi Jotam teh milampah noe bēnēr
di pajoeuneun Pangeran; lampahna sa-
koemaha lampah Oesia ramana, * ngan
hanteu lēbēt ka kabah Pangeran; ari
djalma noe loba mah masih keneh lēbar
3 lampahna. 'Andjeunna noe ngadamēl la-
wang girang di gēdong Pangeran, sarta
dina koeta Opel reja pisan damēlna.
4 'Toer ngadamēl nagara-nagara di pigoe-
noengan Joeda, * sarta dina leuweung-
leuweung andjeunna ngadamēl benteng-
benteng djeung papanggoengan-papang-
5 goengan. 'Djeung deui andjeunna mēra-
ngan ka radja oerang Amon, sarta nge-
lehkeun ka darinja. * Ari oerang Amon
teh dina taoen barita ka andjeunna nga-
hatoerkeun saratoes talenta perak, sa-
laksa pikoel tarigoe djeung salaksa pikoel
gandroeng. Nja kitoe oerang Amon njang-
gakeunana deui ka andjeunna dina taoen
6 noe kadoewa sarta noe katiloe. 'Ari Jo-
tam teh djadi kawasa, sabab andjeunna
ngabēnērkeun djalma-djalma ka pajoe-
7 neun Pangeran Allahna. - 'Ari tjarijs Jo-
tam salijan ti eta, djeung sakabeh pē-
rangna sarta sakabeh djalanna, saēnjana
kaoengēlkeun dina kitab para radja Israil
8 djeung Joeda. 'Oemoerna keur mangsa
djadi radja teh salawe taoen, sarta gēnēp
wēlas taoen ngaradjaanana di Jēroesa-
9 lem. 'Toeloej Jotam koelēm reudjeung
karoehoenna, sarta dikoerōbkeun di da-
jeuh Dawoed; ari Ahas poetrana noe
ngaganti djadi radja.

a 2 Radj. 15: 32.

b p. 26: 16. c p. 26: 10. d p. 26: 8.

PASAL 2S.

- Oemoer * Ahas keur mangsa djadi radja teh doewa poeloeh taoen, sarta gënëp wëlas taoen ngaradjaanana di Jérusalem. Dëmi Ahas teh bauteu milampah noe bënë di pajoeneun Pangeran, saperti
- 2 Dawoed ramana. 'Satëgësna andjeunna ngalakonan djalan-djalan para radja Israil; samalah ngadamël artja-artja sipat tjitak, ^b ngaroepakeun Baäl-Baäl.
 - 3 'Sarta andjeunna sok ngoekoes ^c di lëbak anak Hinom, djeung ngahoeroe poetrana koe seunen, noeroetkeun kagiroekan lampah bangsa-bangsa, noe koe Pangeran disingkahkeun ti hareupeun oerang
 - 4 Israil teja. 'Toer andjeunna ngoerban djeung ngoekoes dina énggon laloehoer, sarta dina pasir-pasir, djeung di handapeun sakabeh kakaian ngaroenggoenoe.
 - 5 'Mana andjeunna koe Pangeran Allahna diselehkeun ka leungeun radja Sam; nja eta seug ngelehkeun ka andjeunna, djeung ngabojong ti tanah andjeunna bojong loba pisan, dibarawa ka Damsik. Djeung andjeunna diselehkeun ka leungeun radja Israil ongkoh; nja eta kitoe deui ngelehkeun ka andjeunna, rosa
 - 6 katjida elehna. 'Da ari Pekah poetra Rëmalja teja maehan sakëti doewa laksa oerang Joeda di djëro sapoë, kabeh oge djalma gagah; tina sabab geus naringgalkeun Pangeran, Allah karoehoenna.
 - 7 'Djeung Sikri, djalma përkosa, oerang Epraim, maehan Maëseja, poetra radja, kitoe deui Asrikam, gëgëdoeg gëdong, sarta djeung Elkana, papatih radja.
 - 8 'Sarta oerang Israil ngabojong doeloerna sawareh, doewa këti djalma, awewe, anak lalaki djeung anak awewe, kitoe deui djarahan loba nakër, beunangna ngarajah ti maranehanana; heug djarahan teh dibawa ka Samaria. 'Dëmi di dinja aja hidji nabi Pangeran, djënënganana Oded; bral ka loewar, mapagkeun balad, anoe datang ka Samaria. Pok njaoer ka darinja: Masing nganjahokeun, tina sabab Pangeran, Allah karoehoen maraneh, keur bëndoe ka Joeda, noe matak eta koe andjeunna diselehkeun ka leungeun maraneh; seg koe maraneh diparaehan di djëro ambëk, noe nëpi ka
 - 10 langit. 'Ari ajeuna pikir maraneh, oerang Joeda djeung Jérusalem dek ditaloek-

- keun, ^d didijjeun boedak lalaki djeung boedak awewe, baris ngawoela ka maraneh. Naha maraneh teh, lain kasalahan woengkoel noe aja di diri maraneh
- 11 ka Pangeran, Allah maraneh? 'Mana ajeuna geura darengekeun kami: eta bojong, beunang maraneh ngabojong ti doeloer maraneh, geura paroelangkeun; karana Pangeran keur bangët nja
 - 12 bëndoe ka maraneh. 'Aja deui djalma noe knasoep loeloegoe anak-poetoe Epraim, nja eta Asurja poetra Johanan, Berokja poetra Mësilemot, Hiskia poetra Saloom, djeung Amasa poetra Hadlai; neut arindit, ngalawan ka noe paroelang ngaro-
 - 13 roeg. 'Pok pada misaoer ka darinja: Eta bojong koe maraneh oelah diasoepkeun ka dijeu; tangtoe matak oerang kasalahan ka Pangeran; pikarépoun maraneh dek nambahan kana dosa oerang djeung kana kasalahan oerang; pogoei geus gëde kasalahan oerang teh, ^e sarta geus aja bëndoe bangët pisan ka Israil.
 - 14 'Toeloëj eta bojong djeung rajahan teh koe djalma noe sadija teja ditinggalkeun di hareupeun para kapala sarta di hareupeun sapakoempoelan. 'Neut eta djalma noe disarëboet ngaranua teja arindit, sarta njaroek eta bojong; ari sakabeh noe ditarandjang pada dipakeanan tina djarahan, nja dipakeanan, djeung disapatoean, kitoe deui pada dibere daharan, djeung dibere nginoem, sarta diminjakan; toeloëj ditaroempakkeun dina kalde, nja eta sakoer noe lësoe, seg dialanteurkeun ka Jëriho, ^f nagara pakormaan teja, ka pëlëbah doeloer-doeloerna; tidinja eta teh maroelang ka Samaria.
- a 2 Radj. 16. b p. 17:3. c p. 33:6.
d 3 Moca 25:42. e p. 24:18. f Hak. 1:16.
- 16 Dina mangsa eta ^a radja Ahas ngootoesan ka radja-radja Asoer, soepaja
 - 17 noeloeng ka andjeunna. 'Karana oerang Edom kitoe keneh geus daratang sarta ngelehkeun Joeda, djeung marawa bo-
 - 18 jongan. 'Kitoe deui oerang Pëlisti ^b geus njëlëmpëk ka nagara-nagara tanah handap djeung tanah kidoel, anoe Joeda, sarta geus meunangkeun nagara Bet-Semes, Ajalon djeung Gëderot, kitoe deui Soko djeung pilëmboeranana, Timna djeung pilëmboeranana, sarta Gimso djeung pilëmboeranana; seg ngarënggon
 - 19 di dinja. 'Karana Pangeran ngahandap-

keun Joeda tina pèrkara Ahas, radja Israil; sabab eta teh ngoembar napsoo di Joeda, sarta habén bao migawe kasalahan ka Pangeran. 'Toeloelj Tilgat-Pilneser, radja Asoer, datang ka andjeunna, tatapi njoesoekér ka andjeunna, hanteu pisan ngabédasan. 'Poegoeh Ahas geus oejoep-ajap ka gédong Pangeran, ka gédong radja sarta ka boemi para kapala, seug dihatoerkeun ka radja Asoer, tapi teu djadi toeloengan ka andjeunna. 'Démi keur mangsa disoesoekér, eta teh radja Ahas nambahan deui milampah kasalahan ka Pangeran, 'da ngoerban ka aállahan oerang Damsik, noe geus pada ngelehkeun ka andjeunna; 'ari saeurna: Estoe batara-batara para radja Sam pada noeloengan ka darinja; noe matak kami dek ngoerban ka eta, soepaja naroeleungan ka kami. Kari-kari nja eta noe matak andjeunna tiban-ting, kitoe deui sabangsa Israil. 'Tidinja Ahas ngempoelkeun parobot gédong Allah, djeung ngeureutan parobot gédong Allah, 'd sarta meudentkeun panto gédong Pangeran; toer ngadamél altar keur andjeunna dina sakoer pepengkolan di Jérusalem. 'Malah dina oenggal-oenggal nagara tanah Joeda andjeunna ngadamél énggon loehoer, baris ngoekoes ka aállahan bangsa sedjen; djadi andjeunna teh 'ngabéndokeun ka Pangeran, Allah karoehoenna. 'Ari tjarijos Ahas salijau ti eta, djeung sakabéh djalan-djalanna, ti mimitina tépi ka panganggeusanana, saénjana kaoengélkeun dina kitab para radja Joeda djeung Israil. 'Toeloelj Ahas koelém reudjeung karoehoenna, sarta dikoerébkeun di dajeuh, di Jérusalem; 'tapi lain diasoepeun ka makam para radja Israil; ari Hiskia poetrana noe ngaganti djadi radja.

a 2 Radj. 16: 7. b 2 Radj. 18: 8. c 5 Moesa 12: 30.
d p. 29: 3. e 1 Radj. 15: 30; 2 Radj. 23: 26 f p. 24: 25.

PASAL 29.

Oemoer " Hiskia keur mangsa djadi radja teh salawe taoen, sarta salapan likoer taoen ngaradjaanana di Jérusalem; ari djeuénngan iboena Abia poetra Djakaria. 'Démi Hiskia teh milampah noe bènér di pajoeneun Pangeran, sa-koemaha lampah Dawoed ramana. 'Dina taoen noe mimiti andjeunna djoeménng

radja, dina boelan kahidji, 'd andjeunna moekakeun panto gédong Pangeran, bari diomean sakali. 'Sarta ngasoepkeun para panghoeloo djeung ahli-ahli Lewi; dikoempoelkeun ka aloen-aloen wetan, 'bari seug pada dilahiran kijeun: Eh ahli-ahli Lewi! geura darengekeun kami: 'ajeuna maraneh geura pada ujoetjikeun diri; seug koedoe njaroejtjikeun gédong Pangeran, Allah karochoen maraneh, sarta ka-loewarkeun kokotoran ti kasoetjian. 'Karana kolot-kolot oerang ujarjeun kasalahan, sarta marilampah noe goreng di pajoeneun Pangeran, Allah oerang; da pada ninggalkeun andjeunna, sarta malikkeun beungentua ti balandongan Pangeran, pada naroe-kang. 'Malah eta meudentkeun panto bale, bari damar diparareuman; djeung teu ngaroekoes seuseungitan, sarta teu ngoerbankeun koerban doeroekan dina kasoetjian pikeun Allah Israil. 'Manana Joeda djeung Jérusalem dibéndon koe Pangeran, didjadikeun matak ngagidir, matak méléngék sarta 'd matak njek-tjrekan biwir, sakoemaha noe katendjo koe panon maraneh. 'Karana, saénjana, 'kolot-kolot oerang gens raroeboeh koe pédang, sarta ari anak oerang lalaki-awewe, kitoe deui pamadjikan oerang geus dibarojong tina hal kitoe. 'Ajeuna pikir kami, 'sédja njijeun pérdjangljan ka Pangeran, Allah Israil, soepaja bendoena noe bangét teja moegi moendoer ti oerang. 'Eh anaking! ajeuna oelah taledor; 'karana nja maraneh noe dipilih koe Pangeran baris marék ka pajoeneunana, baris ngabakti ka andjeunna, djeung soepaja maraneh ngawoelaan ka andjeunna, sarta djadi poerah ngoekoes.

a 2 Radj. 18: 1. b p. 28: 24. c 1 Bab. 15: 12.

d 1 Radj. 9: 8. e p. 28: 6, 8, 17. f p. 15: 12.

23: 16. g 5 Moesa 10: 8.

12 Prak ahli Lewi darangdan, nja eta Mahat poetra Amasai djeung Joél poetra Asarja, doewanana kaasoeup anak-poetoe Kabat teja; ari ti anak-poetoe Mérari teja Kis poetra Abdi djeung Asarja poetra Jéhalelel; ari ti anak-poetoe Gerson teja Joah poetra Sima djeung Eden poetra Joah; ari ti anak-poetoe Elisapan teja Simri djeung Jéhiel; ari ti anak-poetoe Asap teja Djakaria djeung Matanya; 'ari ti anak-poetoe

Heman teja Jéhiél djeung Simi; sarta ti anak-poetoe Jédoetoe teja Sémaja
 15 djeung Oesiél. 'Tidinja eta ngaroempoel-
 keun doeloer-doeloerna, seug pada njoet-
 jikeun maneh; toeloj arasoep, noeroet-
 keun timbalan radja, téros djeung pa-
 ngandika Pangeran, sédja ngabérésihan
 16 gédong Pangeran. 'Sarta panghoeloe ara-
 soep ka gédong Pangeran, ka djérona,
 sédja bébérésih. Pek sakoer kanadjisan,
 noe kapanggih di kabah Pangeran, di-
 ka-loewarkeun ka boeroean gédong Pa-
 ngeran, sarta ditampunan koe ahli Le-
 wi, * dibawa ka loewar, ka tji Kidron.
 17 'Ari ngamimitianana njoetjikeun teh dina
 tanggal hidji, boelan kahidji, sarta dina
 tanggal dalapan arasoepna ka bale Pa-
 ngeran; seg njoetjikeun gédong Pange-
 ran dalapan poé lilana; anggeusna dina
 tanggal génép wélas, boelan kahidji ke-
 18 neh. 'Tidinja ngadareuheusan ka radja
 Hiskia, arasoep ka djéro, sarta aroen-
 djoekan kijeun: Abdi sadaja parantos
 ngabérés-ihan sagédong Pangeran kabeh,
 kitoedeuialtarkoerban doeroekan katoet
 saniskantén parabolna, saréng medja roti
 lata-tata katoet saniskantén parabolna.
 19 'Kalajan saniskantén parabol, anoe di-
 singkahkeun koe radja Alias mangsana
 ngaradjaan, keurna milampah kasala-
 han teja, koe abdi sadaja disajagikeun
 deui saréng disaroetjikeun sakali; soe-
 moeboen, arajana di hareupeun altar
 Pangeran.
 a 2 Eadji. 23: 12; p. 15: 16, 17.
 20 Tidinja radja Hiskia isoeke-isoeke dang-
 dan, seug ngoempoelkeun para kapala
 nagara, bari toeloj moenggah ka gē-
 21 dong Pangeran. 'Geus kitoe njarangga-
 keun sapi ngora lalaki toedjoeh siki,
 domba lalaki toedjoeh siki, anak domba
 toedjoeh siki, * djeung émbé badot toe-
 djoeh siki pikoerbaneun dosa tina hal
 karadjaan, djeung tina hal kasoetjian,
 sarta tina hal bangsa Joeda. Pok Hiskia
 marentah ka anak-poetoe Haroen, tégés
 para panghoeloe, koedoe ngoerbankeun
 22 eta dina altar Pangeran. 'Pek mareun-
 tjit eta sapi, sarta gētihna ditampunan
 koe panghoeloe, bari seug dikepret-
 keun kana altar; toeloj mareuntjit eta
 domba lalaki, seug gētihna dikepretkeun
 kana altar; toeloj mareuntjit eta anak
 domba, seug gētihna dikepretkeun kana
 23 altar. 'Tidinja ngadeukentkeun eta badot

pikoerbaneun dosa teja ka pajoeneun
 radja sarta ka hareupeun pakoempoe-
 lan; prak pada noempangkeun panangan
 ka darinja. 'Pek koe para panghoeloe
 21 dipareuntjit; ari gētihna dipake koerban
 dosa dina altar, njiyeun karapihan tina
 sabab sabangsa Israél; karana parentah
 radja eta koerban doeroekan djeung
 koerban dosa teh koedoe dipétakeun
 keur pimangpauteun sabangsa Israél.
 22 'Sarta andjeunna ngadégkeun ahli-ahli
 Lewi di gédong Pangeran, mako tjetjem-
 pres, tjélémpoeng djeung katjupi, noo-
 rootkeun dawoehan Dawoed, djeung da-
 woehan Gat, djoeroe péléng radja, sarta
 dawoehan nabi Natan teja; karana eta
 dawoehan asalna ti Pangeran, dilanta-
 23 rankeun koe nabi-nabina. 'Seg ahli Lewi
 teh narangtoeng, * mako tatabeuhan
 Dawoed, sarta para panghoeloe mako
 24 tarompet. 'Toeloj Hiskia marentah
 ngoerbankeun eta koerban doeroekan
 dina altar. Dēmi keur waktōe ngamimi-
 tian ngoerban, prak njanjian Pangeran
 ragēm ngamimitian, kitoe deui tarom-
 pet, dibarēngan tatabeuhan Dawoed,
 25 radja Israél teja. 'Broek sapakoempoelan
 saroedjoed, sarta ahli njanji njanji,
 djeung tarompet ditarijoep; sadajana tēpi
 26 ka auggeus ngoerban. 'Dēmi geus ta-
 rapti ngoerban, broek radja djeung sa-
 kabeh noe djonghok sinarēngan andjeun-
 27 na teja pada saroedjoed. 'Djeung deui
 radja Hiskia djeung para kapala ma-
 rentah ka ahli-ahli Lewi, koedoe ma-
 roedji ka Pangeran, mako kasaoeran
 Dawoed, djeung kasaoeran Asap, djoeroe
 péléng teja. Prak maroedji, matak djadi
 kaboengahan; broek saroedjoed deui.
 28 'Pok Hiskia ngalahir, kijeun lahirna:
 Ajeuna maraneh / geus parinoeh keu-
 peul pikeun ka Pangeran; geura nja-
 lampurkeun, sanggakeun koerban peun-
 tjitian djeung koerban pamoedji ka
 gédong Pangeran! Prak pakoempoelan
 teh njaranggakeun koerban peuntjitan
 djeung * koerban pamoedji; sarta saha-
 29 saha noe soeka hate, njanggakeun
 koerban doeroekan. 'Ari rejana koerban
 doeroekan, noe disanggakeun koe pa-
 koempoelan teja, sapi toedjoeh poeloh,
 domba lalaki saratoes, anak domba doe-
 30 wa ratoes; nja eta kabeh koerban doe-
 31 roekan bade ka Pangeran. 'Aja deui

barang beunang njoetjikeun, gënëpratoes
 31 sapi djeung tiloe reboe domba. 'Ngan panghoeloena ^a saeutik teuing, teu kadaroegaenn njisitan eta sakabeh koerban doeroekan; anoe matak dibantoean koe doeloer-doeloerna, nja eta ahli Lewi, tēpi ka anggeus pagawean, sarta tēpi ka sadajana panghoeloe geus njoetjikeun maneh; wantoe ahli-ahli Lewi leuwih estoe nja hate dina njoetjikeun diri ti
 35 batan para panghoeloe. 'Samalah koerban doeroekan teh loba katjida, reudjeung 'gadji koerban panarima, sarta reudjeung ^f koerban inoeman baris kana hidji-hidji koerban doeroekan. Tab, kitoe hal ngabakti di gēdong Pangeran teh
 36 diadēgeun deui. 'Sarta Hiskia boengahenn, kitoe deui salobana eta djalma-djalma, tina hal pēr-kara noe koe Allah geus disadjakeun pikeun oemat; wantoe-wantoe pangdjadina eta pēr-kara kēntjēng pisan. ^a 3 Moesa 4: 13. ^b 3 Moesa 4: 18; 8: 15. ^c 1 Bab. 25: 6. ^d 1 Bab. 23: 5. ^e Eas. 4: 10; ^f 2 Moesa 28: 41. ^g 3 Moesa 7: 12. ^h p. 3: 3. ⁱ 3 Moesa 3: 3. ^j 4 Moesa 28: 7.

PASAL 30.

Tidinja Hiskia miwarangan ka sabangsa
 1 Israil djeung Joeda, samalah njēratan ka kaom Ephraim djeung Mēnase, sina datang ka gēdong Pangeran, ka Jēroesalem, ^a baris milampah paska ka Pangeran, Allah Israil. 'Karana radja, djeung para kapalana, sarta sapakoempoelan di Jēroesalem, geus rērēmpagan, bakal milampah paska ^b dina boelan noe kadoewa. 'Karana ari rek milampah dina waktōe eta teu kaboeroe, ^c sapedah panghoeloe tatjan tjoekoep noe njoetjikeun maneh, sarta djalma-djalma tatjan
 4 karoempoel ka Jēroesalem. 'Ari eta pēr-kara bēnēr koe pangraos radja sarta koe pangrasa sapakoempoelan kabeli.
 5 'Toeloj nangtoekeun ijeu pēr-kara, dek ngidērkeun parentah di satanah Israil, ^d ti Berseba tēpi ka Dan, sina pada datang milampah paska ka Pangeran, Allah Israil, di Jēroesalem; karana geus lila teu marilampahkeun paska saengēling kitab. 'Bral ^e pasoeratan laleumpang, pada mawa sērāt ti panungan radja djeung kapala-kapalana, ngidēran satanah Israil djeung Joeda, noeroetkeun timbalan radja; aromongna: Eh oerang

Israil! geura baralik ka Pangeran, Allah Ibrahim, Ishak djeung Israil teja, tangtoe andjeunna moelih deui ka maraneh noe rabajoe, anoe masih kari, loepoet
 7 ti leungeun radja-radja Asoer. 'Sarta maraneh poma oelah djadi saperti kolot-kolot maraneh, djeung saperti doeloer-doeloer maraneh, noe njarjeun kasalahan ka Pangeran, Allah karoehoenna, ^f anoe matak eta koe andjeunna disērakeun kana karoeksakan, sakoemaha noe
 8 katendjo koe maraneh. 'Ajeunna maraneh ^g poma oelah ngaheuraskeun beuheung, saperti kolot-kolot maraneh teja; nja koedoe pada njanggakeun diri ka Pangeran, sarta koedoe daratang ka kasoe-tjanana, anoe beunang andjeunna njoetjikeun pikeun salalanggēngna, djeung koedoe pada ngawoela ka Pangeran, Allah maraneh; tangtoe bēndoena noe bangēt teja moendoer ti diri maraneh.
 9 'Karana lamoen maraneh balik deui ka Pangeran, eta doeloer-doeloer maraneh djeung anak-anak maraneh teja mangke manggih kawēlasau di bareupeun noe ngabojong inja, tangtoe baralik deui ka tanah ijeu; karana Pangeran, Allah maraneh, sipat koernja, nja sipat wēlas; moal kōrsaeun ngabalijeur ka maraneh. oepama maraneh balik deui ka andjeunna mah. 'Ari eta pasoeratan teh laleumpangua mapaj nagara-nagara, ngidēr satanah Ephraim djeung Mēnase, sarta tēpi ka tanah Sēboeloe; tatapi pada njeungseurikeun ka darinja sarta pada mojok
 11 ka darinja. 'Ngan aja oge djalma sawareh-wareheun, kaom Aser, kaom Mēnase djeung kaom Sēboeloe, noe ngahandapkeun maneh, sarta daratang ka Jēroesalem. 'Geus poegoeh di Joeda aja bērkah ti Allah, dipaparin hate satoenggal, soeka ngalampahkeun timbalan ti radja djeung ti para kapala, tēroes djeung
 13 pangandika Pangeran. 'Tidinja ka Jēroesalem karoempoel djalma pirang-pirang, sēdja milampah pesta roti teu ragian teja, dina boelan noe kadoewa; pa-
 14 koempoelan gēde katjida. 'Geus kitoe darangdan, ^a seg njalingkirkeun altar-altar noe aja di Jēroesalem; djeung sakabeh paragi ngoekoes disalingkirkeun, dipi-
 15 tjeunan ka tji Kidron. 'Toeloj mareuntjit paska dina tanggal opat wēlas, boelan noe kadoewa. Ari para panghoeloe djeung

ahli-ahli Lewi warirangeun, sarta nja-roetjikeun maneh; seg njarangakeun koerban doeroekan ka gedong Pang-
 16 ran. 'Tidinja narangtoeng di parantina nangtoeng, sakoemaha atoerana, noe-roetkeun toret Moesa, piwarangan Allah teja; prak panghoeloe pada ngepretkeun
 17 getih ti leungeun ahli-ahli Lewi. 'Karana dina pakoempoelan teh loba pisan noe tatjan njoetjikeun maneh; kitoe noe matak sakoer noe teu bérésih dipang-meuntjitkeun paska koe ahli-ahli Lewi,
 18 sangkan disoetjikeun ka Pangeran. 'Karana pirang-pirang djalma, nja eta loba oerang Epraim, oerang Ménase, oerang Isaskar djeung oerang Séboeloen, noe tatjan ngabérésihan maneh; énja pada ngahakan paska, tapi teu téroes djeung oengélan kitab. Dëmi koe Hiskia eta
 19 teh dipangmélakeun, lahirna: Pangeran noe langkoeng moerah moegi-moegi ngahampoera 'ka sakoer-sakoer noe mé-
 20 nérkeun hatena, sédja nejangnan Allah, tégés Pangeran, Allah karoehoenna, na-djan teu téroes djeung kabrésihaning kasoetjian oge! 'Sarta Pangeran nga-
 21 makboel ka Hiskia, 'djeung njageur-keun eta djalma-djalma. 'Brak oerang Israil noe djaronghok di Jérusalem pa-
 22 da milampah pesta roti teu ragian, toedjoeh poé lilana, djeung kaboengahan noe rosa katjida. Ari ahli-ahli Lewi djeung para panghoeloe maroedji ka Pa-
 23 ngeran saban-saban poé; moedjina ka Pangeran make tatabeuhan haroes. 'Sarta Hiskia ngoepahan kana ati sakabel
 ahli Lewi, anoe hade pangartina [kana ngabakti] ka Pangeran. Tah, kitoe ngaharakanna koerban pesta, toedjoeh poé lilana, bari ngoerbankeun koerban pa-
 24 narima sarta ngarakoekeun ka Pange-
 ran, Allah karoehoenna. a p. 35:1. b 4 Moesa

9: 6-14. c p. 29: 34. d 1 IIad. 4: 25. e Est. 9: 13.
 f p. 29: 8. g 2 IIad. 17: 14. h p. 28: 24; 29: 16.
 i Djab. 41: 5. j p. 32: 6.

21 Tidinja sapakoempoelan rërëmpeogan, sédja njanboeng pesta toedjoeh poé deui; prak pesta deui toedjoeh poé sarta ka-
 22 boengahan. 'Karana Hiskia, radja Joeda, "ngahadjatkeun ka pakoempoelan sa-reboe sapi ngora lalaki djeung toedjoeh reboe domba; kitoe deui para kapala njidékahkeun ka pakoempoelan sareboe sapi ngora lalaki djeung salaksa domba;

sarta loba pisan panghoeloe noe njoe-
 23 tjikeun maneh. 'Ari sapakoempoelan oerang Joeda, sarta para panghoeloe, barèng ahli-ahli Lewi, pada baroenga-beun; kitoe deui sapakoempoelan noe daratang ti Israil, b sarta semah-somah, noe daratang ti tanah Israil djeung noe
 24 tjaritjing di Joeda. 'Mana kaboengahan rosa katjida di Jérusalem; karana ti djaman Soeleman poetra Dawoed, radja Israil teja, taja saperti kitoe di Jérusalem. 'Tidinja para panghoeloe djeung
 25 ahli-ahli Lewi neut narangtoeng, "nga-bérkahan ka djalma loba; ari sowarana dimakboel, djeung panédana dongkap ka panglinggihan andjeunna noe leuwih soe-
 26 tji, nja eta ka sawarga. a p. 35: 7.
 b p. 11: 16; 31: 1. c 4 Moesa 6: 23.

PASAL 31.

Dëmi geus tjatjap eta sakabelna, broel sakabel oerang Israil noe djonghok boedal ka nagara-nagara Joeda, "seg mareupeuskeun tibang-tihang, djeung marotongan Asera-Asera, sarta ngaboerak-barik énggon laloehoer reudjeung altar-altar, dieuweuhkeun ti satanah Joeda, Biuyamin, Epraim djeung Ménase, datang ka bejakna. Tidinja sakabel oerang Israil baralik ka samilik-milikna,
 2 ka sanagara-nagara sorangan. 'Sarta Hiskia ngadégkeun deui bagian-bagian panghoeloe djeung ahli Lewi, b noeroet-keun bagianana, hidji-hidji djalma saga-we-sagawena, noe bakoe ka panghoeloe sarta ka ahli Lewi, kana koerban doeroekan, kana koerban panarima, kana ngawoela, kana nganoehenkeun djeung kana moedji sadjéroem lawang-lawang c
 3 pasanggihan Pangeran. 'Sarta nangtos-keun doeoeman radja ti kagoenganana keur baris koerban doeroekan, nja eta baris koerban doeroekan isoek djeung sore, sarta baris koerban doeroekan dina poé sabat, dina pananggalan djeung dina
 4 pesta-pesta, "sakoemaha noe kaoengél-keun dina toret Pangeran. 'Djeung deui marentah ka djalma-djalma noe maratoeh di Jérusalem, "koedoe mere doeoeman panghoeloe djeung ahli Lewi, soepaja eta pada péngkoeh kana toret
 5 Pangeran. 'Barang geus lijar eta lahiran, heug oerang Israil rosa pisan nja marawa tjikal gandoem, anggoer, minjak djeung

madoe, sarta ti sakabeh bae hasil lahan; djeung pada njuanggakeun pèrpoelohan ti saniskara, loba nakér. 'Sarta ari oerang Israél djeung oerang Joeda, noe maratoeh di nagara-nagara Joeda, eta kitoe deui pada njuanggakeun pèrpoelohan ti sapi djeung domba, kitoe deui pèrpoelohan ti barang beunang njoetjikeun, noe geus disoetjikeun ka Pangeran Allahna; 7 sarta ditoempok-toempokkeun. 'Dina boelan noe katiloe ngamimitianana nji-jeun dadasar toempokan, ari dina boelan noe katodetjoh mah toempokanana 8 aranggeus. 'Tidinja soemping Hiskia, di-iring para kapala, pada ningalian eta toempokan; seug pada moedji soekoer ka Pangeran djeung ka Israél oematna. 9 'Toeloej Hiskia ka para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi marijoskeun bal eta toem-pokan. 'Ngawalon ka andjeunna / Asar-ja, loeloegoe panghoeloe, bangsa Sádok teja, kijeun walonanana: Soemoehoen, ti barang nemban njuanggakeun 7 hatoe-ran ka gédong Pangeran, abdi pada neda dongkap ka senbeuhna, saréng noe kan-toen moetoeh koe loba, karantén Pa-ngeran geus ngabérkahan ka oematna; doepi noe kantoen teja sakijeu lobana. 11 'Tidinja Hiskia marentah njadijakeun pondok-pondok digédong Pangeran. Prak 12 disadijakeun. 'Seug eta hatoe-ran, djeung pèrpoelohan, sarta barang beunang njoet-jikeun teja diasoepekeun kalawan satoe-hoe. Ari noe djadi gégédoeg njangking eta, nja eta 6 Konanya, ahli Lewi; sarta 13 Simi adina djadi kadoewana. 'Ari Jé-hiél, Asasia, Nahat, Asahel, Jérilot, Josabad, Eliél, Jismakja, Mahat djeung Benuja pada djadi toekang ngaloris, di bawah kawasa Konanya djeung Simi adina, koe pangérsa radja Hiskia djeung Asarja, gégédoeg gédong Allah teja. 14 'Djeung deui Kore poetra Jimna, ahli Le-wi, noe djadi toenggoe lawang wetan, njangking pangabakti ka Allah noe asal tina soeka, poerah ngabidjilkeun hatoe-ran kagoengan Pangeran sarta 1 barang 15 noe pangsoetji-soetjina. 'Ari noe di ba-wah kawasa eta, nja eta Eden, Minyamin, Jesoea, Sémaja, Amarja djeung Sékanya, / di nagara-nagara panghoeloe, kalawan satoehoe, poerah ngabidjilkeun ka doe-loer-doeloerna sabagian-sabagianana, boh ka noe gède, boh ka noe leutik;

16 'djaba ka noe asoepe sadjarah, bangsa lalaki, ti sémét oemoer tiloe taoen ka loehoer, nja eta sakoer noe kaasoepe ka gédong Pangeran, sabakoe-sabakoena dina oenggal-oenggal poé, tina pada njé-kél gawe sadjagaan-sadjagaanana, noe 17 roetkeun bagian-bagianana; 'sarta ka panghoeloe-panghoeloe anoe asoepe sa-djarah, noeroetkeun ahli karoehoenna, kitoe deui ka ahli Lewi 4 ti sémét oe-moer doewa poeloeh taoen ka loehoer, sadjagaan-sadjagaanana, dina bagian-la-gianana; 'sarta ka noe asoepe sadjarah dina sakabeh baroedakna, pamadjika-nana, anakna lalaki djeung anakna awe-we, di sapakoempoelan; karana kalawan satoehoena eta teh pada njoetjikeun ma-néh ambéh soetji. 'Sarta pikeun anak-poetoe Haroen, para panghoeloe, noe aja dina bilangan sampalan nagarana, dina oenggal-oenggal nagara, aja deui djalma, noe disaréboet ngaran-ngaran-na, poerah ngabidjilkeun doeoeman ka sa-kabeh lalaki dina para panghoeloe, djeung ka sakabeh anoe asoepe sadjarah 20 dina ahli Lewi. 'Tah, kitoe noe didamél koe Hiskia di satanah Joeda; sarta an-djeunna milampah kahadean, kaestoean djeung kajaktian di pajoeun Pangeran 21 Allahna. 'Sarta dina sakoer padamelan, noe koe andjeunna dimimitian, pérkara ngabakti di gédong Allah, atawa pér-kara papakon, atawa pérkara timbalan, noe dipalar nejangnan Allahna; sarta di-damélua téroes djeung manahna, mana andjeunna loeloes. a 5 Moesa 7:5. 2 Ead. 18:4. b 1 Bab. 23. c 1 Bab. 9:18, 19. d 4 Moesa 23:29. e 4 Moesa 18:11. f p. 26:17. g 4 Moesa 5:9. h p. 35:9. i 3 Moesa 2:3; 21:22. j Jon. 21:2. k 1 Bab. 23:24, 27.

PASAL 32.

Sanggeusna eta sagala pérkara djeung Skatéménan kitoe teja, 1 datang Sanherib, radja Asoer, ngasoepean tanah Joeda; seg masanggrahan, ngaroeroeg ka sakoer nagara noe rarengreug, ka-répna dek dibédahkeun pikeun andjeun-na. 2 'Mangsa Hiskia waspaoseun, jen Sanherib datangsarta mikarép mēranzan 3 ka Jérusalem, 'toeloej Hiskia rērem-pagan djeung para kapalama sarta djeung para prawirana, kērsa ngoeroegan sakoer tji-njoesoe noe di loewareun da-jeuh; ari eta pada ngiringan andjeunna.

1 'Gantjang ngoempoekeun djalma loba pisan, pek pada ngoeroegan sakabeh tji-njoesoe, sarta djeung waloengan noe ngotjor ka tengah tanah; aromongna: Keur naon radja-radja Asoer, ana datang, manggih tjai loba? 'Djadi Hiskia teh ngowatkeun andjeun, sarta ngomean sapandjang koeta 'sakoer noe roeksak, bari diloeboeran, dipapukkeun djeung panggoengna, sarta ti loewarna ngadamél deui koeta, djeung ngowatkeun ' Milo, noe di dajauh Dawood teja; toer ngadamél pakarang djeung kèpèng loba katjida. 'Djeung deui andjeunna ngadjèngkeun kapala-kapala pérang, njangking bala, sarta dikoempoekeun ka salira andjeunna, ka aloen-aloen la-wang dajauh, bari ladjèng ' ngoepahan kana atina, kieu lahirna: 'Masing tal-gèr djeung masing galède hate; poma oelah sarjeun sarta oelah galeder koe eta radja Asoer, sarta koe bala mang-pirang-pirang lobana, noe ngareudjeun-gan ka eta; ' karana noe njarèngan ka oerang loba ti batan noe ngareu-djeungan ka eta. 'Anoe ngareudjeungan ka eta, ' nja leungeun sipat daging; dèmi noe njarèngan ka oerang mah, nja Pange-ran, Allah oerang; kèrsana mitoeleong ka oerang, djeung kèrsa mangnèrang-keun pérang oerang. Ari bala teh pada nèken ka pilahir Hiskia, radja Joeda.

a 2 Raj. 18: 13. b p. 23: 23. c 1 Bab. 11: 8.

d p. 30: 22. e 2 Raj. 6: 16; 1 Joh. 4: 4. f Jer. 17: 5, 7.

9 Sanggeusna ti dinja ' Sanherib, radja Asoer teja, nitahan mantri-mantrina ka Jérusalem, (harita andjeunna aja di Lakis, sarta direudjeungan koe sakabeh noe di bawah parentahna) ka Hiskia, radja Joeda, djeung ka sakabeh oerang Joeda, noe aja di Jérusalem; ari omong-na: 'Kieu timbalan Sanherib, radja Asoer: Naon noe koe maraneh diandèl-keun, wèt tjaritjing di djero benteng, di Jérusalem? 'Naha Hiskia teh lain ngagèndam ka maraneh, karèpna ma-raneh dek disèrahkeun, soepaja pach koe langlajuseun djeung koe halabbab, bari ngomong kieu: Pangeran, Allah oerang, taugtoe ngaloepoekeun oerang ti leungeun radja Asoer? 'Naha eta teh Hiskia lain njingkirkeun pamoedjajana djeung altar-altarna, bari marentah ka oerang Joeda djeung ka oerang Jérøe-

salem, jen: Maraneh njembah teh koedoe di hareupeun ijeu hidji altar bac, sarta ngoekoes teh koedoe dina loehoer eta? 13 'Koetan maraneh teu njaho noe koe kami djeung koe karochoen kami di-damél ka sakabeh bangsa tanah-tanah? Naha batara sakoer bangsa tanah-tanah teja barisaeun ngaloepoekeun tanahna 14 ti leungeun kami? 'Tjik, di lèbah sakabeh batara bangsa-bangsa, noe ditaroempès koe karochoen kami teja, noe mana noe bisaeun ngaloepoekeun oematna ti leungeun kami, wèt njangka Allah maraneh pibisaeun ngaloepoekeun ma-raneh ti leungeun kami? 'Ari ajenna, maraneh oelah kagèlo koe Hiskia, djeung maraneh oelah kagèndam djalan kitoe pètana, sarta poma oelah pèrtjaja ka dinja; karana sakabeh batara sarejana bangsa djeung karadjaan, hidji ge taja noe bisaeun ngaloepoekeun oematna ti leungeun kami djeung ti leungeun karochoen kami; geus poegoeh Allah maraneh moal bisaeun ngaloepoekeun 16 maraneh ti leungeun kami. 'Sarta reja deui omongan mantri-mantrina, ngago-rengkeun ka Pangeran Allah djeung ka 17 Hiskia abdina. 'Samalah radja teh ' nji-jeun soerat, baris ngahinakeun ka Pa-ngeran, Allah Israil, sarta baris nga-gorengkeun ka andjeunna, omongna: Sapèrti batara-batara sakoer bangsa ta-nah-tanah, noe teu ngaloepoekeun oe-matna ti leungeun aing, nja kitoe keneh Allah Hiskia moal ngaloepoekeun oe-matna ti leungeun aing. 'Sarta pada nga-gèro, bédas pisan sowarana, make basa Jahoedi, ka djalma eusi Jérusalem, noe araja ti loehoer koeta, karèpna njing-sijeunan djeung ngaririsi ka darinja, soe- 19 paja nagara teréh beunang. 'Ari ngo-mongkeunana Allah Jérusalem teh, ka-was ngomongkeun aállahan bangsa noe loba di boemi, ' noe djadi djidjijeunau 20 leungeun manoesa. 'Dèmi radja Hiskia djeung nabi Jèsaja poetra Amos teja ' pada nènèda tina hal kitoe, sarta sa- 21 sambat ka sawarga. 'Tidinja Pangeran miwarang hidji malaikat; ' nja eta seug ngabasm sakabeh djalma noe gagah-pèrkosa, katoet gègèdoeg djeung kapala wadya-badal radja Asoer. Djeung radja teh moelang ka tanahna, bari era pasè-monna. Geus kitoe asoep ka gèdong aal-

lahanana; seg radja teh ditilas di dinja
koe pëdang, koe noe geus ka loewar ti
22 awakna sorangan. 'Djadi Hiskia djeung
priboei Jérusalem disalamëtkeun koe
Pangeran ti leungeun Sanherib, radja
Asoer teja, sarta ti leungeun sakabeh;
23 estoe diriksa ti sakoeriling. 'Djeung loba
pisan noe njarangakeun pangabakti koe
Pangeran, ka Jérusalem, kitoe deui ba-
rang noe moelja-moelja ka Hiskia, radja
Joeda; noe matak andjeunna djadi poen-
djoel di hareupeun panon sakabeh bang-
sa-bangsa, ti sanggeusna hal tadi teja.

a 2 Radj. 18: 17. b 2 Radj. 19: 11. c 2 Radj. 19: 18.

d 2 Radj. 19: 1, 15. e 2 Radj. 19: 35.

24 Dina mangsa eta ' Hiskia parëng teu
damang, dongkap ka mek poepoes; seug
nënëda ka Pangeran. 'Tidina Pangeran
ngandika ka andjeunna, bari dipaparin
25 tanda. 'Tatapi Hiskia hanteu malës noe-
roetkeun kasaeun, noe didamël ka an-
djeunna teja; ' karana manahna djadi
angkoeh, noe matak salira andjeunna,
oerang Joeda djeung oerang Jérusalem
26 pada dibëndoe. 'Dëmi Hiskia ' ngahan-
dapkeun andjeun tina sabab angkoeh
manahna, uja andjeunna djeung priboei
Jérusalem; manana teu kataradjang
bëbëndoe Pangeran keur djaman Hiskia.
27 'Djeung deui Hiskia teh ' kabengha-
ranana djeung kamoeljaanana rosa ka-
tjida; sarta andjeunna ngadamël goe-
dang-goedang doenya-brana pikeun sa-
lira andjeunna, baris émas-perak, baris
intën moelja-moelja, baris wawangian,
baris këpëng, sarta baris saroeaning
28 barang noe aheng-aheng. 'Djeung nga-
damël goedang-goedang baris basil gan-
doem, anggoer djeung minjak; kitoe deui
kandang-kandang baris saroeaning tjo-
tjoan, djeung karapjak-karapjak baris
29 ingon-ingon. 'Toer ngadamël nagara-na-
gara pikeun andjeunna, sarta kagoengan
ingon-ingon domba djeung sapi, loba
nakër; karana andjeunna koe Allah di-
paparin radja-kaja reja teu kira-kira.
30 'Sarta eta teh Hiskia ngoeroegan sirah
' tji Gibon ti girang; ari tjaina dibë-
nërkeun ka hilir ka dajëub Dawoed, sa-
beulah ti koelon. Sarta Hiskia teh loeloes
31 dina sakabeh dadamëlanana. 'Parandene
kitoe, mangsa aja oetoesan ti kapala-
kapala Baboel, noe dititah ka andjeunna,
baris naroskeun ' hal tauda, noe tadi aja

dina tanah teja, andjeunna ditilar koe
Allah, këršana njoba ka andjeunna, soe-
paja kaoningna sadajana noe dina ma-
nahna. - 'Ari tjarijos Hiskia salijan ti eta,
djeung kabadeanana, saénjana kaoengël-
keun ' dina titingalian nabi Jësaja poetra
Amos, dina kitab para radja Joeda djeung
33 Israil. 'Toeloëj ' Hiskia koelëm reudjeung
karoehoenna, sarta dikoeërëbkeun dina
tandjakan makam toeroenan Dawoed;
sarta sakabeh oerang Joeda djeung pri-
boemi Jérusalem rosa ngahormatanana
ka andjeunna sanggeusna poepoes. Ari
Mënase poetrana noengaganti djadi radja.

a 2 Radj. 20: 1. b 2 Radj. 20: 12. c 2 Radj. 20: 19.

d 2 Radj. 20: 13. e 1 Radj. 1: 33. f 2 Radj. 20: 8.
g Jts. 36. h 2 Radj. 20: 21.

PASAL 33.

Oemoer ' Mënase keur mangsa djadi ra-
dja teh doewa wëlas taoen, sarta lima
poeloeih lima taoen ngaradjaanana di Jé-
3 rôsalem. 'Dëmi Mënase teh milampah
noe goreng di pajoeuneun Pangeran, noe-
roetkeun kagiroekan lampah bangsa-
bangsa, noe koe Pangeran disingkahkeun
3 ti hareupeun oerang Israil teja. 'Da an-
djeunna ngadjëlëgkeun deui énggon la-
loehoer, noe diboerak-barik koe Hiskia
ramana teja; djeung ngadëgkeun altar-
altar adjang Baäl-Baäl, sarta ngadamël
Asera-Asera, malah njëmbah ka sakoer
4 balad langit, sarta dilarakti. 'Toer an-
djeunna ngadamël altar-altar di djëro
gëdong Pangeran, noe koe Pangeran di-
timbangkeun kijeu teja: Di Jérusalem
pilinggiheun djëngngau kami salalang-
5 gëngna. 'Sarta ngadamël altar-altar
adjang sakoer balad langit teja dina doe-
6 wa boeroean gëdong Pangeran. 'Katoe-
roeg-toeroeg andjeunna njarangkeun poe-
trana kana seuneu, ' di lëbak anak Hi-
nom, ' sarta milampah potangan, ténong
djeung sibir, kitoe deui ngadamël toe-
kang njaroemah djeung toekang ngoe-
soemah; loba katjida milampahna noe
goreng di pajoeuneun Pangeran, matak
7 ngabëndoekeun Pangeran. 'Djeung aja
hidji artja brahala, beunangna ngadamël,
koe andjeunna diteundeun di djëro gëdong
Allah, anoe koe Allah ditimbangkeun ka
Dawoed djeung ka Soeleman poetrana,
kijeu teja: Di djëro ijeu gëdong sarta di
Jérusalem, beunang kami milih ti saka-
bel kaom Israil, kami rek mërënahkeun

- 8 djonéngan kami salalanggéngna. 'Sarta soekoe Isra'il koe kami moal diingkah- ingkahkeun deui tina tanah, noe koe kami dipastikeun ka karoehoen maraneh; kitoe soteh oepama ngarestoekeun milampah sakabéhna noe koe kami di- timbalkeun ka maranehanana, nja eta sakabéh papakon, djeung pikoekeuh, sar- ta hoekoem, koe lantaran Moesa teja.
- 9 'Tatapi oerang Joeda djeung priboemi Jérusalem koe Ménase disasabkeun, da- tang ka pada migawe noe goreng alah batan noe dipigawe koe bangsa-bangsa, noe ditoempoerkeun koe Pangeran ti hareupeun oerang Isra'il teja. 'Sarta Pa- ngeran ngandika ka Ménase djeung ka rahajatna, tapi teu ngarégépkem. 'Mana Pangeran ngadatangkeun ka darinja ka- pala-kapala balad radja Asoer; toeloj Ménase koe eta ditangkép, make oeneuk, sarta dirante tambaga, bari seug di- iringkeun ka Baboel. 'Demi keur mangsa kasoekeuran, andjeunna noenehoen ka pajoeneun Pangeran Allahna, bari lang- koeng-lungkoeng nja ngahandapkeun an- djeun ka pajoeneun Allah karoehoenna.
- 13 'Aua nénéda ka Pangeran, seug pané- dana koe Pangeran ditarima, sarta pa- noehoenna dimakboel; toeloj koe Pa- ngeran dipoelangkeun deui ka Jérusa- lem, ka karadjaanana. Kakarek Ménase térangeun, jen Pangeran noe djoeméng Allah. a 2 Raj. 21. b p. 28: 3. c 5 Moesa 18: 10. d p. 21: 19; 30: 15. e p. 36: 6.
- 14 Sanggeusna ti dinja andjeunna ngada- mël deui koeta ti loewareun dajeh Dawood, koeloneun Gihon, di lébak, népi ka pélébah asoep ka lawang Laoek, sarta ngoerilingan Opel; ari eta koeta dida- mëlha loehoer katjida. Djeung deui an- djeunna mérépahkeun kapala balad di sakabéh nagara rareugreug, noe di tanah
- 15 Joeda. 'Sarta andjeunna njingkirkeun allahan; kitoe deui eta brahala ti djero gedong Pangeran, sarta djeung sakabéh altar-altar, beunang andjeunna ngada- mël di goenoeng gedong Pangeran djeung di Jérusalem; seg dipitjeunan ka loe- wareun nagara. 'Ari altar Pangeran koe andjeunna didjélégkeun deui, bari toe- loej ngoerbankeun dina loehoer eta koer- ban panarima djeung koerban pamoeji, sarta marentah ka oerang Joeda, koedoe
- 17 ngabakti ka Pangeran, Allah Isra'il. 'Pa-

- raudene djalma-djalma masih keneh nga- loerban di énggon laloehoer, tatapi ka
- 18 Pangeran Allahna. - 'Ari tjarijos Ménase salijan ti eta, djeung panédana ka Al- lahna, sarta kasaoeran djoeroe péléng, noe pada misaoer ka andjeunna mawa padjénéngan Pangeran, Allah Isra'il, sa- énjana ajana dina tjarijos para radja Is- rail. 'Ari panédana, sarta hal ditarimana, kitoe deui sakabéh dosana djeung ka- salahanana, sarta pernah-pornahna an- djeunna ngadamël énggon loehoer, djeung ngadégkeun Asera-Asera sarta artja-ar- tja, samemeh ngahandapkeun andjeun teja, saénjana kaoengélkeun dina tjarijos
- 20 para djoeroe péléng. 'Toeloj Ménase koe- lém reudjeung karoehoenna, sarta dikoe- rébkeun di gedongna; ari Amon poetra- na noe ngaganti djadi radja.
- 21 Oemoer ^a Amon keur mangsa djadi radja teh doewa likoor taoen, sarta doe- wa taoen ngaradjaanana di Jérusalem.
- 22 'Demi Amon teh milampah noe goreng di pajoeneun Pangeran, sakoemaha lam- pah Ménase ramana teja; sarta Amon ngoerban ka sakabéh artja, beunang ngadamël Ménase ramana teja, djeung
- 23 ngabaktina nja ka dinja. 'Djeung deui Amon teh hanteu ngahandapkeun an- djeun ka pajoeneun Pangeran; lain tjara Ménase ramana, noe ngahandapkeun an- djeun; énjana mah eta Amon ngareja- keun kasalahan. 'Tidinja mantri-mantri Amon sakarait ngamoesoeh ka andjeun- na; pek andjeunna koe eta dipaehan di
- 25 djero gedongna. 'Demi djalma-djalma eusi tanah machan eta sakabéh mantri noe sakait ngamoesoeh ka radja Amon; sarta Josia, poetra radja, koe djalma- djalma eusi tanah didjénéngkeun radja, ngaganti andjeunna. a 2 Raj. 21: 19.

PASAL 34.

- Oemoer ^a Josia keur mangsa djadi radja teh dalapan taoen, sarta tiloe poeloeh hidji taoen ngaradjaanana di Jérusalem.
- 2 'Demi Josia teh milampah noe bënëri di pajoeneun Pangeran, sarta ngalakonan djalan-djalan Dawood ramana; taja pisan njingkalna ka katoehoe atawa ka kentja.
- 3 'Ari dina mangsa kadalapan taoenna an- djeunna djoeméng radja, keur andjeun- na moerangkalih keneh, andjeunna nga- mimitian nejangnan Allah Dawood rama-

na, sarta dina kadoewa-wélas taoenna andjeunna ngamininitian ngabérésihan Joeda djeung Jérusalem, ngalenggitkeun " énggon laloehoer, Asera-Asera, artja sipat oekir djeung artja sipat tjitak. 'Sarta di pajoeneun andjeunna dibongkar sakoer altar Baal-Baal; djeung " titiron mata-poé, noe di loehoereun eta, dipotongan; toer Asera-Asera, artja sipat oekir djeung artja sipat tjitak teh dipenpeuskeun, sarta diboeboekkeun, bari seug diawoerkeun ka astana-astana djalma noe geus ngaloerhan ka eta. 'Ari "toelang-toeleng panghoeloe panghoeloe-na koo andjeunna didoerok dina altar-altarna; kitoe ngabérésihanana Joeda djeung Jérusalem. 'Malah di nagara-nagara tanah Ménase, tanah Epraim djeung tanah Simon, tépi ka tanah Nap-tali, di sakoer énggon noe tarikolot sa-
7 koeriling, 'andjeunna ngabongkar altar-altar; sarta ari Asera-Asera djeung artja-artja koe andjeunna dirémékkeun, diboeboekkeun; toer sakabéh titiron mata-poé koe andjeunna dipotongan di sata-nah Israil. Toeloj radja moelih deni ka Jérusalem. a 2 Radj. 22. b p. 33: 17, 19, 22.

c p. 14: 5. d 2 Radj. 23: 20.

8 Dëmi mangsa " kadalapan-wélas ta-oenna andjeunna djoeménéng radja, sanggeus andjeunna ngabérésihan tanah djeung gédong teja, hidji waktoe andjeunna miwarangan Sapan poetra Asalja, Maaseja, kapala nagara, djeung Joah poetra Joahas, anoe djadi papatih, dipiwarang ngomean gédong Pangeran, Al-lah andjeunna. 'Ari geus darongkap ka Hilkia, panghoeloe agoeng, seug njarelehkeun oewang, noe geus didatangkeun ka gédong Allah, beunang ngoempolkeun ahli-ahli Lewi, poerah ngadjaga bangbaroeng, ti leungeun oerang Ménase djeung oerang Epraim, sarta ti sarejana oerang Israil salijan ti eta, kitoe deui ti sakabéh oerang Joeda djeung Binyamin, sarta ti priboemi Jérusalem; "diselehekeunana ka leungeun djalma noe njiyeun pagawean, noe geus pada dibakoekeun ka gédong Pangeran; ari koe eta djalma noe njariyeun pagawean, noe digarawe di gédong Pangeran, oewang teh dibalandjakeun kana ngaba-dean djeung ngomean gédong; "nja eta dibalandjakeun ka toekang kai sarta ka

toekang njariyeun, baris menli batoe la-tahan, djeung kai pikeun panggrét sarta pikeun pamikoel adjang gédong-gédong, noe geus diraroeksakkeun koe radja-radja Joeda. 'Ari eta djalma-djalma pada satoehoe njiyeunna pagawean teh; sarta noe dibakoekeun njangking ka darinja, nja eta Jahat djeung Obadya, doewana-nana ahli Lewi, kaasoep anak-poetoe Mërari; ari Djakaria djeung Mësoelam, doewana-nana kaasoep anak-poetoe oerang Kabat, djadi poerah ngokolotan. Aja deui ahli Lewi, sakoer noe bisa nabeuh
13 tatabeuhan. 'Toer njangking sagala pananggoeng, djeung ngokolotan ka sakoer noe njiyeun pagawean keur baris saroe-paning hal ngabakti. Djeung deui ahli Lewi teh aja noe djadi ahli kitab, aja noe djadi pangroeroes, aja deui noe djadi poerah toenggoe lawang. a 2 Radj. 22: 5.
14 Dëmi keur ngaloewarkeun oewang, anoe didatangkeun ka gédong Pangeran teja, " panghoeloe Hilkia mëndak kitab toret Pangeran, noe dilantarankeun koe
15 Moesa teja. 'Pok Hilkia ngalahir ka Sapan, mantri toelis teja: Kaeola manggih kitab toret di djero gédong Pangeran. Seug kitab teh koe Hilkia diselehekeun
16 ka Sapan. 'Toeloj koe Sapan eta kitab dibawa, dek disanggakeun ka radja. Geus kitoe Sapan teh lapor ka radja, pioendjoekna: Noen, saniskantën noe dioeroeskeun ka abdi-abdi gamparan teja,
17 soemoehoen, keur dilalampahkeun. 'Ari oewang, noe kapëndak di gédong Pangeran, parantos dioedoelekeun, bari ladjéng diselehekeun ka leungeun djalma noe dibakoekeun, saréng ka leungeun djalma
18 noe njariyeun padamelan teja. 'Djeung deui Sapan, mantri toelis teh, ngoeninga ka radja, pioendjoekna: Abdi koo panghoeloe Hilkia diselehan hidji kitab. Toeloj koe Sapan diadji di pajoeneun radja.
19 'Ari geus kitoe, mangsa radja geus ngadangoe lahiran toret, seug andjeunna
20 njosoék panganggona. 'Tidinja radja nibalan ka Hilkia, ka Abikani poetra Sapan, ka Abdon poetra Mika, ka Sapan, mantri toelis, djeung ka Asaja, mantri radja, kijeu timbalanana: 'Geura laleumpang, pangnaroskeun diri kami sarta sakarina oerang Israil djeung Joeda ka Pangeran, hal lahiran ijeu kitab noe kapanggih; karana rosa pisan bëndoe-